

การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อการศึกษาศักยภาพ
ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

ปริญญานิพนธ์
ของ
เสาวณีย์ พ่วงทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
พฤษภาคม 2553

การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อการศึกษาศักยภาพ
ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

ปริญญานิพนธ์
ของ
เสาวณีย์ พ่วงทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
พฤษภาคม 2553
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อการศึกษาศักยภาพ
ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

บทคัดย่อ
ของ
เสาวณีย์ พ่วงทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
พฤษภาคม 2553

เสาวณีย์ พ่วงทอง. (2552). การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.สุรัสวดี อิศูรัตน์, อาจารย์ ดร.สุภาทิพย์ ชวนะเวสสกุล.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก คือ (1) เพื่อทราบศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี (2) เพื่อจัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี (3) เพื่อเปรียบเทียบลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และ (4) เพื่อเสนอแผนการพัฒนาและเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ตามลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ใช้เทคนิคด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) โดยการสร้างฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี และวิเคราะห์จัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวตามศักยภาพสูง กลาง และต่ำ โดยใช้ตัวแปรหลัก 6 ตัวแปร (14 ตัวแปรย่อย) ได้แก่ ด้านการเข้าถึง (3 ตัวแปรย่อย) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (5 ตัวแปรย่อย) ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว (3 ตัวแปรย่อย) ด้านช่วงเวลาที่สามารถเที่ยวได้ ด้านการรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว และด้านความปลอดภัย ทั้งนี้ดำเนินการปรับค่าคะแนนทางสถิติด้วยวิธีการถ่วงน้ำหนัก (Weighting) ของแต่ละตัวแปร

ผลการศึกษา พบว่า แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีสามารถจัดลำดับตามศักยภาพ ได้ดังนี้ (1) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง มีจำนวน 24 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเขตเมือง และมีปัจจัยสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวอย่างสมบูรณ์ (2) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง มีจำนวน 20 แห่ง และ (3) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ มีจำนวน 11 แห่ง และพบว่าเส้นทางท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เส้นทางที่ 1 (ระยะเวลา 1 วัน) แหล่งท่องเที่ยวมีลำดับศักยภาพสูงทั้งสิ้น และประเภทของแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นประเภทประวัติศาสตร์ ส่วนเส้นทางที่ 2 (ระยะเวลา 2 วัน 1 คืน) และเส้นทางที่ 3 (ระยะเวลา 3 วัน 2 คืน) แหล่งท่องเที่ยวมีลำดับศักยภาพทั้งสูง กลาง และต่ำ ซึ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นประเภทธรรมชาติ

AN APPLICATION OF GEOGRAPHIC INFORMATION SYSTEM FOR STUDYING
THE EFFECIENCY OF TOURISM SITES IN PHETCHABURI PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
SAOWANEE PAUNGTONG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Ecotourism Planning and Management
at Srinakharinwirot University

May 2010

Saowanee Paungtong. (2010). *An Application of Geographic Information System for studying The Efficiency of Tourism Sites in Phetchaburi Province*. Master thesis, M.sc. (Planning and Management for Ecotourism). Bangkok: Graduate school, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr.Surasavadee Ittaratana, Dr.Sutatip Chavanavesskul.

This research had 4 main objectives : (1) To know the potential of tourism sites in Phetchaburi province (2) To sequence of potential of tourism sites in Phetchaburi province (3) To compare potential level of tourism sites with Tourism Authority of Thailand's routes and (4) To develop plans for tourism and create new routes in Phetchaburi province.

Method in this research used GIS (Geographic Information System) for design database and analysis sequence of tourism sites in Phetchaburi province with 6 variables (14 variables) by weighting of variables. The mains variables was accessibility (3 sub variables), facilities (5 sub variables), significance of tourism sites (3 sub variables), season, aggregation of tourism site and security.

Result of the research that tourism sites in Phetchaburi province had (1) High potential tourism sites was 24 sites that located in urban area because they had more support factors (2) Medium potential tourism sites was 20 sites and (3) Low potential tourism sites was 11 sites. And this research find the first Tourism Authority of Thailand's route was in high potential (1 day) : there were history tourism sites, the second Tourism Authority of Thailand's route (2 days 1 night) and the third (3 days 2 nights) were in 3 levels : there were natural tourism sites.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์ ดร.สุรัสวดี อิศูรัตน์ ประธาน
ควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.สุธาทิพย์ เชาวน์เวชสกุล กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑล จันทน์แจ่มใส กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ตลอดจนรองศาสตราจารย์
สุภาพร สุกสีเหลือง และผู้ช่วยศาสตราจารย์สาวิตรี พิษณุพงษ์ ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษาและ
ข้อเสนอแนะต่างๆ ในการทำวิจัยตลอดมา ขอขอบคุณอาจารย์ธีรเวทย์ ลิ้มโกลลวิลาส ที่ให้คำแนะนำ
ช่วยเหลือด้านการวิเคราะห์ข้อมูล และขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้าน
วิชาการ

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์
วนอุทยานชะอำ และวนอุทยานเขานางพันธุรัต เจ้าหน้าที่อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ที่ให้ความ
อนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กองช่างเทศบาลตำบลนายาง ที่กรุณาให้
ความอนุเคราะห์เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณคุณคณิต พ่วงทอง ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการศึกษาครั้งนี้จนสำเร็จ
ตลอดจนบิดา มารดาที่ให้ชีวิตที่ดีงาม และขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ให้กำลังใจ

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขออานิสงส์ที่เกิดแต่การทำความดีทั้งหลาย ที่มอบให้กับข้าพเจ้า จงเป็นจตุรพิช
พรชัยแต่ท่านและครอบครัวตลอดไป

เสาวณีย์ พ่วงทอง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของงานวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์	6
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	12
แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพและการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว	18
ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
3 วิธีดำเนินงานวิจัย	34
ข้อมูลพื้นที่ศึกษา	34
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	41
การให้ค่าน้ำหนักตัวแปร	49
การหาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว	50
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ผลการศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี	51
ศักยภาพและการจัดลำดับศักยภาพ	62
ลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
การวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี	78
แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อกระจายนักท่องเที่ยว	79
เสนอแนะเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่	81
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
สรุปผลการศึกษา	87
ลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว	87
การเปรียบเทียบลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว	90
อภิปรายผล	90
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก	98
ภาคผนวก ก	99
ภาคผนวก ข	104
ภาคผนวก ค	120
ประวัติย่อผู้วิจัย	139

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี	25
2 แหล่งที่มาของข้อมูล	42
3 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของถนน	44
4 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของพาหนะ	44
5 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของการบริการ	45
6 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของสุขา	45
7 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของที่พักร	46
8 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของร้านอาหาร	46
9 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	47
10 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของศูนย์กลางเมืองหลัก	47
11 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของความสำคัญทางประวัติศาสตร์	47
12 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของควมมีชื่อเสียง	48
13 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของลักษณะเด่น	48
14 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของช่วงเวลาที่เที่ยวได้	48
15 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของการรวมกลุ่ม	49
16 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของความปลอดภัย	49
17 แหล่งท่องเที่ยวศักยภาพสูง	65
18 แหล่งท่องเที่ยวศักยภาพปานกลาง	68
19 แหล่งท่องเที่ยวศักยภาพต่ำ	70
20 เปรียบเทียบแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางที่ 1	72
21 เปรียบเทียบแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางที่ 2	74
22 เปรียบเทียบแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางที่ 3	76

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
2 แผนที่ภูมิประเทศจังหวัดเพชรบุรี	35
3 แผนที่แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี	52
4 แผนที่ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ	55
5 แผนที่แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์	58
6 แผนที่แหล่งเที่ยวประเพณีและกิจกรรม	61
7 แผนที่ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี	63
8 แผนที่แหล่งท่องเที่ยวศักยภาพสูงจังหวัดเพชรบุรี	66
9 แผนที่แหล่งท่องเที่ยวศักยภาพปานกลางจังหวัดเพชรบุรี	68
10 แผนที่แหล่งท่องเที่ยวศักยภาพต่ำจังหวัดเพชรบุรี	70
11 แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางที่ 1	73
12 แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางที่ 2	75
13 แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางที่ 3	77
14 เส้นทางท่องเที่ยวใหม่เส้นทางที่ 1	82
15 เส้นทางท่องเที่ยวใหม่เส้นทางที่ 2	84
16 เส้นทางท่องเที่ยวใหม่เส้นทางที่ 3	86

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากรายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีมูลค่าเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศเมื่อเทียบกับรายได้อุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ เช่น อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ สิ่งทอ หรืออาหารแช่แข็ง โดยในปี 2545 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ประมาณ 10,565,000 คน ทำรายได้ให้กับประเทศ คิดเป็นมูลค่าไม่น้อยกว่า 320,000 ล้านบาท ซึ่งขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2550 ประมาณร้อยละ 7.0 (thaifta.com:) โดยเกือบครึ่งเป็นนักท่องเที่ยวภายในภูมิภาคเอเชีย ร้อยละ 46.10 นักท่องเที่ยวจาก 3 ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวภายในภูมิภาคเดียวกันโดยองค์การการค้าโลกถือว่าเป็นแนวโน้มปกติของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวซึ่งเกิดขึ้นทั่วโลก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเป็นการเดินทางท่องเที่ยวภายในภูมิภาคเดียวกันมากกว่าการท่องเที่ยวระหว่างภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังเหตุการณ์ 11 กันยายน และภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยทั่วโลก

จากสถานการณ์การท่องเที่ยวของโลก ส่งผลให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนพัฒนาการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น ด้านการบริการ ด้านการอำนวยความสะดวก พร้อมทั้งระบบข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้นรวมถึงการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ทั้งนี้ประเทศไทยมีแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย อุดมสมบูรณ์แห่งหนึ่งในตลาดการท่องเที่ยวของโลก ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ โบราณสถาน และศิลปวัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิต และกิจกรรมตามเทศกาลนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี รวมถึงการมีทรัพยากรบุคคลที่มีทักษะด้านการบริการเป็นอย่างดี ดังนั้นเพื่อให้การท่องเที่ยวมีการพัฒนาและสามารถทัดเทียมในตลาดโลกได้ จึงมีความจำเป็นต้องมีพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวที่ทันสมัย ครบถ้วน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งสามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการวางแผนพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีความสะดวก รวดเร็วในการเรียกสืบค้น นอกจากนี้ ยังสามารถนำมา จัดลำดับความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามศักยภาพอย่างเหมาะสม

หลังจากที่มีการปฏิรูปการปกครอง นโยบายการท่องเที่ยวของรัฐบาลไทยชุดปัจจุบันต้องการเน้นดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพและเพิ่มรายได้แทนการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว ตามตัวเลขสถิติ กลุ่ม

นักท่องเที่ยวหลักของไทยเป็นนักท่องเที่ยวในย่านเอเชียแปซิฟิกในสัดส่วน ร้อยละ 65 อีก ร้อยละ 35 เป็นชาวยุโรปซึ่งมีอัตราการเดินทางกลับมาเที่ยวซ้ำถึงร้อยละ 50 จึงทำให้ต้องมีการเจาะกลุ่มเป้าหมายเป็นรายกลุ่มเพิ่มเติม เพื่อขยายฐานลูกค้าและรายได้ เช่น กลุ่มกอล์ฟ กลุ่มสปา กลุ่มฮันนีมูน กลุ่มผู้ผลิตภาพยนตร์ กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้ลงทุน กลุ่มเยาวชน กลุ่มครอบครัวและกลุ่มผู้หญิงทำงาน แผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวภายในสี่ปีข้างหน้า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตั้งเป้าหมายทำรายได้จากนักท่องเที่ยวเป็นเงิน 1.1 ล้านล้านบาท แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ 7.32 แสนล้านบาท และนักท่องเที่ยวภายในประเทศ 4.65 แสนล้านบาท โดยมีเป้าหมายให้นักท่องเที่ยวต่างชาติใช้จ่ายต่อครั้งเพิ่มขึ้นปีละ ร้อยละ 4 จากปัจจุบันอยู่ที่ 3.69 หมื่นบาทเป็น 4.15 หมื่นบาทต่อครั้งในปี 2010 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.2551: <http://thai.cri.cn>)

จังหวัดเพชรบุรีได้รับการจัดลำดับให้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง เนื่องจากมีระยะทางใกล้กรุงเทพมหานครมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก มีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นศูนย์รวมเกษตรกรรมที่สำคัญ ประกอบกับเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวหลากหลาย ทั้งด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี ดังนั้น ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่แล้วนักท่องเที่ยวมักกระจุกตัวอยู่ตามชายหาด เช่น ชายหาดชะอำ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และบริเวณสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลัก ส่วนแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ นักท่องเที่ยวยังให้ความสนใจไม่มาก อันมีสาเหตุจากเส้นทางคมนาคม การเข้าถึงที่ค่อนข้างลำบาก รวมถึงการขาดระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ และบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่มีทักษะการให้ข้อมูลข่าวสารที่ดี แม้ว่าจังหวัดเพชรบุรีมีแนวโน้มด้านการท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นก็ตาม แต่จังหวัดเพชรบุรียังขาดระบบที่ทันสมัยและถูกต้องครบถ้วนข้อมูลจึงควรมีการปรับปรุงและวางแผนการพัฒนาระบบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงจัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งในจังหวัด เพื่อนำมาวางแผนการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้การท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีมีความโดดเด่น เป็นที่จดจำที่สำคัญทางการท่องเที่ยว

อย่างไรก็ตาม การวางแผนการพัฒนาระบบข้อมูลจำเป็นต้องใช้ข้อมูลเป็นจำนวนมากและต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้องทันสมัย ครบถ้วน ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด จึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่ทันสมัย สะดวกรวดเร็วในการเรียกใช้และระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) เป็นระบบคอมพิวเตอร์ที่มีคุณสมบัติในการจัดเก็บ ประมวลผล แก้ไขเปลี่ยนแปลง แสดงผลข้อมูลเชิงพื้นที่ที่มีพิกัดตำแหน่งบนผิวโลก รวมทั้งสามารถแสดงข้อมูลเชิงพื้นที่ที่มีความสะดวกรวดเร็วในการสืบค้น

ข้อมูลทางหน้าจอภาพได้ จึงเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยให้อข้อมูลด้านการท่องเที่ยวมีความเป็นระบบ ถูกต้องชัดเจน รวมทั้งสามารถเปรียบเทียบข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งสามารถแก้ไขปรับปรุงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังลดปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนได้เป็นอย่างดี

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อจัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อเปรียบเทียบลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
4. เพื่อเสนอแผนการพัฒนาและเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ตามลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

การใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อจัดการฐานข้อมูลลำดับศักยภาพเพื่อการท่องเที่ยวครั้งนี้ เพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีอย่างมีประสิทธิภาพด้านการวิเคราะห์ข้อมูล จัดเก็บข้อมูล และการจัดการข้อมูล รวมถึงการแสดงผลข้อมูลอย่างเป็นระบบและครบถ้วนเพื่อเผยแพร่ข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พื้นที่ศึกษาครอบคลุมพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย 8 อำเภอ คือ อำเภอชะอำ อำเภอท่ายาง อำเภอเขาย้อย อำเภอบ้านลาด อำเภอแก่งกระจาน อำเภอบ้านแหลม อำเภอหนองหญ้าปล้อง และอำเภอเมืองเพชรบุรี มีพื้นที่ประมาณ 6,255,138 ตารางกิโลเมตร มีแหล่งท่องเที่ยว 55 แห่ง แยกเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์โบราณสถาน และแหล่งท่องเที่ยวทางประเพณีและกิจกรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้มีคำที่เป็นนามธรรมหลายคำ ผู้วิจัยจึงนำมานิยามเพื่อให้เข้าใจความหมายตรงกันดังนี้

1. **การท่องเที่ยว** หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่อื่นๆ ที่มีค่าใช้จ่ายโดยมิใช่การเดินทางเพื่อหารายได้

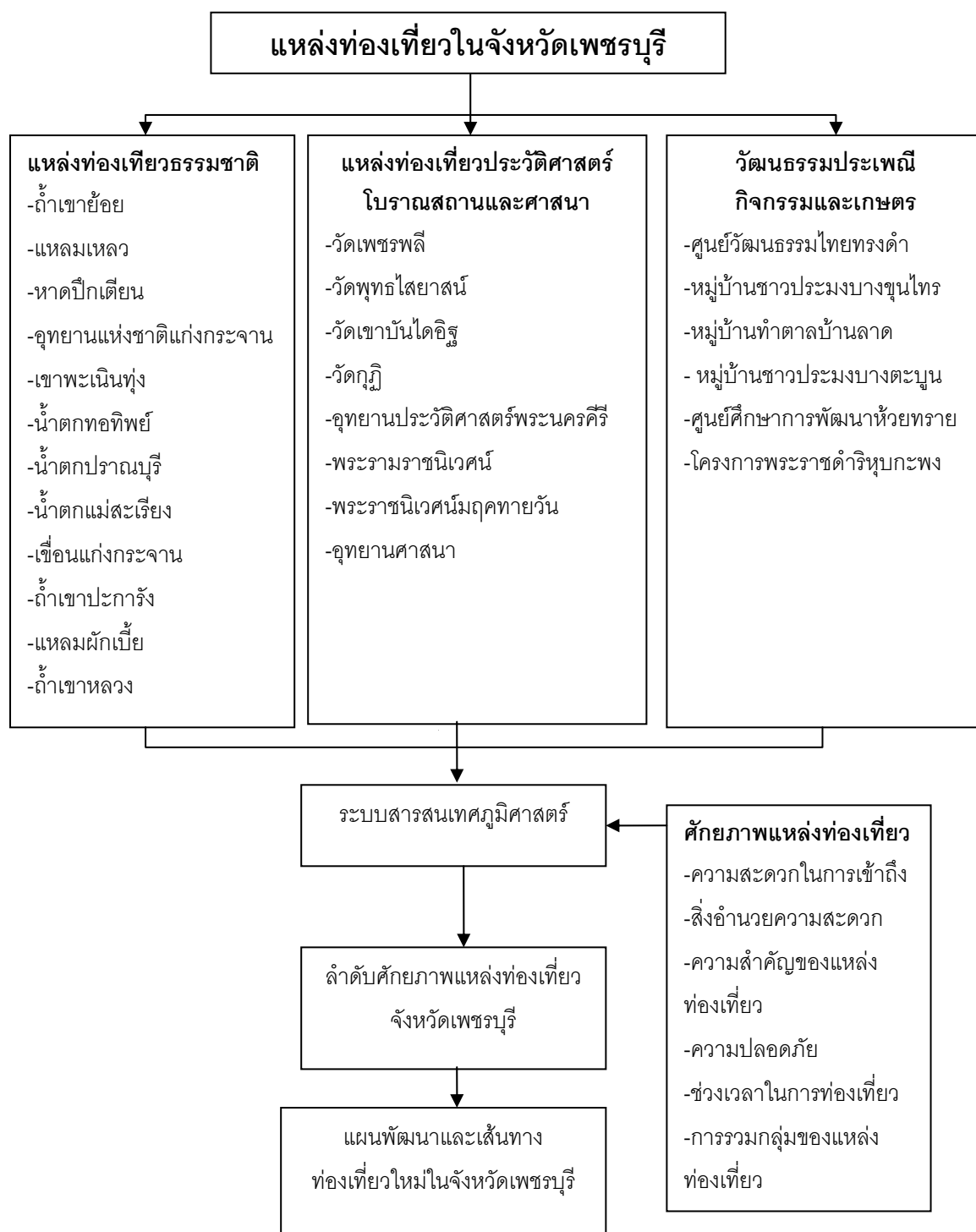
2. **ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว** หมายถึง ความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว โดยวัดเป็นเชิงปริมาณในด้านความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ช่วงเวลาที่ท่องเที่ยวได้ การรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว และความปลอดภัย

3. **การจัดลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว** หมายถึง การเรียงระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ตามดัชนีชี้วัด 6 ด้าน คือ ความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ช่วงเวลาที่ท่องเที่ยวได้ การรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว และความปลอดภัย

4. **ดัชนีชี้วัด** หมายถึง ปัจจัยที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้วัด หรือกำหนดค่าคุณลักษณะต่างๆ ของทั้ง 6 ด้าน ซึ่งดัชนีชี้วัดทั้งหมดจะถูกนำไปประมวลเข้ากับค่าน้ำหนัก แล้วทำการเปรียบเทียบเกณฑ์เพื่อกำหนดระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

5. **ค่าน้ำหนัก** หมายถึง ตัวเลขแสดงระดับความสำคัญ หรือความเหมาะสมของแต่ละดัชนีชี้วัด ค่าน้ำหนักจะมีความแตกต่างกันตามความสำคัญของแต่ละดัชนีชี้วัด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐาน

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ หรือ Geographic Information System: GIS คือกระบวนการทำงานเกี่ยวกับข้อมูลในเชิงพื้นที่ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้กำหนดข้อมูลและสารสนเทศ ที่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งในเชิงพื้นที่ เช่น ที่อยู่ บ้านเลขที่ สัมพันธ์กับตำแหน่งในแผนที่ ตำแหน่ง เส้นละติจูด เส้นลองจิจูด ข้อมูลและแผนที่ใน GIS เป็นระบบข้อมูลสารสนเทศที่อยู่ในรูปของตารางข้อมูล และฐานข้อมูลที่มีส่วนสัมพันธ์กับข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Data) ซึ่งรูปแบบและความสัมพันธ์ของข้อมูลเชิงพื้นที่ทั้งหลาย จะสามารถนำมาวิเคราะห์ด้วย GIS และทำให้สื่อความหมายในเรื่องการเปลี่ยนแปลงที่สัมพันธ์กับเวลาได้ เช่น การแพร่ขยายของโรคระบาด การเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน การบุกรุกทำลาย การเปลี่ยนแปลงของการใช้พื้นที่ ฯลฯ ข้อมูลเหล่านี้ เมื่อปรากฏบนแผนที่ทำให้สามารถแปลและสื่อความหมายใช้งานได้ง่าย

GIS เป็นระบบข้อมูลข่าวสารที่เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ แต่สามารถแปลความหมายเชื่อมโยงกับสภาพภูมิศาสตร์อื่นๆ สภาพท้องที่ สภาพการทำงานของระบบสัมพันธ์กับสัดส่วนระยะทางและพื้นที่จริงบนแผนที่ ข้อแตกต่างระหว่าง GIS กับ MIS นั้นสามารถพิจารณาได้จากลักษณะของข้อมูล คือ ข้อมูลที่จัดเก็บใน GIS มีลักษณะเป็นข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Data) ที่แสดงในรูปของภาพ (Graphic) แผนที่ (Map) ที่เชื่อมโยงกับข้อมูลเชิงบรรยาย (Attribute Data) หรือฐานข้อมูล (Database) การเชื่อมโยงข้อมูลทั้งสองประเภทเข้าด้วยกัน จะทำให้ผู้ใช้สามารถที่จะแสดงข้อมูลทั้งสองประเภทได้พร้อมๆ กัน เช่นสามารถจะค้นหาตำแหน่งของจุดตรวจวัดควันดำ - ควันขาวได้โดยการระบุชื่อจุดตรวจ หรือในทางตรงกันข้าม สามารถที่จะสอบถามรายละเอียดของ จุดตรวจจากตำแหน่งที่เลือกขึ้นมา ซึ่งจะต่างจาก MIS ที่แสดงภาพเพียงอย่างเดียว โดยจะขาดการเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกับรูปภาพนั้น เช่นใน CAD (Computer Aid Design) จะเป็นภาพเพียงอย่างเดียว แต่แผนที่ใน GIS จะมีความสัมพันธ์กับตำแหน่งในเชิงพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ คือค่าพิกัดที่แน่นอน ข้อมูลใน GIS ทั้งข้อมูลเชิงพื้นที่และข้อมูลเชิงบรรยาย สามารถอ้างอิงถึงตำแหน่งที่มีอยู่จริงบนพื้นโลกได้โดยอาศัยระบบพิกัดทางภูมิศาสตร์ (Geo code) ซึ่งจะสามารถอ้างอิงได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ข้อมูลใน GIS ที่อ้างอิงกับพื้นผิวโลกโดยตรง หมายถึง ข้อมูลที่มีค่าพิกัดหรือมีตำแหน่งจริงบนพื้นโลกหรือในแผนที่ เช่น ตำแหน่งอาคาร ถนน ฯลฯ สำหรับข้อมูล GIS ที่อ้างอิงกับข้อมูลบนพื้นโลกได้โดยทางอ้อมได้แก่ข้อมูลของบ้าน(รวมถึงบ้านเลขที่ ซอย เขต แขวง จังหวัด และรหัสไปรษณีย์) โดยจากข้อมูลที่อยู่ เราสามารถทราบได้ว่าบ้านหลังนี้มีตำแหน่งอยู่ ณ ที่ใดบนพื้นโลก เนื่องจากบ้านทุกหลังจะมีที่อยู่ไม่ซ้ำกัน

1.1 องค์ประกอบของ GIS (Components of GIS)

องค์ประกอบหลักของระบบ GIS จัดแบ่งออกเป็น 5 ส่วนใหญ่ ๆ คือ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ (Hardware) โปรแกรม (Software) ขั้นตอนการทำงาน (Methods) ข้อมูล (Data) และบุคลากร (People) โดยมีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. **อุปกรณ์คอมพิวเตอร์** คือ เครื่องคอมพิวเตอร์รวมไปถึงอุปกรณ์ต่อพ่วงต่าง ๆ เช่น Digitizer, Scanner, Plotter, Printer หรืออื่น ๆ เพื่อใช้ในการนำเข้าข้อมูล ประมวลผล แสดงผล และผลิตผลลัพธ์ของการทำงาน

2. **โปรแกรม** คือ ชุดของคำสั่งสำเร็จรูป เช่น โปรแกรม Arc/Info, MapInfo ฯลฯ ซึ่งประกอบด้วยฟังก์ชัน การทำงานและเครื่องมือที่จำเป็นต่าง ๆ สำหรับนำเข้าและปรับแต่งข้อมูล, จัดการระบบฐานข้อมูล, เรียกค้น, วิเคราะห์ และ จำลองภาพ

3. **ข้อมูล** คือ ข้อมูลต่าง ๆ ที่จะใช้ในระบบ GIS และถูกจัดเก็บในรูปแบบของฐานข้อมูลโดยได้รับการดูแล จากระบบจัดการฐานข้อมูลหรือ DBMS ข้อมูลจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของลงมาจากบุคลากร

4. **บุคลากร** คือ ผู้ปฏิบัติงานซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เช่น ผู้นำเข้าข้อมูล ช่างเทคนิค ผู้ดูแลระบบฐานข้อมูล ผู้เชี่ยวชาญสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล ผู้บริหารซึ่งต้องใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ บุคลากรจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในระบบ GIS เนื่องจากถ้าขาดบุคลากร ข้อมูลที่มีอยู่มากมายมหาศาลนั้น ก็จะเป็นเพียงขยะไม่มีคุณค่าใดเลยเพราะไม่ได้ถูกนำไปใช้งาน อาจจะกล่าวได้ว่า ถ้าขาดบุคลากรก็จะมีระบบ GIS

5. **วิธีการหรือขั้นตอนการทำงาน** คือ วิธีการที่องค์กรนั้น ๆ นำเอาระบบ GIS ไปใช้งาน โดยแต่ละ ระบบแต่ละองค์กรย่อมมีความแตกต่างกันออกไป ฉะนั้นผู้ปฏิบัติงานต้องเลือกวิธีการในการจัดการกับปัญหาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับของหน่วยงานนั้น ๆ เอง

1.2 หน้าที่ของ GIS (How GIS works)

ภาระหน้าที่หลัก ๆ ของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ควรมีอยู่ด้วยกัน 5 อย่างดังนี้

1. **การนำเข้าข้อมูล(Input)** ก่อนที่ข้อมูลทางภูมิศาสตร์จะถูกใช้งานได้ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ข้อมูลจะต้องได้รับการแปลง ให้มาอยู่ในรูปแบบของข้อมูลเชิงตัวเลข (Digital format) เสียก่อน เช่น จากแผนที่กระดาษไปสู่ข้อมูลใน รูปแบบดิจิทัลหรือเพิ่มข้อมูลบนเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ที่ใช้ในการนำเข้าเช่น Digitizer Scanner หรือ Keyboard เป็นต้น

2. **การปรับแต่งข้อมูล(Manipulation)** ข้อมูลที่ได้รับเข้าสู่ระบบบางอย่างจำเป็นต้องได้รับการปรับแต่งให้เหมาะสมกับงาน เช่น ข้อมูลบางอย่างมีขนาด หรือสเกล (Scale) ที่แตกต่างกัน หรือใช้ระบบพิกัดแผนที่ที่แตกต่างกัน ข้อมูลเหล่านี้จะต้องได้รับการปรับให้อยู่ในระดับเดียวกันเสียก่อน

3. **การบริหารข้อมูล(Management)** ระบบจัดการฐานข้อมูลหรือ DBMS จะถูกนำมาใช้ในการบริหารข้อมูลเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพในระบบ GIS DBMS ที่ได้รับการเชื่อถือและนิยมใช้กันอย่างกว้างขวางที่สุดคือ DBMS แบบ Relational หรือระบบจัดการฐานข้อมูลแบบสัมพันธ์ (DBMS) ซึ่งมีหลักการทำงานพื้นฐานดังนี้คือ ข้อมูลจะถูกจัดเก็บ ในรูปของตารางหลาย ๆ ตาราง

4. **การเรียกค้นและวิเคราะห์ข้อมูล (Query and Analysis)** เมื่อระบบ GIS มีความพร้อมในเรื่องของข้อมูลแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ การนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ให้เกิด ประโยชน์ เช่น ใครคือเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพื้นที่ติดกับโรงเรียน เมืองสองเมืองนี้มีระยะห่างกันกี่กิโลเมตร ดินชนิดใดบ้างที่เหมาะสมสำหรับปลูกอ้อย หรือ ต้องมีการสอบถามอย่างง่าย ๆ เช่น ชี้เมาส์ไปในบริเวณที่ต้องการแล้วคลิก (Point and click) เพื่อสอบถามหรือเรียกค้นข้อมูล นอกจากนี้ระบบ GIS ยังมีเครื่องมือในการวิเคราะห์ เช่น การวิเคราะห์เชิงประมาณค่า (Proximity หรือ Buffer) การวิเคราะห์เชิงซ้อน (Overlay Analysis) เป็นต้น หรือ ต้องมีการสอบถามอย่างง่าย ๆ เช่น ชี้เมาส์ไปในบริเวณที่ต้องการแล้วคลิก (point and click) เพื่อสอบถามหรือเรียกค้นข้อมูล นอกจากนี้ระบบ GIS ยังมีเครื่องมือในการวิเคราะห์ เช่น การวิเคราะห์เชิงประมาณค่า (Proximity หรือ Buffer) การวิเคราะห์เชิงซ้อน (Overlay Analysis) เป็นต้น

5. **การนำเสนอข้อมูล (Visualization)** จากการดำเนินการเรียกค้นและวิเคราะห์ข้อมูล ผลลัพธ์ที่ได้จะอยู่ในรูปของตัวเลขหรือตัวอักษร ซึ่งยากต่อการตีความหมายหรือทำความเข้าใจ การนำเสนอข้อมูลที่ดี เช่น การแสดงชาร์ต (Chart) แบบ 2 มิติ หรือ 3 มิติ รูปภาพจากสถานที่จริง ภาพเคลื่อนไหว แผนที่ หรือแม้กระทั่งระบบมัลติมีเดียสื่อต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้ผู้ใช้เข้าใจความหมายและมองภาพของผลลัพธ์ที่กำลังนำเสนอได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้ฟังอีกด้วย

1.3 ลักษณะข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

โลกมีความซับซ้อนมากขึ้นกว่าที่จะเก็บข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับโลกไว้ในรูปข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ จึงต้องเปลี่ยนปรากฏการณ์บน โฉลกจัดเก็บในรูปของตัวเลขเชิงรหัส (Digital form) โดยแทนปรากฏการณ์เหล่านั้นด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เรียกว่า Feature

ประเภทของ Feature ลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เป็นตัวแทนของปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์บนโลกแผนที่กระดาษบันทึกตำแหน่งทางภูมิศาสตร์และแทนสิ่งต่างๆ บนโลกที่เป็นลายเส้นและพื้นที่

ด้วยสัญลักษณ์แบบ จุด เส้น พื้นที่และตัวอักษร ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์จะใช้ feature ประเภทต่างๆ ในการแทนปรากฏการณ์โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ จุด (Point) เส้น (Arc) พื้นที่ (Polygon)

จุด (Point) คือ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่มีตำแหน่งที่ตั้งเฉพาะเจาะจง หรือมีเพียงอย่างเดียว สามารถแทนได้ด้วยจุด (Point Feature) เช่น หมุดหลักเขต บ่อน้ำ จุดชมวิว จุดความสูง อาคาร ตึก สิ่งก่อสร้าง

1.4 เทคนิคและวิธีการนำเข้าข้อมูล

การนำเข้าข้อมูล (Input data) เป็นกระบวนการบันทึกข้อมูลเข้าสู่คอมพิวเตอร์ การสร้างฐานข้อมูลที่จะיע็ด ถูกต้อง เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ซึ่งจำเป็นต้องมีการประเมินคุณภาพข้อมูล ที่จะนำเข้าสู่ระบบในเรื่องแหล่งที่มาของข้อมูล วิธีการสำรวจข้อมูลมาตราส่วนของแผนที่ ความถูกต้อง ความละเอียด พื้นที่ที่ข้อมูลครอบคลุมถึงและปีที่จัดทำข้อมูล เพื่อประเมินคุณภาพ และคัดเลือกข้อมูลที่จะนำเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล

การนำเข้าข้อมูลเชิงพื้นที่ สำหรับขั้นตอนการนำเข้าข้อมูลเชิงพื้นที่ที่ทำได้หลายวิธี แต่ที่นิยมทำกันในปัจจุบันได้แก่ การดิจิไทซ์ (Digitize) และการกวาดตรวจ (Scan) ซึ่งทั้ง 2 วิธีต่างก็มีข้อดีและข้อด้อยต่างกันไปกล่าวคือการนำเข้าข้อมูลโดยวิธีกวาดตรวจจะมีความรวดเร็วและ ถูกต้องมากกว่าวิธีการเข้าข้อมูลแผนที่โดยดิจิไทซ์ และเหมาะสำหรับงานที่มีปริมาณมาก แต่การนำเข้าข้อมูลโดยการดิจิไทซ์จะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยกว่าและเหมาะสำหรับงานที่มีปริมาณน้อย การใช้เครื่องอ่านพิกัด (Digitizer) เป็นการแปลงข้อมูลเข้าสู่ระบบโดยนำแผนที่มาตริบบนโต๊ะ และกำหนดจุดอ้างอิง (Control point) อย่างน้อยจำนวน 4 จุด แล้วนำตัวชี้ตำแหน่ง (Cursor) ลากไปตามเส้นของรายละเอียดบนแผนที่

การใช้เครื่องกวาดภาพ (Scanner) เป็นเครื่องมือที่วัดความเข้มของแสงที่สะท้อนจากลายเส้นบนแผนที่ ผลลัพธ์เป็นข้อมูลในรูปแบบแรสเตอร์ (Raster format) ซึ่งเก็บข้อมูลในรูปแบบของตารางกริดสี่เหลี่ยม (Pixel) ค่าความคมชัดหรือความละเอียดมีหน่วยวัดเป็น DPI: dot per inch แล้วทำการแปลงข้อมูลแรสเตอร์ เป็นข้อมูลเวกเตอร์ ที่เรียกว่า Raster to Vector conversion ด้วยโปรแกรม GEOVEC for Micro station หรือ R2V

การนำเข้าข้อมูลเชิงบรรยาย ข้อมูลเชิงบรรยายที่จำแนกและจัดหมวดหมู่แล้ว นำเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลด้วยแป้นพิมพ์ (Keyboard) สำหรับโปรแกรม PC ARC/Info จะจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบของ dBASE ด้วยคำสั่ง Tables ส่วนโปรแกรมจัดการฐานข้อมูลแบบ Relational data base ทั่วๆ ไปบนเครื่อง PC เช่น Foxpro, Access หรือ Excel จำเป็นต้องแปลงข้อมูลให้เข้าอยู่ในรูปของ DBF file ก่อนการนำเข้าสู่ PC ARC/Info

แผนที่ และข้อมูลเชิงพื้นที่

แผนที่ คือ สิ่งที่แสดงลักษณะของโลก ทั้งที่เป็นอยู่ตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยแสดงลงบนพื้นราบ อาศัยการย่อส่วนให้เล็กลงตามขนาดที่ต้องการและใช้เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์แทนสิ่งที่ปรากฏอยู่ บนผิวโลก

ข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial data) มีส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ

ข้อมูลเชิงภาพ (Graphic data) สามารถแทนได้ด้วย 2 รูปแบบพื้นฐาน

ข้อมูลแบบเวกเตอร์ (Vector format)

ข้อมูลแบบแรสเตอร์ (Raster format)

ข้อมูลอรรถธิบาย (Attribute data) เป็นข้อความอธิบายที่มีความสัมพันธ์กับข้อมูลเชิงภาพเหล่านั้น เช่น ชื่อถนน, ลักษณะ พื้นผิว และจำนวนช่องทางวิ่งของเส้นถนนแต่ละเส้น เป็นต้น (ศูนย์วิจัยภูมิสารสนเทศเพื่อประเทศไทย คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: 2552)

เบอร์รอกซ์ (Burrough. 1986) ให้ความหมาย ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ว่าเป็นชุดเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมจัดเก็บ เรียกค้นออกมาใช้ เปลี่ยนแปลง และแสดงผลข้อมูลเชิงพื้นที่จากโลกของความจริงสำหรับวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สตาร์; และเอสเตอร์ (Star; & Estes. 1990) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นระบบที่ออกแบบเพื่อทำงานกับข้อมูลเชิงพื้นที่ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับพิภพทางภูมิศาสตร์และยังเป็นฐานข้อมูลที่มีความสามารถเฉพาะข้อมูลเชิงพื้นที่ ดังนั้น ความหมายที่ชัดเจนของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ คือระบบคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้นเพื่อทำการจัดเก็บและจัดการข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial data) และข้อมูลเชิงบรรยาย ตลอดจนตารางสถิติ (Attribute data) รวมทั้งการนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์ (Data analysis) และการจัดพิมพ์ผลลัพธ์ (Data output) ที่ได้ในรูปแบบแผนที่ การใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อทำการวิเคราะห์นั้นจะมีข้อดีคือความถูกต้อง ความแม่นยำ ตลอดจนความรวดเร็วในการวิเคราะห์ซึ่งเป็นที่มีความจำเป็น ในการเสนอผลการวิเคราะห์เพื่อใช้ประกอบในการตัดสินใจให้เป็นไปอย่างถูกต้องและรวดเร็ว

สุระ พัฒนเกียรติ (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ คือ ขบวนการของการใช้คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ (hardware) ซอฟต์แวร์ (software) ข้อมูลทางภูมิศาสตร์ (geographic data) และการออกแบบ (personnel design) ในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดเก็บข้อมูล การปรับปรุงข้อมูล การคำนวณ และการวิเคราะห์ข้อมูลให้แสดงผลในรูปแบบของข้อมูลที่สามารถอ้างอิงได้ในทางภูมิศาสตร์

1.5 การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

การพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในปัจจุบันเป็นผลมาจากการพัฒนาวิชาการหลายด้านร่วมกัน ทั้งด้านแผนที่ คอมพิวเตอร์ การจัดการฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในปัจจุบันมีความสามารถทั้งในเชิงกราฟิกและในเชิงคำนวณ เช่น สามารถเปลี่ยนรูปแบบการแสดงผล สามารถเปลี่ยนสี เปลี่ยนมาตราส่วน การแสดงผล 3 มิติ และสามารถบูรณาการเข้ากับการวิเคราะห์ภาพถ่ายดาวเทียม นอกจากนี้ยังสามารถวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์และสถิติได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในปัจจุบันมีการประยุกต์ใช้หลายด้านโดยกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านผังเมือง ได้มีการใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในงานวางแผนผังเมือง ได้แก่ การวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use plan) การวางแผนถนนและทางหลวง (Street and Highway Plan) การวางแผนบริการสาธารณสุขและสาธารณูปการ (Public Service and Facility Plan) ขึ้นข้อมูลในฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน เช่น ผังเมืองรวม พื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม กรรมสิทธิ์ที่ดิน ราคาประเมินที่ดิน พื้นที่แผ่นดินทรุด การใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต การวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงภัย การวิเคราะห์ความเหมาะสมของที่ดินเพื่อการใช้ประโยชน์ด้านการเกษตร เป็นต้น

2. ด้านการเกษตร มีการจัดทำฐานข้อมูลระบบสารสนเทศเพื่อประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ทางการเกษตร เช่น ฐานข้อมูลดิน ฐานข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน ฐานข้อมูลเส้นชั้นความสูง นอกจากนี้ได้มีการจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยต่ออุทกภัยและแผ่นดินถล่ม

3. ด้านธรณีวิทยา มีโครงการศึกษาและพัฒนาระบบข้อมูล โดยประกอบด้วยชั้นข้อมูลที่สำคัญคือ ฐานข้อมูลหน่วยลำดับชั้นหิน เช่น ข้อมูลชนิดหิน หน่วยหิน กลุ่มหิน และอายุของหินเป็นต้น ฐานข้อมูลธรณีวิทยาเฉพาะเรื่อง เช่น ข้อมูลธรณีวิทยาโครงสร้าง ตำแหน่งทางธรณีวิทยา หลุมเจาะสำรวจ ซากดึกดำบรรพ์ แหล่งน้ำพุร้อน การกัดเซาะบริเวณชายฝั่ง ทรัพยากรหินคาร์บอนเนต ทรัพยากรหินอัคนี เป็นต้น

4. ด้านป่าไม้ มีการจัดทำฐานข้อมูลชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ข้อมูลลุ่มน้ำ ตลอดจนข้อมูลพื้นที่ป่าไม้และสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน

5. ด้านสิ่งแวดล้อม หน่วยงานสิ่งแวดล้อมหลายหน่วยงานได้ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการศึกษาแหล่งและการกระจายของมลพิษ ทั้งมลพิษทางอากาศ ทางน้ำ การตกตะกอน การพังทลายของดิน รวมทั้งการประเมินผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม (Environment Impact Assessment: EIA)

6. ด้านการท่องเที่ยว ปัจจุบันมีการนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มาใช้ในการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว และการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

1.6 ประโยชน์ของระบบสารสนเทศ

จากลักษณะการทำงานและความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ จึงพอสรุปประโยชน์ของระบบได้ดังนี้

1. ช่วยลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อน
2. แก้ไขปัญหาความล่าช้าของข้อมูล โดยสามารถแก้ไขข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ และสามารถเรียกข้อมูลกลับมาใช้ใหม่ในเวลาที่แตกต่างกันและจากสภาพที่ผันแปรไป
3. สามารถหลีกเลี่ยงความขัดแย้งของข้อมูลได้ระดับหนึ่ง
4. สามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้และยังทำให้เกิดความเป็นอิสระของข้อมูล
5. สามารถควบคุมความเป็นมาตรฐานได้
6. สามารถจัดหาระบบความปลอดภัยที่รัดกุมได้
7. สามารถควบคุมความคงสภาพของข้อมูลได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมการพักผ่อนอย่างหนึ่งที่ช่วยลดความตึงเครียดจากการทำงานได้เป็นอย่างดี แม้ว่าจะมีทางเลือกในการพักผ่อนมากมาย เช่น การฟังเพลง การอ่านหนังสือ การเล่นกีฬา แต่การที่มนุษย์ได้เดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ที่ต่างออกไปจากชีวิตประจำวัน เป็นการสร้างความสุขให้กับมนุษย์

2.1 ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism)

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization หรือ WTO) ให้ความหมายของการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางใดๆ ก็ตามเป็นการเดินทางตามเงื่อนไขสากล 3 ประการ ดังนี้

1. การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว แต่ไม่ใช่ไปตั้งหลักแหล่งเป็นการถาวร
2. การเดินทางนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจ หรือความพึงพอใจของผู้เดินทางเอง ไม่ใช่เป็นการถูกบังคับ ไม่ใช่เพื่อทำสงคราม

3. เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่ไม่ใช่การประกอบอาชีพหรือหารายได้ แต่เดินทางมาเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อเยี่ยมเยือนญาติมิตร เพื่อความเบิกบาน บันเทิงเริงรมย์ เพื่อเล่นกีฬาต่างๆ เพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ และเพื่อติดต่อธุรกิจ

World Tourism Organization (WTO) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

ผู้มาเยือน(Visitor) หมายถึง บุคคลที่เดินทางไปยังสถานที่ใดที่หนึ่ง ซึ่งมีถิ่นที่อยู่โดยปกติของบุคคลนั้นๆ ด้วยเหตุผลต่างๆ แล้วแต่กรณี แต่ทั้งนี้ต้องมีค่าใช้จ่ายเพื่อประกอบอาชีพหารายได้ ซึ่งแบ่งผู้มาเยือนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ นักท่องเที่ยว และนักทัศนาจร

1. นักท่องเที่ยว (Tourist) ได้แก่ผู้มาเยือนชั่วคราว โดยพำนักอยู่ในสถานที่หรือประเทศที่มาเยือนอย่างน้อย 24 ชั่วโมง และมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.1 เพื่อใช้เวลาว่างไปในเรื่องต่างๆ เช่น การหยุดพักผ่อน การหาความบันเทิง การบำรุงรักษาสุขภาพ การศึกษา การศาสนา และการกีฬา

1.2 เพื่อกิจกรรมทางธุรกิจ การเยี่ยมญาติ การปฏิบัติภารกิจต่างๆ และการประชุมสัมมนา

2. นักทัศนาจร (Excursionist) หมายถึง ผู้มาเยือนชั่วคราว โดยใช้เวลาอยู่ในสถานที่ที่มาเยือนเป็นระยะเวลาน้อยกว่า 24 ชั่วโมง

2.2 ความหมายของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourism Industry)

พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2550 ให้ความหมายของ “อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ” หมายถึง อุตสาหกรรมใดๆ ที่จัดให้มีหรือให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักรไทย และมีค่าตอบแทน รวมถึง ธุรกิจนำเที่ยว สถานที่ตากอากาศสำหรับนักท่องเที่ยว ธุรกิจขายของที่ระลึกหรือสินค้าสำหรับนักท่องเที่ยว ธุรกิจสำหรับนักท่องเที่ยว และ นิทรรศการ งานแสดง การออกร้าน การเผยแพร่หรือดำเนินการอื่นใด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อชักนำหรือส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีองค์ประกอบที่เด่นชัด 4 ประการ โดยเทียบกับอุตสาหกรรมการผลิตดังนี้

“โรงงาน” หมายถึง แหล่งที่ผลิตสินค้าของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ พื้นที่ในการประกอบกิจการท่องเที่ยว

“ลูกค้า” หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มาชมบ้านเมือง ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม โดยสิ่งที่ได้รับ คือ ความพอใจ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน การได้สิ่งแปลกใหม่ ความสะดวกสบาย การพักผ่อน และความทรงจำที่ประทับใจ

“สินค้า” คือสิ่งที่โรงงานผลิตเพื่อสนองความต้องการให้ลูกค้าพอใจซึ่ง ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คือ สินค้าที่สามารถนำมาขายได้เรื่อยๆ เช่น ความสวยงามตามธรรมชาติ สิ่งสวยงามที่เกิดจากการสร้างขึ้น และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น

“การขายส่ง” คือ การนำสินค้าไปนำเสนอต่อลูกค้าในที่ต่างๆ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวซึ่งเป็นทั้ง โรงงาน และ สินค้าไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ นักท่องเที่ยวจึงต้องเดินทางมาซื้อสินค้าหรือบริการนั้น ณ แหล่งผลิตหรือโรงงานด้วยตนเอง

นอกจากนี้ การท่องเที่ยว ยังหมายถึง การที่คนเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ และตลอดระยะเวลาที่เดินทางนั้นมีกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้น การเดินทางไปเที่ยวชมสถานที่ที่สวยงามหรือทัศนียภาพแปลกๆ หรือเดินชมเลือกซื้อสินค้าต่างๆ โดยจะเป็นการเดินทางแบบพักค้างแรมหรือไม่ค้างแรมก็ได้ การท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบด้วยกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ระยะเวลาในการท่องเที่ยว ประเภทของการคมนาคม จำนวนสมาชิก หรือค่าใช้จ่ายต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ ปัจจุบันยังมีการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อรักษาฟื้นฟูสุขภาพ การไปประชุมสัมมนาทางวิชาการ และการเดินทางเพื่อศึกษาดูงาน

ความหมายของนักท่องเที่ยว (Tourist)

นักท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว ถ้าไม่มีนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวก็เกิดขึ้นไม่ได้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้นิยามความหมาย ดังนี้

“นักท่องเที่ยว” (Tourist) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่ในสถานที่อันมิใช่ที่พักถาวรของตน ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป (มีการค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน) แต่ไม่เกิน 90 วัน เป็นการเดินทางไปโดยสมัครใจด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มีใช้การไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ ทั้งนี้ ผู้โดยสารมาทางเรือสำราญทางทะเลแล้วไม่พักค้างคืนบนฝั่ง จะไม่นับว่าเป็นนักท่องเที่ยว เช่นเดียวกับผู้โดยสารผ่านที่แวะพักเพื่อต่อเครื่องบินจะไม่นับว่าเป็นนักท่องเที่ยว

“นักทัศนาจร” (Excursionist) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่ในสถานที่อันมิใช่ที่พักถาวรของตน ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราว ในระยะเวลาสั้นๆ ไม่ถึง 24 ชั่วโมง (ไม่ได้ค้างคืน) และเดินทางไปโดยสมัครใจ ด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มีใช้การไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ ทั้งนี้ผู้โดยสารเรือสำราญทางทะเลที่พักแรมในเรือสำราญจะถูกนับว่าเป็นนักทัศนาจร แต่ผู้โดยสารผ่านที่แวะพักเพื่อต่อเครื่องบินจะไม่นับว่าเป็นนักทัศนาจร

“ผู้มาเยือน” (Visitor) หมายถึง ผู้ที่เดินทางเข้ามาในประเทศ โดยจำแนกเป็น นักท่องเที่ยวหรือนักทัศนาจรก็ได้ตามแต่จะตรงกับคุณสมบัติหรือนิยามในข้อใด

2.3 ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources)

ทรัพยากรการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจที่ก่อให้เกิดการเดินทางหรือท่องเที่ยว เพื่อความเพลิดเพลิน สนุกสนาน และเพิ่มพูนความรู้ ตลอดจนทัศนคติที่กว้างขวางในแง่ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวเปรียบเสมือนสินค้า และเป็นสินค้าที่สามารถดึงดูดลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาซื้อถึงที่ตั้งของสินค้า

ทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถจำแนกตามลักษณะความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เป็น 3 ประการดังนี้

ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หมายถึง สภาพทางกายภาพของธรรมชาติที่มีความสวยงามหรือความน่าสนใจต่อการเดินทางไปชม

ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถาน และศาสนา หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่าที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้นตามวัตถุประสงค์ และเพื่อประโยชน์ของมนุษย์เอง ทั้งที่เป็นมรดกทางอดีตและที่ได้สร้างขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นวัตถุ พื้นที่ หรือสิ่งก่อสร้าง แต่มีผลดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว อาทิ อนุสรณ์สถาน เมืองโบราณ ปราสาทหิน พระราชวัง ถ้ำมืองแดง อุทยาน ประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ แหล่งโบราณคดี

ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม และการประพฤติปฏิบัติที่ยึดถือสืบทอดกันต่อมา ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

2.4 ประเภทของการท่องเที่ยว

ประเภทของการท่องเที่ยวสามารถจำแนกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. การท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourism) เป็นการท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่างๆ ภายในประเทศ การท่องเที่ยวลักษณะนี้ต้องมีสิ่งจูงใจหลายอย่าง เช่น ความสวยงามของภูมิประเทศ ความสะดวกสบายในการเดินทาง ความปลอดภัย ตลอดจนการโฆษณาสิ่งจูงใจ หรือเอกลักษณ์สำคัญเฉพาะของสถานที่นั้นๆ เช่น หลัฐานแสดงความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน หรือศิลปวัฒนธรรมประจำถิ่น เป็นต้น

2. การท่องเที่ยวต่างประเทศ (International Tourism) เป็นการท่องเที่ยวไปยังสถานที่ที่ต่างไปจากประเทศของตน และต้องผ่านกระบวนการระหว่างประเทศหลายอย่าง เช่น พิธีการศุลกากร ตรวจคนเข้าเมือง และใช้ภาษาต่างประเทศหรืออาจจะต้องมีมัคคุเทศก์เป็นผู้นำ การท่องเที่ยวต่างประเทศนี้ขนาดของประเทศก็เป็นสิ่งสำคัญ เช่น ประเทศที่มีขนาดใหญ่หลายๆ จะมีทรัพยากรการท่องเที่ยวมาก ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เพราะมีโอกาสที่จะมีสภาพแวดล้อมทาง

ธรรมชาติที่แปลกตา สวยงาม มากกว่าประเทศที่มีขนาดเล็ก แต่บางครั้งการเดินทางไกลๆ ก็เป็นอุปสรรคประการหนึ่งที่นักท่องเที่ยวใช้เป็นข้อพิจารณาประกอบการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว

2.5 ลักษณะของการท่องเที่ยว

การจำแนกลักษณะของการท่องเที่ยวนั้นมีหลากหลายลักษณะซึ่งพอสรุปได้ 6 ประเภทดังนี้

1. การท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศประกอบกับความอยากรู้อยากเห็น เพื่อชมทิวทัศน์ วัฒนธรรมประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ของท้องถิ่นต่างๆ หรือท่องเที่ยวไปในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน บางครั้งเป็นไปเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสถานที่พักอาศัย การท่องเที่ยวในลักษณะนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น รสนิยม ฐานะทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว และสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

2. การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนเป็นการใช้เวลาว่างเพื่อพักผ่อนร่างกายและสมอง อาจรวมถึงการพักผ่อนหลังการเจ็บป่วย โดยจะใช้เวลาพักผ่อนให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้ ส่วนสถานที่ไปพักจะเลือกสถานที่สงบ สะดวกสบาย อากาศบริสุทธิ์ เช่น ชายทะเล หรือบนภูเขาที่ห่างไกลจากความอึกทึกครึกโครม

3. การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาสังคมและวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นต่างๆ ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยว เป็นการศึกษาวีถีชีวิตความเป็นอยู่ทั้งในแง่มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา เช่น การชมโบราณสถาน ศิลปะ การแสดงต่างๆ

4. การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา มีจุดประสงค์ 2 ประการ คือ การไปชมการแข่งขันกีฬาที่ตนเองสนใจ เช่น ฟุตบอล มวย เทนนิส เป็นต้น การแข่งขันกีฬาแม้ว่าจะมีการย้ายสถานที่แข่งขันก็ยังมีผู้ชมติดตามไปทุกรายการ และเป็นการท่องเที่ยวเพื่อไปเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย ซึ่ง สถานที่ที่จะไป ต้องดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยว เช่น ทะเล ภูเขา หรือการยิงนก ตกปลา ส่องสัตว์ จากจุดประสงค์ดังกล่าวพบว่า ประเทศที่มีทัศนียภาพหรือลักษณะภูมิประเทศหลากหลายรูปแบบ จะได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวประเภทนี้

5. การท่องเที่ยวเพื่อเจรจาธุรกิจ การประชุม และการสัมมนา การท่องเที่ยวประเภทนี้ลักษณะของการเดินทางแบบนี้ไม่จัดว่าเป็นการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพราะ ตามหลักการแล้ว การท่องเที่ยวจะต้องเป็นการเดินทางไปเพื่อพักผ่อนหรือท่องเที่ยว แต่ปรากฏว่าผู้ที่เดินทางไปประชุมสัมมนา มักจะแบ่งเวลาส่วนหนึ่งไว้สำหรับการท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวลักษณะนี้ปัจจัยที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวคือ ต้องมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบ มีระบบการ

คมนาคมที่สะดวกสบาย รวดเร็วซึ่งในปัจจุบันการท่องเที่ยวลักษณะนี้กำลังเป็นตลาดที่น่าจับตามองสำหรับประเทศไทยมากที่สุด

6. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา เป็นการท่องเที่ยวที่บุคคลไปต่างประเทศเพื่อการศึกษา ดูงาน หรือวิจัย หรือโครงการแลกเปลี่ยน ไม่ว่าจะเป็นครูอาจารย์หรือนักเรียนก็ตาม จะอยู่ในประเทศนั้นๆ นานนับเดือน การท่องเที่ยวประเภทนี้รวมการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาภายในประเทศและจัดว่าเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศเป็นอย่างมาก

2.6 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่อยู่นอกเหนือปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต ดังนั้น การที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกทำกิจกรรม จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่น่าสนใจเป็นพิเศษเพื่อประกอบการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่สำคัญมี 3 ประการคือ

1. **สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Tourism Attractions)** หมายถึง สิ่งที่สามารถโน้มน้าวให้เกิดความสนใจที่จะไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวจึงหมายถึง พื้นที่ที่นักท่องเที่ยวไปเยือน จะต้องเป็นพื้นที่ที่มีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเป็นหัวใจสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวจุดเดียวหรือหลายจุดและการมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวหลายจุด แหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ มักจะมีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเดินทางไปท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก โดยสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1.1 **สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ (National Attractions)** คือความสวยงามและแปลกตาตามธรรมชาติที่สามารถดึงดูดให้คนไปเยือน เช่น สภาพป่า ชีวิตสัตว์ หาดทราย อันสวยงาม ถ้ำ น้ำตก และเกาะแก่งต่างๆ

1.2 **สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Manmade Attractions)** คือ สิ่งใดก็ตามที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดใจให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังที่นั้นๆ เช่น สวนสนุก สิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรม วัด วัง เมืองโบราณ นอกจากนี้ วิถีชีวิตจากการดำเนินชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น เช่น ตลาดน้ำ หรือวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ รวมไปถึงการแสดงทางศิลปวัฒนธรรมประจำถิ่น งานมหกรรม งานเทศกาลของแต่ละท้องถิ่น

2. **สิ่งอำนวยความสะดวก (Facility)** หมายถึง สรรพสิ่งรองรับในการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวก สิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญมากที่สุด คือ ที่พักไม่ว่าจะเป็นที่พักแบบใด เช่น โรงแรม เกสต์เฮาส์ บังกะโล เป็นต้น เนื่องจากการเดินทางท่องเที่ยวเป็นการเดินทางจากถิ่นที่อยู่เดิมไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว นักท่องเที่ยวจึงต้องการที่พักค้างแรมประการต่อมาคือ ร้านอาหารจำเป็นต้องมีร้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ข้อมูล

ข่าวสารเพื่อการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องมีไว้บริการนักท่องเที่ยว เพื่อให้สืบค้นข้อมูลหรือเป็นข้อแนะนำในการเดินทางไปยังสถานที่ที่ต้องการได้ถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว ส่วนการบริการอื่นๆ เช่น ห้องสุขา ร้านขายของที่ระลึก บริการรถเช่า การแลกเปลี่ยนเงินตรา มัคคุเทศก์ เป็นสิ่งที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวมีความสะดวกสบายสนใจที่จะมาท่องเที่ยวในสถานที่นั้นๆ

3. **การเข้าถึง (Accessibility)** หมายถึง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว จะต้องมีความเหมาะสมของเส้นทางคมนาคมขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ซึ่งการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมี 3 ทาง คือ ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ถ้าแหล่งท่องเที่ยวใดสามารถเข้าถึงได้ทั้ง 3 ทาง แหล่งท่องเที่ยวนั้นสามารถพัฒนาได้ดี เพราะนักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้บริการในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้

องค์ประกอบทั้ง 3 ประการข้างต้น เป็นหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยว ถ้าขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วการท่องเที่ยวจะไม่เกิดขึ้น

3. แนวคิดศักยภาพ และการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

ศักยภาพ หมายถึง ภาวะแฝงอำนาจ หรือคุณสมบัติที่มีแฝงอยู่ในสิ่งต่างๆ อาจทำให้พัฒนาหรือให้ปรากฏเป็นสิ่งที่ประจักษ์ได้ ราชบัณฑิตยสถาน(2542: 1095)

ความหมายของคำว่า "**ศักยภาพ**" ได้มีผู้กำหนดความหมายไว้ดังนี้

วิวัฒน์ชัย บุญศักดิ์.(2532: 42) ให้ความหมายของ ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถหรือความพร้อมในตัวของสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง การจัดการ หรือการเข้ามาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะมีศักยภาพที่แตกต่างกัน การพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นการพิจารณาความสามารถหรือความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ว่าสมควรปรับปรุงหรือพัฒนาให้เหมาะสม

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์.(2548: 62) ให้ความหมายของ ศักยภาพผลิตภัณฑ์ หมายถึง การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าในอนาคต รูปแบบของการบริการใหม่ๆ ที่ลูกค้าไม่คาดหวังว่าจะได้รับ หรือสร้างความพอใจ แปลงใจ ตื่นเต้น ประทับใจแก่ลูกค้าที่เริ่มเข้ามาใช้บริการ

ศักยภาพ จึงเป็นความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ที่สามารถรองรับและให้บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวใด จะมีศักยภาพระดับใด ขึ้นอยู่กับทรัพยากรในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่และมีการจัดการอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวน้อยที่สุด การมีศักยภาพที่ดีจะทำให้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมาก ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากเป็นพิเศษ การพิจารณาว่าแหล่ง

ท่องเที่ยวใดมีศักยภาพระดับใดนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ เช่น แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล ควรมีความสมบูรณ์ของชายหาด มีความสะดวกในการเข้าถึง ความสะดวกในการบริการด้านที่พัก ร้านอาหาร การรักษาความปลอดภัย ซึ่งมีการระบุปัจจัยประกอบการพิจารณาหลายประการ

การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เป็นการหาระดับของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ทำการศึกษาเกณฑ์การประเมินเพื่อให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดย มีการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นให้มีการส่งเสริมกระบวนการศึกษาด้านความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งจัดให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งกำหนดเกณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเบื้องต้น ดังนี้(สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2540: 3-12 - 3-14)

1. ศักยภาพของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาจากสภาพทรัพยากรที่เหมาะสมมีเอกลักษณ์เฉพาะ เน้นถึงความสำคัญของระบบนิเวศหรือวัฒนธรรมของการท่องเที่ยว และการดึงดูดใจว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อให้ความสำคัญที่แตกต่างกันในแต่ละปัจจัย ดังนี้

1.1 ชนิดของแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพดั้งเดิม หรือถูกดัดแปลงตกแต่งบางส่วนแต่ยังคงสภาพเดิมเป็นหลัก หรือถูกสร้างขึ้นโดยการผสมผสานจำลอง หรือตกแต่งใหม่ซึ่งไม่เหมาะสมกับระบบนิเวศของพื้นที่และมีคุณค่าต่อความเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.2 องค์ประกอบที่เป็นเอกลักษณ์ พิจารณาจากความสำคัญของระบบนิเวศ ความสมบูรณ์ ความหลากหลาย ความสัมพันธ์ที่เป็นระบบในพื้นที่และความโดดเด่นตามลำดับ มีองค์ประกอบด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ผสมผสาน หรือเพิ่มความดึงดูดใจ

2. ศักยภาพของการจัดการ พิจารณาจากสภาพการจัดการในปัจจุบันที่มุ่งเน้นสู่ความยั่งยืน และอยู่ในกรอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การพิจารณาการจัดการจะบ่งชี้ถึงโอกาสในการเพิ่มศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้สูงขึ้น ประกอบด้วย

2.1 การให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการจัดการทำให้เกิดการเรียนรู้ สร้างจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้อง พิจารณาจากรูปแบบการสื่อความหมาย กิจกรรมการศึกษาที่เน้นลักษณะด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

2.2 การจัดการป้องกันและรักษาสีเขียวในแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาจากการรักษาและคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยมีมาตรการควบคุมดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ มีความ

ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีมาตรการควบคุมจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว และการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 องค์การการจัดการ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม ซึ่งพิจารณาจากรูปแบบขององค์การในการจัดการ เน้นความเป็นองค์การของภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน และให้ความสนใจในระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว

จุฑามาศ ไชยศรี (2536: 32-33) แบ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่นำมาเป็นตัวบ่งชี้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว 4 ประการ คือ

1. ปัจจัยจุดใจหลักของการท่องเที่ยว พิจารณาจากความสำคัญของสถานที่ตั้ง และลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว ปัจจัยจุดใจหลัก 4 ประการ คือ

1.1 ปัจจัยด้านธรรมชาติ (Natural assets) ได้แก่ หาดทราย ป่าไม้ ชายทะเล น้ำตก เป็นต้น

1.2 ปัจจัยจุดใจทางด้านประวัติศาสตร์และศาสนา(Historical and Religious assets) ได้แก่ แหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดี วัด อนุสาวรีย์ เป็นต้น

1.3 ปัจจัยจุดใจทางด้านกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น(Contemporary human product) ได้แก่ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี การดำเนินชีวิต เป็นต้น

2. ปัจจัยประกอบ ได้แก่สภาพแวดล้อม ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และลักษณะภูมิทัศน์ อันเป็นเอกลักษณ์ สภาพสังคมเศรษฐกิจและสังคม ความปลอดภัย ภัยธรรมชาติและการเมือง

3. ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่สิ่งอำนวยความสะดวกด้านที่พักและอาหารแก่นักท่องเที่ยว การให้บริการข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความบันเทิงและร้านค้าของที่ระลึก

4. ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม พิจารณาจากโครงข่ายคมนาคมทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ที่สะดวกสบาย บริการสาธารณะ เช่น ไฟฟ้า การกำจัดสิ่งปฏิกูลตลอดจนระบบสื่อสารโทรคมนาคม

วิวัฒน์ชัย บุญยศักดิ์ (2532: 42-43) กำหนดเกณฑ์ในการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว โดยพิจารณาองค์ประกอบหลัก 2 ประการ คือ

1. คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งที่เสริมสร้างหรือปรับปรุงเพิ่มเติม เพื่อที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ

2. ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวในการเลือกเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยว นั้น มี 5 ประการ คือ ความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมขีดความสามารถในการรับนักท่องเที่ยว และความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว

จารุณี กลิ่นดี (2541:32-33) สรุปเกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวโดยมีหลักเกณฑ์ที่ครอบคลุมองค์ประกอบการท่องเที่ยว 4 ด้าน คือ

1. ด้านพื้นที่ คือ การดึงดูดใจนักท่องเที่ยวด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีลักษณะเฉพาะหรือมีความเป็นเอกลักษณ์ ประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ สถานที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ และวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น รวมทั้งต้องมีปัจจัยอื่นๆ ที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ ลักษณะภูมิทัศน์ ความยากง่ายในการเข้าถึง เช่น สภาพของเส้นทาง ระยะทางจากจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นต้น

2. ด้านการจัดการ คือ ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว เช่น ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำ การจัดการควบคุมนักท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยว ไม่ให้เกิดขีดความสามารถในการรองรับ และการจัดการควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่

3. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ คือ การพิจารณาความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โอกาสในการสร้างจิตสำนึก และการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว

4. ด้านการมีส่วนร่วม คือ การพิจารณาว่าองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบใด และประชาชนในท้องถิ่นมีความต้องการ หรือสนใจที่จะให้แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กล่าวถึง การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาและการลงทุนในอนาคต (วัชรวิ ดำศรี; และชนกันต์ หิรัญพันธุ์. 2548: 12; อ้างอิงจาก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย; และสำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2540: 23) สรุปได้ดังนี้

1. ชัดจำกัดในการพัฒนาของแต่ละจังหวัด
2. ศักยภาพของทำเลที่ตั้งอันเหมาะสม การคมนาคมที่สะดวก
3. ปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยวในปัจจุบันและอนาคต
4. สภาพการแข่งขันในแต่ละพื้นที่
5. ความร่วมมือที่จะนำไปสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวระดับนานาชาติได้

สำหรับศักยภาพการแข่งขันทางการค้าและบริการของประเทศไทย (2548: 12; อ้างอิงจาก ชัยนันท์ ดันติวิธดาการ, วัชรวิยา โตสงวน; และเพลินพิศ สัตย์สงวน. 2547) ทำการศึกษาและประเมินศักยภาพทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว โดยใช้วิธีการวัดความได้เปรียบด้วยค่าดัชนีอ้างอิงสรุปได้ดังนี้

1. ศักยภาพที่วัดจากจำนวนนักท่องเที่ยว โดยแยกตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว เช่น บริการการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน บริการการท่องเที่ยวเพื่อติดต่อธุรกิจ และบริการการท่องเที่ยวเพื่อการประชุมสัมมนา

2. ศักยภาพที่วัดจากรายจ่ายของนักท่องเที่ยว โดยแยกตามผลิตภัณฑ์บริการ เช่น ด้านที่พัก ด้านอาหารและเครื่องดื่ม ด้านการจับจ่ายซื้อของ ด้านการเที่ยวชมสถานที่ และค่ายานพาหนะและด้านสันทนาการ

3. ศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่หลากหลายสู่มาตรฐานระดับสากล

4. ศักยภาพในการสร้างทางเลือกใหม่แก่นักท่องเที่ยว

รัชดา คชแสงสันต์ (2543) ศึกษาเรื่องแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวประเภทเกาะ กรณีศึกษาเกาะลิเปะ จังหวัดสตูล ผลการศึกษาพบว่า เกาะลิเปะในภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งศักยภาพด้านต่างๆ มีดังนี้

1. ลักษณะทางกายภาพมีศักยภาพอยู่ในระดับสูง

2. ลักษณะระบบนิเวศมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัจจัยอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง

4. ความพร้อมของชุมชนท้องถิ่นในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศศักยภาพอยู่ในระดับปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง

5. การจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ในการเปรียบเทียบการประเมินความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและระดับความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มประชาชนกับนักท่องเที่ยวและกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยกับชาวต่างประเทศ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

รายงานฉบับสุดท้ายการศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ทางทะเล: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2541: 4-42) โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามหลักการของการท่องเที่ยวสามารถประเมินศักยภาพของพื้นที่ได้ดังนี้

1. คุณสมบัติด้านทรัพยากรพิจารณาความเหมาะสมกับการท่องเที่ยวได้ตามลักษณะกายภาพและระบบนิเวศ ความสวยงาม ความดึงดูดใจที่มาจากความโดดเด่น

2. การให้การศึกษาสืบแวดล้อมมุ่งเน้นการศึกษาสืบแวดล้อม ต้องอาศัยการเข้าถึงระบบนิเวศหรือทรัพยากร พืช สัตว์ และโครงสร้างทางกายภาพที่น่าสนใจ

3. การจัดการแบบยั่งยืน การจัดการที่ยั่งยืนจำเป็นต่อทรัพยากรและการท่องเที่ยวทุกประเภท

การจัดลำดับความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ศาสนา โดยกำหนดเกณฑ์ปัจจัยชี้วัดคุณสมบัติเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

1. ความดึงดูดใจ หมายถึง สิ่งที่สามารถนำมาเป็นจุดเด่นและก่อให้เกิดความประทับใจแสดงถึงเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว
2. ความเปราะบางของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการประเมินความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม
3. ความเป็นกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ความสามารถในการเดินทางจากแหล่งหนึ่งไปอีกแหล่งหนึ่ง

รัชดา คชแสงสันต์ (2543) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวประเภทเกาะ กรณีศึกษาเกาะลิบะ จังหวัดสตูล ผลการศึกษาพบว่า เกาะลิบะในภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งศักยภาพด้านต่างๆ มีดังนี้

1. ลักษณะทางกายภาพมีศักยภาพอยู่ในระดับสูง
2. ลักษณะระบบนิเวศมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง
3. ปัจจัยอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง
4. ความพร้อมของชุมชนท้องถิ่นในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศศักยภาพอยู่ในระดับปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง
5. การจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ในการเปรียบเทียบการประเมินความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและระดับความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มประชาชนกับนักท่องเที่ยวและกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยกับชาวต่างประเทศ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

รายงานฉบับสุดท้ายการศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ทางทะเล: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2541: 4-42) โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามหลักการของการท่องเที่ยวสามารถประเมินศักยภาพของพื้นที่ได้ดังนี้

1. คุณสมบัติด้านทรัพยากรพิจารณาความเหมาะสมกับการท่องเที่ยวได้ตามลักษณะกายภาพและระบบนิเวศ ความสวยงาม ความดึงดูดใจที่มาจากความโดดเด่น

2. การให้การศึกษาสิ่งแวดล้อมมุ่งเน้นการศึกษาสิ่งแวดล้อม ต้องอาศัยการเข้าถึงระบบนิเวศหรือทรัพยากร พืช สัตว์ และโครงสร้างทางกายภาพที่น่าสนใจ

3. การจัดการแบบยั่งยืน การจัดการที่ยั่งยืนจำเป็นต่อทรัพยากรและการท่องเที่ยวทุกประเภท

4. ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี

เพชรบุรีเป็นเมืองเก่าแก่ มาแต่โบราณ เคยเป็นอาณาจักรเล็กๆ อาณาจักรหนึ่ง บางสมัย มีเจ้าผู้ครองนคร หรือกษัตริย์ ปกครองเป็นอิสระบางสมัยอาจจะตกเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรที่เข้มแข็งกว่า เจ้าผู้ครองนครได้ส่งเครื่องบรรณาการไปยังเมืองจีนเป็นประจำ ประวัติความเป็นมาอันยาวนาน จะมีชื่อปรากฏอยู่ในศิลาจารึกหลักที่หนึ่งสมัยสุโขทัย และมีหลักฐานทางโบราณคดี ซึ่งมีอายุย้อนไปถึง สมัยขอมและสมัยทวารวดี ทั้งยังเคยเป็นเมืองหน้าด่านสำคัญชั้นเมืองลูกหลวง ในสมัยอยุธยา มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน มีโบราณสถาน โบราณวัตถุ และ สิ่งก่อสร้าง ตลอดจนวัดวาอารามที่เป็นของเก่าแก่ ปรากฏให้เห็นมากมาย มีสภาพธรรมชาติ และภูมิประเทศ ที่สวยงาม จัดว่า เป็นจังหวัดที่น่าท่องเที่ยวจังหวัดหนึ่ง มีทรัพยากรการท่องเที่ยว ดังนี้

ตาราง 1 แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี

แหล่งท่องเที่ยวประเภท	อำเภอเมือง	เขาย้อย	บ้านลาด	ท่ายาง	บ้านแหลม	ชะอำ	แก่งกระจาน	หนองหญ้าปล้อง
แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและเกษตร								
- ถ้ำเขาย้อย		/						
- ถ้ำเขาหลวง	/							
- หาดแหลมเหลว					/			
- แหลมผักเบี้ย					/			
- หาดปึกเตียน					/			
- หาดแหลมหลวง				/				
- หาดเจ้าสำราญ	/				/			
- อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน							/	
- เขาพะเนินทุ่ง							/	
- พะเนินทุ่งแคมป์							/	
- น้ำตกทอทิพย์							/	
- แคมป์บ้านกร่าง							/	
- น้ำตกแม่สะเรียง							/	
- น้ำตกปราณบุรี							/	
- ถ้ำหัวช้าง							/	
- ถ้ำบ้านปะการัง							/	
- เขื่อนแก่งกระจาน						/	/	
- หากขำอำ						/		
- ศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์หายทราย						/		
- สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์						/		
- น้ำพุร้อน								/
- อุทยานแห่งชาติชะอำ						/		
- อุทยานเขานางพันธุรัต						/		

ตาราง 1 (ต่อ)

แหล่งท่องเที่ยวประเภท	อำเภอเมือง	เขาย้อย	บ้านลาด	ท่ายาง	บ้านแหลม	ชะอำ	แก่งกระจาน	หนองหญ้าปล้อง
- ถ้ำค้างคาวนาขวาง						/		
- ศูนย์อภิบาลสัตว์ป่าเขาลูกช้าง				/				
- ถ้ำเขาคอหม้อ				/				
- เกาะโลหมันปี							/	
- เกาะท่าไทร						/		
- อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร						/		
- ศูนย์ศึกษาสิ่งแวดล้อมป่าชายเลนสิรินาถ						/		
- ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนบางตะนูน					/			
- ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนค่ายพระรามหก						/		
ประวัติศาสตร์และโบราณคดี								
- วัดกุฏิเขาย้อย		/						
- ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ		/						
- อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา	/							
- วัดพระนอน	/							
- วัดพระพุทไธยาสน์	/							
- วัดเขานันไดอิฐ	/							
- วัดมหาธาตุวรวิหาร	/							
- วัดใหญ่สุวรรณาราม	/							
- วัดกำแพงแดง	/							
- วัดเพชรพลี	/							
- วัดเขาตะเครา					/			
- วัดสมุทรโคดม					/			
- พระรามราชนิเวศน์	/							

ตาราง 1 (ต่อ)

แหล่งท่องเที่ยวประเภท	อำเภอเมือง	เขาย้อย	บ้านลาด	ท่ายาง	บ้านแหลม	ชะอำ	แก่งกระจาน	หนองหญ้าปล้อง
- อุทยานศาสนาโพธิ์สัตว์กวนอิม							/	
- พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน						/		
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม								
- โครงการตามพระราชดำริหุบกะพง						/		
- โครงการตามพระราชประสงค์ดอนขุนห้วย						/		
- หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตร			/					
- ถ้ำรงค์			/					
- สวนตาลบ้านลาด			/					
- ประเพณีวิ่งวัวลาน			/					
- ประเพณีแข่งเรือยาว	/		/					
- การแข่งขันวัวเทียมเกวียน	/					/		
- เทศกาลกินหอย		/		/				
- งานพระนครคีรี	/							

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

สันติ ชูตินธรา (2525) ได้ทำการศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยทำการจัดลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 33 แห่ง ใช้วิธีการจัดลำดับศักยภาพโดยการแบ่งองค์ประกอบในการจัดลำดับของแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 2 องค์ประกอบใหญ่ๆ คือ คุณค่าในตัวเองด้านการท่องเที่ยว และความพร้อมในการรับนักท่องเที่ยว ด้านความพร้อมในการรับนักท่องเที่ยวได้แยกย่อยอีก 5 ตัวแปร แล้วมีการให้ค่าคะแนน โดยให้มีช่วงคะแนนระหว่าง 0.5-3.0 เมื่อให้ค่าคะแนนแล้วจึงทำการถ่วงน้ำหนัก โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) เมื่อรวมค่าคะแนนที่ได้ทำการถ่วงน้ำหนักแล้วทำการจำแนกกลุ่มแหล่ง

ท่องเที่ยวโดยพิจารณาจากกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างแก่นนอนและแกนตั้ง โดยแก่นนอนเป็นค่าความพร้อมในการรับนักท่องเที่ยว และแกนตั้งเป็นค่าคุณค่าในตัวเองด้านการท่องเที่ยว ซึ่งพิจารณาการกระจุกตัวของแหล่งท่องเที่ยวประกอบกับเส้นแกน x และ y แบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 4 กลุ่ม

ทรงศักดิ์ ชยานุเคราะห์ (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ระบบสารสนเทศความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อการจัดการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่” ผลการวิจัยพบว่า ระบบที่ทำการพัฒนามีความเหมาะสมในการใช้งานภายในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยระบบมีความสามารถในการจัดการข้อมูลทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยให้การสำรวจ จัดเก็บ วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเป็นไปได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ระบบที่ทำการพัฒนาได้ยึดหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติของประเทศไทยเป็นหลัก ดังนั้น ควรมีการนำระบบที่ได้ไปทดลองใช้ภายในอุทยานแห่งชาติอื่นๆ โดยปรับปรุงข้อมูลภายในระบบให้เหมาะสมกับอุทยานแห่งชาตินั้นๆ ซึ่งจะทำให้ระบบการจัดการข้อมูลของหลายๆ อุทยานแห่งชาติมีมาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน และจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการอุทยานแห่งชาติของประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

อุดมพร ตุงคะศิริ (2543) ศึกษาการหาประสิทธิภาพของโปรแกรมสื่อผสมเพื่อการท่องเที่ยว ถ้ำเชียงรุ้ง โดยใช้กรณีตัวอย่างของถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน นำมาสร้างโปรแกรมสื่อผสมโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Macromedia Director ซึ่งเป็นโปรแกรมหลักในการสร้าง สุดท้ายแล้วจะได้โปรแกรมสื่อผสมชื่อ “ถ้ำลอด” ซึ่งใช้พื้นที่ในการเก็บข้อมูลทั้งหมดประมาณ 450 เมกะไบต์ โดยไม่จำเป็นต้องมีโปรแกรม Macromedia Director ในเครื่องคอมพิวเตอร์ในส่วนของการหาประสิทธิภาพของโปรแกรม ผลการวัดประสิทธิภาพกับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการทดสอบแบบ ANOVA ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยจากคะแนนในการทำแบบทดสอบของกลุ่มทดลองทั้งประชาชนธรรมดา และนักเรียนมัธยม มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ส่วนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยมากให้ความเห็นอยู่ในระดับ “ดี” และส่วนที่สมควรปรับปรุงมากที่สุดคือเสียงประกอบ

ทวีศิลป์ อุคหปัญญากุล (2544) ศึกษาการพัฒนาซอฟต์แวร์สำหรับมาตรฐานการอธิบายข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อให้ผู้ใช้สามารถทำการอธิบายชุดข้อมูล เรียกค้นข้อมูลต่างๆ ได้ง่ายขึ้น รวมทั้งการศึกษาถึงเนื้อหาของมาตรฐานการอธิบายข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่มีการพัฒนาใช้สำหรับประเทศไทย การประเมินการใช้งานซอฟต์แวร์จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ใช้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ พบว่าซอฟต์แวร์ที่พัฒนาขึ้นสามารถช่วยให้การอธิบายข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มีความสะดวก รวดเร็ว ลดความยุ่งยากในการอธิบายชุดข้อมูลตาม

โครงสร้างได้มาก และเป็นแนวทางที่ดีสำหรับการพัฒนาข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ให้มีความเป็นมาตรฐานได้ในอนาคต

ถวิกา ลีประเสริฐ (2544) ศึกษาแนวทางในการจัดการสวนป่าทุ่งเกวียนเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งวิธีการศึกษาเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นแรกเป็นการสำรวจสภาพพื้นที่โดยวิธีการกำหนดกลุ่มชั้นของแหล่งท่องเที่ยวตามช่วงชั้นโอกาสทางด้านนันทนาการ เพื่อกำหนดระดับของการพัฒนาที่เหมาะสม ขั้นที่สองเป็นการรวบรวมข้อมูลสถิติภูมิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าสู่โปรแกรม ArcView GIS 3.1 เพื่อแบ่งเขตการจัดการ และขั้นตอนสุดท้ายทำการสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และบริษัทนำเที่ยว จากนั้นนำข้อมูลจากผลการศึกษาทั้งหมดมากำหนดเป็นแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จากการศึกษาพบว่า สวนป่าทุ่งเกวียนจัดอยู่ในกลุ่มชั้นพื้นที่กึ่งสันทนาการระดับที่ 2 ซึ่งสามารถพัฒนาได้ในระดับปานกลาง ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ส่วนศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยจัดอยู่ในกลุ่มพื้นที่ธรรมชาติที่พัฒนา ซึ่งสามารถพัฒนาได้เต็มรูปแบบเท่าที่เป็นไปได้ สรุปได้ว่าสวนป่าทุ่งเกวียนมีศักยภาพเพียงพอต่อการจัดการสวนป่าให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่เน้นกิจกรรมด้านการผจญภัย การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับช้าง การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการทำไม้ และการพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ และเพื่อให้งานวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสวนป่าได้อย่างแท้จริง จึงควรมีการตรวจสอบผลกระทบต่างๆ จากการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอด้วย

ดุสิต วงษ์ล้วนงาม (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการกำหนดตำแหน่งจุดตรวจสอบคุณภาพน้ำในกลุ่มน้ำแควน้อย" เพื่อศึกษาศักยภาพของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการกำหนดตำแหน่งจุดตรวจสอบคุณภาพน้ำ และเพื่อประเมินตำแหน่งจุดตรวจสอบคุณภาพน้ำในกลุ่มน้ำแควน้อย จากการวิจัยพบว่า Digital Elevation Model (DEM) ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ซึ่งสามารถจัดกลุ่มน้ำย่อยได้ 11 กลุ่มน้ำย่อย และกำหนดจุดตรวจสอบคุณภาพน้ำด้านใต้ของจุดระบายออกของกลุ่มน้ำ และผู้วิจัยได้สอบถามหลักเกณฑ์ในการกำหนดจุดตรวจสอบคุณภาพน้ำจากผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการคุณภาพน้ำนำมาประมวลกับผลการศึกษาจากการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถกำหนดจุดตรวจสอบคุณภาพน้ำในแม่น้ำแควน้อยได้จำนวน 5 จุดตรวจสอบ ในจังหวัดกาญจนบุรีบริเวณอำเภothongbham 1 จุด อำเภอไทรโยค 2 จุด กิ่งอำเภอด่านมะขามเตี้ย 1 จุด และในจังหวัดราชบุรีบริเวณอำเภอสวนผึ้ง 1 จุด

อวยพร เอกรัมย์ (2545) ศึกษาเรื่อง "กลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดบนอินเทอร์เน็ตของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว" ผลการศึกษาพบว่า กลยุทธ์ส่วนประสม

การตลาดบนอินเทอร์เน็ตที่มีศักยภาพสูงสุดในการเพิ่มจำนวนผู้เข้าชมเว็บไซต์คือ กลยุทธ์ลักษณะเฉพาะ (Individual) เนื่องจากเป็นกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ตที่มีคุณค่าในสายตาของผู้ใช้บริการ นอกจากนี้จำนวนผู้เข้าชมเว็บไซต์ยังมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของเงินลงทุนขั้นต้นในการสร้างเว็บไซต์ ระยะเวลาดำเนินงานบนเว็บไซต์และงบประมาณการประชาสัมพันธ์ ไม่มีผลกระทบต่อจำนวนผู้เข้าชมเว็บไซต์เลย ดังนั้นการที่จะเพิ่มจำนวนผู้เข้าชมเว็บไซต์ในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้น จะต้องมีการรวมตัวกันในรูปแบบของพันธมิตรทางธุรกิจ (Alliance) เพื่อร่วมมือกันพัฒนาเว็บไซต์ขึ้นเพียงเว็บเดียวให้เป็นศูนย์กลางกระจายข้อมูลสู่ผู้บริโภค ควรมีการให้ข้อมูลรายละเอียดและเป้าหมายในการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับตัวบริษัทรวมถึงการใช้ตรารับรองจากรัฐหรือหน่วยงานที่ควบคุมเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ สร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ให้กับเว็บไซต์ด้วยการให้บริการเฉพาะบุคคล (Customization) การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารเฉพาะที่ลูกค้าต้องการรวมถึงกิจกรรมบริการต่างๆ ที่ไม่คิดมูลค่าเช่น บริการดาวน์โหลดโปรแกรม และแจกอีเมล (E-mail Address) เป็นต้น สร้างความน่าเชื่อถือให้กับระบบธุรกรรมของกิจการด้วยการใช้ระบบธุรกรรมและธนาคารที่คนทั่วไปยอมรับรวมถึงมีการชำระเงินวิธีอื่นๆ ให้เลือก เช่น การชำระด้วยเงินสดหรือการโอนผ่านธนาคาร ซึ่งเป็นทางเลือกที่จำเป็นสำหรับลูกค้าบางกลุ่มที่ไม่มั่นใจความปลอดภัยของระบบ และกลุ่มที่ไม่มีเครดิตการ์ด

วุฒิพงศ์ น้อยหัวหาด (2545) ได้ทำการศึกษาวิจัยระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จ.ตราด และจัดสร้างระบบสารสนเทศที่เพื่อสนับสนุนการดำเนินการจัดการอุทยานฯ โดยที่ระบบสารสนเทศที่สร้างขึ้น แบ่งออกได้เป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ คือ ข้อมูลพื้นฐานด้านกายภาพ ชีวภาพ และสังคม โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System; GIS) ช่วยในการเก็บข้อมูล ทั้งข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Data) และข้อมูลเชิงบรรยาย (Non Spatial Data) เพื่อความถูกต้องและเป็นมาตรฐาน โดยนำโปรแกรมทางสารสนเทศภูมิศาสตร์ (ARC View) มาช่วยในการจัดเก็บ จัดการและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการซ้อนทับข้อมูล (Overlay Analysis) พบว่าองค์ประกอบโดยรวมของระบบสารสนเทศอยู่ในเกณฑ์ดี มีความสะดวกในการใช้งาน รวบรวมข้อมูลของอุทยาน ฯ ได้อย่างเป็นหมวดหมู่

สาโรจน์ นราศรี (2545) ศึกษาการวางแผนการตลาดพบว่านักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียและสิงคโปร์มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวคล้ายคลึงกัน คือ นิยมเดินทางคนเดียวหรือมาพร้อมกับเพื่อนสิ่งจูงใจของการเดินทางมาท่องเที่ยวคือขึ้นชอปปรรยากาศการท่องเที่ยวกลางคืน โดยเฉพาะในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และในจังหวัดอื่นๆ โดยเน้นในเรื่องสถานที่ท่องเที่ยว รสชาติของอาหาร ความสะอาด

ความสะดวกของที่พักการบริหารที่ดีที่ได้รับจากพนักงาน ในส่วนของแผนการตลาดควรจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับจำนวนนักท่องเที่ยวและควรขยายโปรแกรมไปที่จังหวัดอื่นๆ ที่มีสถานที่ท่องเที่ยวเช่นจังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง เป็นต้น โดยเน้นช่องทางการจัดจำหน่ายทั้งสื่ออินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ กลยุทธ์ด้านราคา เช่นควรจัดให้มีราคาประมาณ 4,000-5,000 บาท กลยุทธ์การลดราคาสำหรับการท่องเที่ยวตามฤดูกาลการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเป็นกลุ่ม และมีการกำหนดกลยุทธ์การท่องเที่ยวในระยะยาวธุรกิจการท่องเที่ยวภาคใต้

ประยงค์ เรืองดำ (2546) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง"การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี" ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1. พบว่าการขยายตัวของการบริการขั้นพื้นฐานของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นั้นตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 มีการพัฒนาไปตามแผนฯ ที่มุ่งเป้าหมายทางเศรษฐกิจมีการขยายตัวโครงสร้างพื้นฐานได้พื้นดินและโครงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเหนือพื้นดิน ซึ่งเป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ทำให้เกิดการท่องเที่ยวประเภทต่างๆ เพิ่มขึ้นและมีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งตรงตามทฤษฎีของแมคอินทอช; และโจด์เมอร์ (McIntosh; & Goeldmer. 1986) (2. การขยายตัวของประเภทแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบการเสื่อมโทรมอันเนื่องมาจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นซึ่งตรงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ที่มีนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงคุณภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (3. พบว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวมีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงคุณภาพและวิถีชีวิตของประชาชนในทางที่ดีขึ้น มีการพัฒนาที่อยู่อาศัยมีรายได้เพิ่มขึ้นมีความสุขสมบูรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในบ้านเมืองจากการมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลจากการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวซึ่งตรงกับแนวความคิดตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ที่ต้องการพัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเพิ่มมากขึ้น (4. ผลการวิจัยจากแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ และเส้นทางคมนาคมผลจากการผลิตแผนที่พบว่าจังหวัดเพชรบุรีมีสถานที่สำคัญอยู่หลายแห่ง และมีเส้นทางคมนาคม เดินทางเข้าสู่พื้นที่ท่องเที่ยวสะดวกขึ้น

สีไล ยี่สุนแสง (2546) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งในจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า วิธีสถิติจำแนกกลุ่มสามารถให้ความถูกต้องของพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งได้สูงเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีอื่น ตัวแปรทั้งหมด 15 ตัวแปรสามารถใช้ร่วมกันอธิบายความเสี่ยงต่อภัยแล้งของพื้นที่ได้ร้อยละ 95.4 โดยระดับความเสี่ยงภัยแล้งสัมพันธ์กับปัจจัยด้านศักยภาพน้ำ ใต้ดินและลุ่มน้ำ ($R = 0.95$) มากกว่าปัจจัยด้านสภาพภูมิประเทศและดิน ($R = 0.92$) ปัจจัยด้านระยะห่างจากแหล่งน้ำ ($R = 0.91$) และปัจจัยด้านน้ำฝน ($R = 0.88$) ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม

ตาม ระหว่าง 15 ตัวแปร พบว่า 4 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรระยะห่างจากพื้นที่ชลประทาน ศักยภาพชั้นหิน ให้น้ำ ความสามารถในการให้น้ำของบ่อบาดาล และระยะห่างจากแหล่งน้ำผิวดิน มีความสัมพันธ์สูงกับระดับ เสี่ยงภัยแล้ง โดยในพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดพิษณุโลก 6,809,375 ไร่ มีพื้นที่ไม่เสี่ยงภัยแล้ง 1,564,234 ไร่ (ร้อยละ 23.14) พื้นที่เสี่ยงระดับต่ำ 1,971,628 ไร่ (ร้อยละ 29.17) พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งระดับปานกลาง 2,024,055 ไร่ (ร้อยละ 29.94) และพื้นที่เสี่ยงระดับสูง 1,199,458 ไร่ (ร้อยละ 17.75)

งานวิจัยต่างประเทศ

แอบดัส ซาแลม และคณะ (Abdus Salam; et al. 2000) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่กำลังเพิ่มจำนวนมากขึ้นทั่วโลก โดยพิจารณาจากประกาศของ องค์การยูเนสโก (UNESCO) ที่ประกาศเขตพื้นที่มรดกโลกทางด้านการอนุรักษ์ และได้จัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ขึ้น โดยใช้กรณีศึกษาในพื้นที่อ่าวเบงกอลและสามเหลี่ยมปากแม่น้ำคงคา ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ร่วมกับการสำรวจระยะไกล เป็นเครื่องมือในการรวบรวมและวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อวางแผนการจัดการรักษาพื้นที่ป่าอนุรักษ์สำหรับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์โดยได้รับผลกระทบน้อยที่สุด โดยเน้นผลกระทบที่เกิดกับพืชและสัตว์ประจำถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการรวบรวม จัดเก็บ วิเคราะห์และจำแนกข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ และสามารถเรียกค้นข้อมูลเพื่อการวางแผนการพัฒนาได้เป็นอย่างดี

เจม โอบาเดียห์ บุกเคนยา (Jame Obadiah Bukenya. 2001) ทำการศึกษาวิจัยการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดลำดับศักยภาพพื้นที่อุทยานแห่งชาติอุกันดาเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ผลการศึกษาพบว่า อุทยานแห่งชาติอุกันดามีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 3 กลุ่มตามลำดับศักยภาพของแต่ละพื้นที่ และ อุทยานแห่งชาติที่มีลำดับ ศักยภาพสูงในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในเขตตะวันตกของประเทศ

Villa, Ferdinando 1; Tunesi, Leonardo 2; Agardy, Tundi 3 (2002) ได้ทำการศึกษาวิจัยเขตอนุรักษ์น่านน้ำในอิตาลี โดยการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ในการวิเคราะห์พื้นที่พบว่า เกาะแอสตินารา เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการกำหนดเป็นเขตอนุรักษ์น่านน้ำอันดับหนึ่ง โดยได้มีการนำผลการศึกษามาวางแผนการพัฒนา เกาะแอสตินารา เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

เหมย-ฮัว บัวห์; และมิซุฮิโร มินอวา (Mui-How Phua; & Mitsuhiro Minowa. 2004) ศึกษาการใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการวางแผนการจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในโกตาคิเนบาลู รัฐบาลมาเลเซีย เพื่อจัดกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับการอนุรักษ์ตามตัวชี้วัดที่ปรากฏในแต่ละพื้นที่แล้วนำมา

จัดลำดับศักยภาพ พบว่า มีพื้นที่ 359 ha. ในเขตตะวันตกติดกับชายฝั่งทะเลของสวนสาธารณะคินาบาลู ที่มีศักยภาพสูงทางด้านชีววิทยา สมควรพัฒนาเป็นสวนพฤกษศาสตร์

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น จำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนาที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์และความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมากที่สุดทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และประชากรในท้องถิ่นบนพื้นฐานของการอนุรักษ์ ทั้งนี้ การวางแผนพัฒนาดังกล่าวต้องใช้ข้อมูลจำนวนมากเป็นปัจจัยในการดำเนินการ การเก็บข้อมูลที่เป็นระบบชัดเจน ครบถ้วน ทันสมัย สามารถเรียกค้นได้ง่ายจะช่วยลดขั้นตอนการทำงาน ทั้งยังเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในประเด็นต่างๆ ได้เป็นอย่างดี การใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เป็นเครื่องมือในการรวบรวม วิเคราะห์ และจำแนกข้อมูลด้านการท่องเที่ยว อีกวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาข้อมูลการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของทั้งผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว ที่ต้องการใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

ดังนั้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจึงขึ้นอยู่กับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ว่ามีศักยภาพอยู่ในระดับใด ควรพัฒนาไปในทิศทางใดจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งการตรวจสอบและการจัดลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวนั้น มีปัจจัยเป็นจำนวนมากที่ต้องพิจารณาเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์ในการจัดการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต จึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลเป็นจำนวนมากจึงจะครอบคลุมปัจจัยเหล่านั้น และการได้มาซึ่งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต้องใช้เวลา และงบประมาณเป็นจำนวนมากในการสำรวจ จัดเก็บ วิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล จึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการทำงานตามกระบวนการดังกล่าว ซึ่งการใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์(Geographic Information Systems)เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการเก็บข้อมูล ทั้งข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Data) และข้อมูลเชิงบรรยาย (Non-Spatial Data) สถิติต่างๆ รวมทั้ง การวิเคราะห์และประมวลผลได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำและทันสมัย และสามารถเรียกค้นเพื่อดูหรือแก้ไขได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลพื้นที่ศึกษาศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลสารสนเทศ
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

พื้นที่ศึกษาขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดเพชรบุรีตั้งอยู่ทางตอนบนของภาคใต้ฝั่งตะวันออก ที่ละติจูด 13 องศา 09 ลิปดาเหนือ ลองจิจูด 100 องศา 04 ลิปดาตะวันออก โดยอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ 126 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 6,356.92 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม

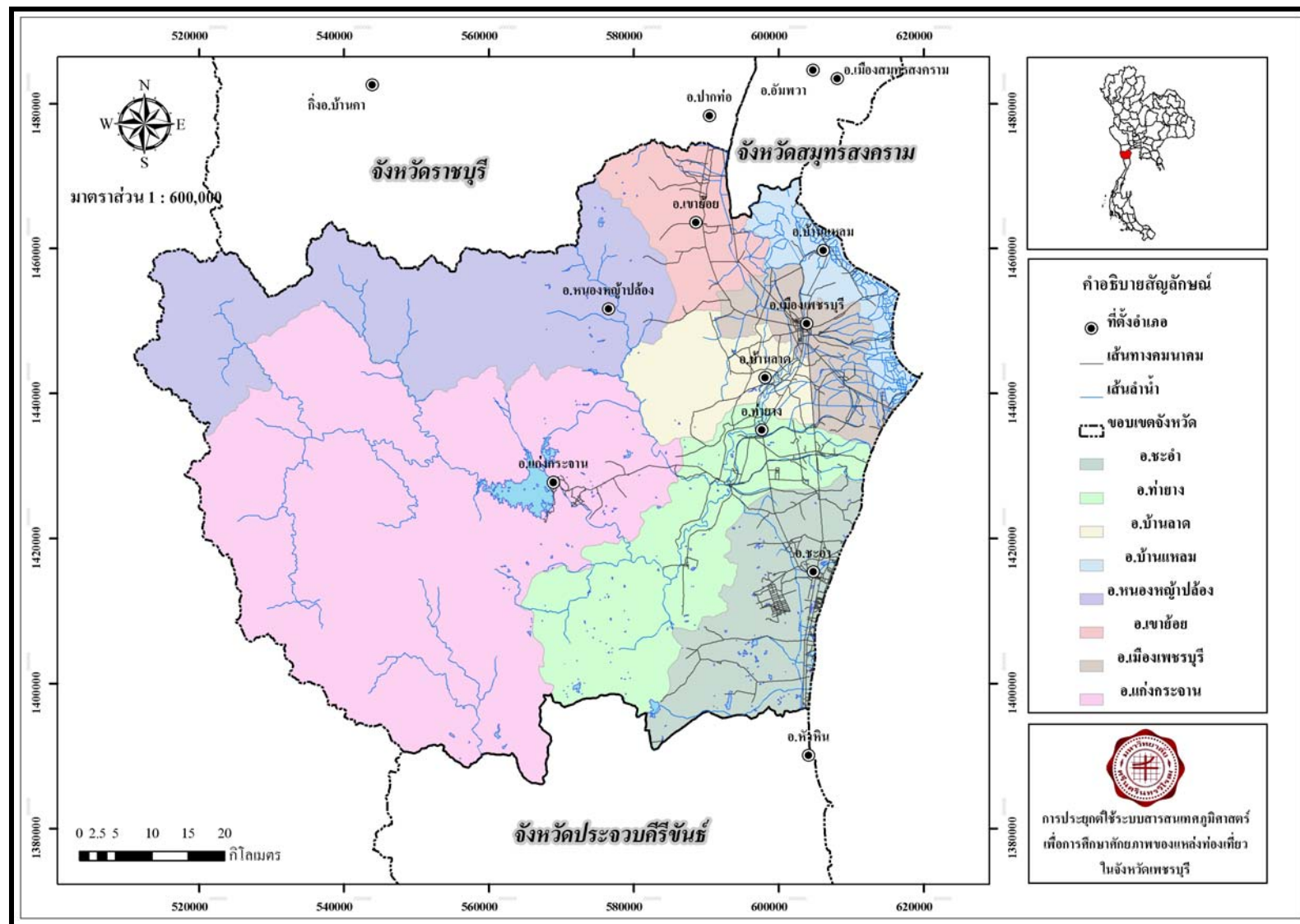
ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอไทย

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งประเทศไทย

การเมืองการปกครอง

จังหวัดเพชรบุรีแบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ คืออำเภอเมือง อำเภอเขาย้อย อำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอบ้านแหลม อำเภอบ้านลาด อำเภอท่ายาง อำเภอแก่งกระจาน และอำเภอชะอำ

ภูมิประเทศ

เพชรบุรีมีพื้นที่ 6,255.138 ตารางกิโลเมตร สภาพภูมิประเทศทางด้านทิศตะวันตกเป็นป่าเขา สลับซับซ้อน มีเทือกเขาตะนาวศรีเป็นเส้นกั้นอาณาเขตระหว่างไทยกับสหภาพพม่า เฉพาะในเขต จังหวัดเพชรบุรีมีความยาวประมาณ 120 กิโลเมตร ส่วนทางด้านทิศตะวันออกเป็นที่ราบไปจนถึง ชายฝั่งทะเลอ่าวไทยซึ่งมีความยาวจากเหนือจดใต้ ประมาณ 80 กิโลเมตร พื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรีมี แม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน 3 สาย ได้แก่ แม่น้ำเพชรบุรี มีความยาวตลอดสาย 227 กิโลเมตร แม่น้ำบาง กลอย มีความยาว 44 กิโลเมตร และแม่น้ำบางตะบูน มีความยาว 18 กิโลเมตร ประชากรจังหวัด เพชรบุรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีการทำนา สวนผลไม้ ทำน้ำตาลโตนด เลี้ยง สัตว์ และทำการประมง

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเพชรบุรีเป็นที่ราบสูง มีภูเขาและป่าไม้ ทางทิศตะวันออกเป็น ที่ราบลุ่มไปจรดอ่าวไทย ซึ่งเป็นพื้นที่ประกอบการเกษตรได้เป็นอย่างดี ทิศตะวันตกเป็นที่ราบสูง และ เทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า นอกจากนี้ยังมีป่าไม้อยู่ใน ท้องที่อำเภอแก่งกระจานอีกด้วย ทำให้เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพต่างๆ ทุกด้าน ลักษณะภูมิ ประเทศของจังหวัดเพชรบุรี แบ่งออกได้เป็น 3 เขต คือ

1. เขตเขาและที่ราบสูงด้านตะวันตก เขตนี้อยู่ในอำเภอแก่งกระจาน อำเภอหนองหญ้าปล้อง ด้านตะวัน ตกติดกับประเทศพม่า มีพรมแดนยาวประมาณ 120 กิโลเมตร เป็นบริเวณที่สูงชันที่สุดของ จังหวัดมีภูเขาสูงบางยอด สูงกว่า 1,500 เมตร จึงอุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้ ไร่ธัญ และ เป็น แหล่งกำเนิดของต้นน้ำลำธารต่างๆ มากมาย มีชาวเขากระเหรี่ยง กระหว่า อาศัยอยู่กระจัดกระจาย อากาศเย็นตลอดปี บริเวณนี้จึงเหมาะแก่การทำเหมืองแร่ และพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ พื้นที่ถัดจากบริเวณนี้จะค่อยๆ ลาดต่ำลงมาทางทิศตะวันออก มีเทือกเขาเป็นเขตแนวลักษณะยาวจาก เหนือมาใต้ และเป็นสันกั้นน้ำซึ่งเป็นต้นแม่น้ำเพชรบุรี และแม่น้ำปราณบุรี นอกจากนี้ยังมีเทือกเขาเป็น แนวเตี้ยๆ ที่ต่อมาจากกาญจนบุรี ราชบุรี และมีแนวเขาในเขตอำเภอเขาย้อย ติดต่อกับอำเภอหนอง หญ้าปล้อง อำเภอบ้านลาด อำเภอท่ายาง และอำเภอชะอำ ทำให้เกิดที่ราบระหว่างภูเขา เช่น ที่ราบลุ่ม แม่น้ำแม่ประจันต์ อำเภอหนองหญ้าปล้อง และอำเภอบ้านลาด ซึ่งเป็นแหล่งเกษตรกรรม ที่สำคัญ แหล่งหนึ่งของจังหวัดเพชรบุรี

2. เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ เขตนี้เป็นพื้นที่ราบสามารถทำการเพาะปลูกได้ดี ได้แก่ บริเวณ บางส่วนของอำเภอท่ายาง อำเภอชะอำ อำเภอบ้านลาด อำเภอบ้านแหลม อำเภอเมืองเพชรบุรี และ อำเภอเขาย้อย บริเวณนี้จึงเหมาะสำหรับการประกอบการเกษตร ได้แก่ การทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยง สัตว์ และการก่อตั้งโรงงานแปรรูปผลผลิตการเกษตร

3. เขตที่ราบฝั่งทะเล ด้านตะวันออกของจังหวัดเพชรบุรี เป็นที่ราบจรดชายฝั่งทะเล อยู่ในอำเภอบ้านแหลม อำเภอเมืองเพชรบุรี และอำเภอชะอำ โดยมีชายทะเลซึ่งเริ่มจากปากอ่าวบางตะนูน อำเภอบ้านแหลม ถึงสนามบินบ่อฝ้าย อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ยาวประมาณ 82 กิโลเมตร บริเวณนี้เป็นแหล่งเศรษฐกิจในทุก ๆ ด้าน ทั้งการเกษตร ประมง อุตสาหกรรม การค้า ธุรกิจ การบริการ และการท่องเที่ยว

ภูมิอากาศ

จังหวัดเพชรบุรีอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมที่พัดเวียนเป็นประจำเป็นฤดูกาล 2 ชนิด คือ พัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาว เรียกว่าฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้จังหวัดเพชรบุรีซึ่งอยู่ทางตอนบนของภาคใต้ฝั่งตะวันออกมีฝนน้อยในช่วงฤดูหนาว และมีอากาศเย็นเป็นครั้งคราวคล้ายคลึงกับภาคกลาง แต่ในช่วงต้นฤดูอาจมีฝนตกชุกได้ ส่วนมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ลมนี้จะพัดประจำในฤดูฝน และเป็นลมที่พัดผ่านมหาสมุทรอินเดีย จึงทำให้ประเทศไทยมีฝนตกมาก แต่เนื่องจากจังหวัดเพชรบุรีอยู่หลังทิวเขาตะนาวศรีซึ่งปิดกั้นทางลมนี้ไว้จึงเป็นที่อับฝน และมีฝนตกน้อยในช่วงฤดูฝน ฝนส่วนใหญ่จะตกมากในช่วงฤดูหนาวคือระหว่างเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน

อุณหภูมิ

เนื่องจากจังหวัดเพชรบุรีอยู่ทางตอนบนของภาคใต้ฝั่งตะวันออก ลักษณะอากาศจึงคล้ายคลึงกับภาคกลาง แต่เนื่องจากอยู่ใกล้ทะเลจึงได้รับไอน้ำและความชุ่มชื้นจากทะเลในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านอ่าวไทย ทำให้ไม่หนาวมากในฤดูหนาว และไม่ร้อนมากในฤดูร้อน อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.7 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 31.8 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.8 องศาเซลเซียส เคยตรวจอุณหภูมิสูงที่สุดได้ 39.6 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2523 อุณหภูมิต่ำสุดวัดได้ 13.3 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2525

ความชื้นสัมพัทธ์

เนื่องจากเป็นจังหวัดที่ได้รับอิทธิพลจากทะเล จึงมีความชื้นสูงเกือบตลอดปี ในช่วงฤดูหนาวซึ่งเป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะแห้งแล้งและหนาวเย็น ความชื้นสัมพัทธ์ค่อนข้างสูงในตอนรุ่งเช้า แต่จะลดลงอย่างรวดเร็วและมีค่าต่ำในตอนบ่ายถึงเย็น เมื่อเปลี่ยนเข้าสู่ฤดูร้อนมีอากาศร้อนอบอ้าวขึ้น แต่ได้รับกระแสลมจากทะเลจึงทำให้อากาศมีความชุ่มชื้น ความชื้นสัมพัทธ์จะสูงกว่าในฤดูหนาว ส่วนในฤดูฝนเป็นช่วงที่มีความชื้นสัมพัทธ์สูงที่สุดเนื่องจากเป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย มรสุมนี้เป็นลมที่พัดจากทะเล

พัดพาไอน้ำและความชุ่มชื้นมาสู่จังหวัด ทำให้ความชื้นสัมพัทธ์สูงตลอดฤดูฝน ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี ร้อยละ 77 ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดเฉลี่ย ร้อยละ 87 ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดเฉลี่ย ร้อยละ 64 เคยตรวจความชื้นสัมพัทธ์ต่ำที่สุดได้ ร้อยละ 30

ฝน

จังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดที่มีฝนอยู่ในเกณฑ์แล้งจัดเพราะภูมิประเทศอยู่ในสภาพอัปฝน ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดต่าง ๆ ทางภาคใต้ตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ตอนล่างจะมีฝนชุก แต่จังหวัดเพชรบุรีมีฝนตกน้อยเพราะมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือผ่านบริเวณแคบ และถูกทิวเขาด้านตะวันออกปิดกั้น ทำให้มรสุมนี้มีกำลังอ่อน มีปริมาณฝนที่ตกในช่วงมรสุมนี้จึงมีปริมาณน้อย ส่วนในฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ฝนก็ยังมีปริมาณน้อยเพราะบริเวณด้านตะวันตกของจังหวัดมีแนวเทือกเขาตะนาวศรีเป็นพืดยาวกั้นกระแสนลมและความชุ่มชื้นจากลมมรสุมนี้ ปริมาณที่มีฝนตกมากที่สุดในช่วงนี้จึงมีน้อย ฝนเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 853.3 มิลลิเมตร ฝนตกเฉลี่ย 104 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนตุลาคมฝนเฉลี่ยประมาณ 174.0 มิลลิเมตร และมีฝนตก 15 วัน ฝนสูงสุดใน 24 ชั่วโมง เคยตรวจได้ 188.0 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2524

จำนวนเมฆ

ตลอดทั้งปีจะมีจำนวนเมฆเฉลี่ยประมาณ 5 ส่วนของจำนวนเมฆ 8 ส่วนในท้องฟ้า โดยในฤดูร้อนจะมีเมฆเฉลี่ย 3 ส่วน ฤดูฝนเฉลี่ย 7 ส่วน และฤดูหนาวจะมีเมฆเฉลี่ยประมาณ 3 ส่วน

หมอก ฟöhn และทัศนวิสัย

จังหวัดเพชรบุรีมีโอกาสเกิดหมอกได้น้อยมาก ส่วนฟöhnเกิดมากระหว่างเดือนธันวาคมถึงเมษายน ประมาณ 28 – 30 วัน วันที่เกิดฟöhnจะเห็นได้ไกลประมาณ 7 กิโลเมตร ทัศนวิสัยเฉลี่ยตลอดปีเวลา 07.00 น. จะเห็นได้ไกลประมาณ 11 กิโลเมตร และทัศนวิสัยเฉลี่ยตลอดวันประมาณ 12 กิโลเมตร

ลม

การพัดเวียนของลมในจังหวัดเพชรบุรีชัดเจนดี ระหว่างเดือนตุลาคมถึงธันวาคมจะเป็นลมทิศตะวันออกเฉียงเหนือ กำลังลมเฉลี่ย 3 – 4 กม./ชม. เดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคมจะเป็นทิศตะวันออกเฉียงใต้ กำลังลมเฉลี่ย 6 – 11 กม./ชม. เดือนมิถุนายนถึงสิงหาคมจะเป็นลมทิศใต้ กำลังลมเฉลี่ย 12 – 13 กม./ชม. และเดือนกันยายนจะเป็นลมทิศตะวันออกเฉียงใต้ กำลังลมเฉลี่ย 13 กม./ชม. กำลังลมสูงที่สุดที่เคยตรวจได้ในฤดูต่าง ๆ มีดังนี้ ฤดูร้อนเคยตรวจลมสูงที่สุดได้ 83 กม./ชม. เป็นลม

ทิศตะวันออกเฉียงเหนือและทิศใต้ค่อนข้างไปทางตะวันออกเล็กน้อยในเดือนพฤษภาคม ฤดูฝนเคยตรวจลมสูงที่สุดได้ 74 กม./ ชม. เป็นลมทิศตะวันออกค่อนข้างไปทางเหนือเล็กน้อยในเดือนตุลาคม ส่วนในฤดูฝนเคยตรวจลมสูงที่สุดได้ 56 กม./ ชม. เป็นลมทิศตะวันออกในเดือนพฤศจิกายน

พายุหมุน

ไม่เคยปรากฏว่ามีพายุหมุนเคลื่อนที่ผ่านเข้ามาในบริเวณจังหวัดเพชรบุรี นอกจากได้รับความกระทบกระเทือนจากพายุดีเปรสชัน ซึ่งเคลื่อนที่เข้ามาบริเวณใกล้เคียง แต่ไม่มีความรุนแรงมากนัก

ข้อมูลที่ใช้ในการจัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ยึดเกณฑ์และวิธีการจัดลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นหลัก รวมทั้งบางส่วนจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลการจัดลำดับศักยภาพนี้จะนำมาสร้างฐานข้อมูลแล้วเชื่อมโยงกับข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อแสดงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบของแผนที่ ซึ่งมีความต้องการใช้ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว
2. ข้อมูลเกี่ยวกับที่พัก
3. ข้อมูลเกี่ยวกับร้านอาหาร
4. ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง
5. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่สำคัญ
6. ข้อมูลเกี่ยวกับรายการท่องเที่ยว
7. ข้อมูลตัวแปรการจัดลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

ความต้องการใช้ข้อมูลการท่องเที่ยวข้างต้นจะเป็นตัวกำหนดการนำเข้าเพื่อสร้างฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อจัดการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี ข้อมูลที่นำเข้ามีลักษณะเป็น ข้อมูลเชิงพื้นที่ และข้อมูลลักษณะประจำ ซึ่งผู้วิจัยได้มาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังนี้

ข้อมูลจากภาคสนาม ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากภาคสนาม มี 3 ประเภทได้แก่ ข้อมูลเชิงพื้นที่ ข้อมูลลักษณะประจำ และข้อมูลที่ใช้ในการจัดลำดับศักยภาพ มีรายละเอียดดังนี้

1. **ข้อมูลเชิงพื้นที่** เนื่องจากผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเชิงพื้นที่บางส่วนมาจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลขอบเขตการปกครอง ข้อมูลเส้นทางคมนาคม ดังนั้นการสำรวจข้อมูลภาคสนามในการวิจัยครั้งนี้ จึงได้แบ่งการสำรวจออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การดำเนินการเก็บข้อมูลตำแหน่ง และการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่างๆ โดยมีวิธีการดังนี้

1.1 การเก็บข้อมูลตำแหน่ง เก็บข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีการหาตำแหน่งบนพื้นโลก จากดาวเทียม (Global Positioning System : GPS) โซน 47N ข้อมูลที่ผู้ใช้ GPS ในการเก็บข้อมูลได้แก่

- ข้อมูลตำแหน่งแหล่งท่องเที่ยว รวม 60 แห่ง
- ข้อมูลตำแหน่งที่พักรวม 200 แห่ง
- ข้อมูลตำแหน่งร้านอาหาร รวม 70 แห่ง
- ข้อมูลสถานที่สำคัญ รวม 40 แห่ง

1.2 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยการอ้างอิงกับแผนที่ภูมิประเทศ มาตราส่วน 1:50,000 ของกรมแผนที่ทหาร ร่วมกับการใช้ GPS ข้อมูลที่ทำการตรวจสอบได้แก่ ข้อมูลขอบเขตการปกครอง ข้อมูลเส้นทางคมนาคม

2. ข้อมูลลักษณะประจำ ในการเก็บข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เก็บข้อมูลโดยการสอบถามจากเจ้าหน้าที่สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี เจ้าหน้าที่กรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้

2.2 ข้อมูลที่พัก เก็บข้อมูลโดยการสอบถามเจ้าหน้าที่ของสถานที่พัก และผู้ประกอบการที่พัก

2.3 ข้อมูลร้านอาหาร เก็บข้อมูลโดยการสอบถามผู้ประกอบการและพนักงานสถานประกอบการร้านอาหาร

2.4 ข้อมูลสถานที่สำคัญ เก็บข้อมูลโดยการสอบถามเจ้าหน้าที่สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรีและเจ้าหน้าที่ประจำสถานที่สำคัญ รวมถึงภัณฑารักษ์และมูลนิธิที่ดูแลรับผิดชอบสถานที่สำคัญในจังหวัดเพชรบุรี

3. ข้อมูลที่ใช้ในการจัดลำดับศักยภาพ การจัดลำดับศักยภาพในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาหาศักยภาพ โดยการกำหนดตัวแปรทั้งหมด 6 ตัวแปรหลัก และกระจายรายละเอียดเป็นตัวแปรย่อย 14 ตัวแปรผู้วิจัยจึงได้สำรวจข้อมูลตามเกณฑ์ที่จะใช้ในการจัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี ดังนี้

3.1 การเข้าถึง หมายถึง การเดินทางจากถนนเพชรเกษมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

3.1.1 สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง ปัจจัยที่ให้บริการด้านต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และสุขา เป็นต้น

3.1.2 ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ลักษณะเด่นด้านหนึ่งด้านใดของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ความมีชื่อเสียง ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

3.1.3 ช่วงเวลาที่ท่องเที่ยวได้ หมายถึง ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้

3.1.4 การรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีระยะทางในการเข้าถึงไม่ห่างกันมากสามารถเดินทางเข้าถึงได้ในเวลาที่กำหนด

3.1.5 ความปลอดภัย หมายถึง สิ่งที่ไม่เป็นอันตรายหรืออุปสรรคต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ

การเก็บข้อมูลการจัดลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้ศึกษาจากข้อมูลและการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแห่งที่จะทำการจัดลำดับศักยภาพ ซึ่งพิจารณาจากตัวแปรที่ได้กำหนดไว้ โดยการแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปของคะแนน หลังจากนั้นทำการประมวลผลหาคะแนนรวมของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งแล้วนำมาจัดลำดับศักยภาพ

การเก็บข้อมูลเชิงพื้นที่และข้อมูลลักษณะประจำ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเบื้องต้นจากแหล่งต่างๆ จากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และทำการนำเข้าข้อมูลเชิงพื้นที่โดยการ ดิจิไทซ์ (Digitize) ซึ่งเป็นการแปลงข้อมูลแผนที่หรือข้อมูลภาพให้อยู่ในลักษณะของตัวเลข (Digital) ส่วนข้อมูลลักษณะประจำนั้น นำเข้าโดยโปรแกรมไมโครซอฟท์เอ็กเซล (Microsoft Excel)

การตรวจสอบข้อมูล ข้อมูลที่ผู้วิจัยรวบรวมจากแหล่งต่างๆ มีรูปแบบที่แตกต่างกันในการจัดเก็บและนำเสนอ เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ในการใช้งานที่แตกต่างกัน การวิจัยครั้งนี้จึงได้นำข้อมูลจากแหล่งต่างๆ มาศึกษาเปรียบเทียบและตรวจสอบกับข้อมูลในภาคสนาม ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องมากที่สุด ดังตาราง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลและอุปกรณ์ต่อพ่วง
2. เครื่องบอกพิกัดทางภูมิศาสตร์ (GPS)
3. โปรแกรมทางด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ประกอบด้วยโปรแกรม ARC/INFO

เวอร์ชัน 3.5 และ ARCVIEW เวอร์ชัน 3.1

4. อุปกรณ์การนำเข้าข้อมูล ได้แก่ ดิจิไทท์เซอร์ สแกนเนอร์
5. อุปกรณ์สำรวจภาคประกอบด้วย สมุดบันทึก กล้องถ่ายภาพ

ตาราง 2 แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูล	แหล่งข้อมูล	รายละเอียด
ขอบเขตการปกครอง	กรมการปกครอง	มาตราส่วน 1:250,000
เส้นทางคมนาคม	กรมทางหลวง	มาตราส่วน 1:250,000
ตำแหน่งแหล่งท่องเที่ยว	สำรวจด้วย GPS	ค่าพิกัด x, y
ตำแหน่งร้านอาหาร	สำรวจด้วย GPS	ค่าพิกัด x, y
ตำแหน่งที่พัก	สำรวจด้วย GPS	ค่าพิกัด x, y
ตำแหน่งสถานที่สำคัญ	สำรวจด้วย GPS	ค่าพิกัด x, y
ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสำนักงานการท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบุรี	คำอธิบายแหล่งท่องเที่ยว
ข้อมูลร้านอาหาร	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสถานประกอบการ ร้านอาหารในพื้นที่ศึกษา	ชื่อร้านอาหาร ที่ตั้ง หมายเลขโทรศัพท์
ข้อมูลที่พัก	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสถานประกอบการที่พักใน พื้นที่ศึกษา	ชื่อที่พัก ที่ตั้ง ราคา จำนวน ห้องพัก
ข้อมูลสถานที่สำคัญ	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และเอกสารเกี่ยวกับจังหวัด เพชรบุรี	ชื่อสถานที่ หมายเลข โทรศัพท์

วิธีการจัดลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีมีเป็นจำนวนมากและมีความหลากหลาย กระจายอยู่ทุกอำเภอ การจะนำแหล่งท่องเที่ยวทุกแห่งมาจัดลำดับศักยภาพต้องใช้ข้อมูลเป็นจำนวนมากและใช้เวลานาน จึงจำเป็นต้องมีการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและเป็นที่รู้จักดีของนักท่องเที่ยวมาจัดลำดับศักยภาพ แหล่งท่องเที่ยวที่นำมาจัดลำดับศักยภาพมีทั้งหมด 55 แห่ง โดยผู้วิจัยได้ศึกษาการกำหนดตัวแปรจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยรวมทั้งงานวิจัยต่างๆ แล้วคัดเลือกตัวแปรสำหรับใช้ในการจัดลำดับศักยภาพครั้งนี้ 14 ตัวแปร ดังนี้

1. ตัวแปรด้านการเข้าถึง	จำนวน	3	ตัวแปร (V1,V2,V3)
2. สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน	5	ตัวแปร (V4,V5,V6,V7,V8)
3. ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว	จำนวน	3	ตัวแปร (V9,V10,V11)
4. ช่วงเวลาที่ท่องเที่ยวได้	จำนวน	1	ตัวแปร (V12)
5. การรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว	จำนวน	1	ตัวแปร (V13)
6. ความปลอดภัย	จำนวน	1	ตัวแปร (V14)

ในการกำหนดค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐาน ได้ยึดหลักเกณฑ์ในการกำหนดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แต่ในหลักเกณฑ์บางประการผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นมาใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี ตัวแปรทั้ง 14 ตัวมีการกำหนดค่าดัชนีและคะแนนมาตรฐาน เพื่อให้ค่าดัชนีของตัวแปรทุกตัวอยู่ในช่วงคะแนนมาตรฐานเดียวกัน โดยใช้สถิติในการหาค่าคะแนนมาตรฐานดังนี้

$$K = \frac{X - X_{\min}}{X_{\max} - X_{\min}} \times 10$$

K	คือ ค่าคะแนนที่ปรับเป็นมาตรฐาน
X	คือ ค่าดัชนีที่จะปรับ
10	คือ ตัวเลขที่ใช้เป็นมาตรฐาน
$X_{\max}$	คือ ค่าคะแนนดิบที่มีค่าสูงสุด
$X_{\min}$	คือ ค่าคะแนนดิบที่มีค่าต่ำสุด

1. ตัวแปรด้านการเข้าถึง

โดยพิจารณาจากการเดินทางจากถนนเพชรเกษมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาจากลักษณะของผิวถนน พาหนะ และการบริการโดยสารสาธารณะ ดังตาราง 2-4

ตาราง 3 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของถนน (V1)

ลักษณะของผิวถนน	ค่าดัชนี	คะแนนมาตรฐาน
ถนนคอนกรีตหรือถนนลาดยาง	6	10
ถนนคอนกรีตหรือถนนลาดยางและถนนลูกรังหรือถนนดิน	5	8
ถนนลูกรัง	4	6
ถนนคอนกรีตหรือถนนลาดยางและทางเดินเท้า	3	4
ถนนคอนกรีตหรือถนนลาดยางและถนนลูกรังหรือทางเดินเท้า	2	2
ถนนลูกรังและทางเดินเท้า	1	0

ตาราง 4 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของพาหนะ (V2)

ประเภทของพาหนะ	ค่าดัชนี	คะแนนมาตรฐาน
รถยนต์ รถจักรยานยนต์	5	10
รถจักรยานยนต์	4	7.5
รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์และเรือ	3	5
รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์และทางเดินเท้า	2	2.5
รถจักรยานยนต์และทางเดินเท้า	1	0

การบริการโดยสารสาธารณะที่สามารถเข้าถึงจังหวัดเพชรบุรีมีดังนี้ โดย (1) เครื่องบิน (2) รถโดยสารประจำทางปรับอากาศ (3) รถโดยสารประจำทางไม่ปรับอากาศ (4) รถไฟฟ้า 2ปรับอากาศ (5) รถไฟฟ้า 3

ตาราง 5 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของการบริการโดยสาธารณะ (V3)

จำนวนบริการสาธารณะ	ค่าดัชนี	คะแนนมาตรฐาน
สามารถใช้บริการได้ทุกประเภท	6	10
สามารถใช้บริการได้ 4 ประเภท	5	8
สามารถใช้บริการได้ 3 ประเภท	4	6
สามารถใช้บริการได้ 2 ประเภท	3	4
สามารถใช้บริการได้ 1 ประเภท	2	2
ไม่มีบริการโดยสาธารณะ	1	0

2. ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก

โดยพิจารณาจากสิ่งแวดล้อมความสะดวก เช่น สุขภาพ ที่พัก ร้านอาหารและแหล่งบันเทิง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศูนย์กลางเมืองหลัก ดังตาราง 5-8

ตาราง 6 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของสุขภาพ (V4)

ประเภทของสุขภาพ	ค่าดัชนี	คะแนนมาตรฐาน
ห้องอาบน้ำและห้องส้วม	4	10
ห้องส้วม	3	6.67
ห้องอาบน้ำ	2	3.33
ไม่มีห้องอาบน้ำและห้องส้วม	1	0

ที่พักที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีมีดังนี้ (1) โรงแรม (2) รีสอร์ทหรือบังกะโล (3) เกสต์เฮาส์หรือบ้านพัก (4) เต็นท์

ตาราง 7 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของที่พัก (V5)

ประเภทของที่พัก	ค่าดัชนี	คะแนนมาตรฐาน
มีบริการที่พักทุกประเภท	5	10
มีบริการที่พัก 3 ประเภท	4	7.5
มีบริการที่พัก 2 ประเภท	3	5
มีบริการที่พัก 1 ประเภท	2	2.5
ไม่มีบริการที่พัก	1	0

ตาราง 8 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของร้านอาหาร และสถานบันเทิง (V6)

ลักษณะของร้าน	ค่าดัชนี	คะแนนมาตรฐาน
ร้านอาหารและเครื่องดื่มและสถานบันเทิง	4	10
ร้านอาหารและเครื่องดื่ม	3	6.67
ร้านขายเครื่องดื่ม	2	3.33
ไม่มีร้านขายอาหารและเครื่องดื่ม	1	0

ตาราง 9 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (V7)

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	ค่าดัชนี	คะแนนมาตรฐาน
มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	2	10
ไม่มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	1	0

ตาราง 10 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของศูนย์กลางเมืองหลัก (V8)

ระยะห่างจากแหล่งท่องเที่ยว(เมตร)	ค่าดัชนี	คะแนนมาตรฐาน
1-1,000	6	10
1,001-2,000	5	8
2,001-3,000	4	6
3,001-4,000	3	4
4,001-5,000	2	2
มากกว่า 5,000	1	0

ตัวแปรด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว

โดยพิจารณาจากแหล่งท่องเที่ยว เช่น ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ความมีชื่อเสียง และลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยว ดังตาราง 10-12

ตาราง 11 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของความสำคัญทางประวัติศาสตร์ (V9)

ความสำคัญทางประวัติศาสตร์	ค่าดัชนี	คะแนนมาตรฐาน
เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และประวัติของท้องถิ่นมีอายุมากกว่า 100 ปี และมีเพียงแห่งเดียวในจังหวัด	5	10
เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และประวัติของท้องถิ่นมีอายุมากกว่า 100 ปี และมีหลายแห่งในจังหวัด	4	7.5
เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และประวัติของท้องถิ่นมีอายุน้อยกว่า 100 ปี และมีเพียงแห่งเดียวในจังหวัด	3	5
เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และประวัติของท้องถิ่นมีอายุน้อยกว่า 100 ปี และมีหลายแห่งในจังหวัด	2	2.5
ไม่มีความเกี่ยวข้องทางประวัติศาสตร์และประวัติท้องถิ่น	1	0

ตาราง 12 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของควมมีชื่อเสียง (V10)

ควมมีชื่อเสียง	ค่าดัชนี	คะแนนมาตรฐาน
ในระดับนานาชาติ	4	10
ในระดับประเทศ	3	6.67
ในระดับจังหวัด	2	3.33
ไม่มีชื่อเสียง	1	0

ตาราง 13 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยว (V11)

ลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยว	ค่าดัชนี	คะแนนมาตรฐาน
มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีแห่งเดียวในจังหวัด	3	10
มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีหลายแห่งในจังหวัด	2	5
ไม่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว	1	0

ตัวแปรด้านช่วงเวลาที่สามารถท่องเที่ยวได้

โดยพิจารณาจากช่วงเวลาที่สามารถท่องเที่ยวได้ เช่น ช่วงเวลาที่สามารถท่องเที่ยวได้ ดังตาราง 13

ตาราง 14 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของช่วงเวลาที่สามารถท่องเที่ยวได้ (V12)

ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยว	ค่าดัชนี	คะแนนมาตรฐาน
เที่ยวได้ตลอดทั้งปี	3	10
เที่ยวได้ 6-8 เดือน	2	5
เที่ยวได้น้อยกว่า 6 เดือน	1	0

ตัวแปรด้านการรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว

โดยพิจารณาจากช่วงเวลาท่องเที่ยวได้ ดังตาราง 14

ตาราง 15 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของการรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว (V13)

การรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว	ค่าดัชนี	คะแนนมาตรฐาน
มีการรวมกลุ่ม 3 แห่งขึ้นไป	3	10
มีการรวมกลุ่ม 2 แห่ง	2	5
ไม่มีการรวมกลุ่ม	1	0

ตัวแปรด้านความปลอดภัย

โดยพิจารณาจากความปลอดภัย ดังตาราง 15

ตาราง 16 การให้ค่าดัชนีและค่าคะแนนมาตรฐานของความปลอดภัย (V14)

ความปลอดภัย	ค่าดัชนี	คะแนนมาตรฐาน
มีความปลอดภัยสูง	4	10
มีโอกาสเกิดอันตราย 1 ประเภท	3	6.67
มีโอกาสเกิดอันตราย 2 ประเภท	2	3.33
มีโอกาสเกิดอันตรายมากกว่า 2 ประเภท	1	0

3. การให้น้ำหนักตัวแปร

คะแนนที่สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งได้จากแต่ละตัวแปร ยังมีได้เป็นตัวบอกความสำคัญที่แท้จริงของสถานที่นั้นได้ เนื่องจากตัวแปรเหล่านี้มีความสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงต้องมีการปรับค่าคะแนนทางสถิติโดยการถ่วงน้ำหนัก (Weighting) ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) ของแต่ละตัวแปร มีสูตรดังนี้

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x^2)][N \sum y^2 - (\sum y^2)]}}$$

- เมื่อ r_{xy} คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของข้อมูลในชุดตัวแปร x และ y
 N คือ จำนวนคู่ของข้อมูลทั้งหมด ในที่นี้ คือ 55
 X คือ คะแนนดิบในชุดของข้อมูลตัวแปร X
 Y คือ คะแนนดิบในชุดของข้อมูลตัวแปร y

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้ จะเป็นค่าที่บอกถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละคู่ เมื่อนำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรทุกตัวที่มีต่อกันมาทำเป็นตารางสหสัมพันธ์ และนำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มาหาผลรวม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รวมนี้จะเป็นค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรนั้นๆ

4. การหาค่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

เมื่อได้ค่าน้ำหนักของตัวแปรแต่ละตัวแล้ว นำค่าน้ำหนักมาคูณกับค่าคะแนนของตัวแปรในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง จากนั้นนำค่าตัวแปรของแต่ละแห่งทั้ง 14 ตัวแปร มารวมกัน จะได้ค่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

การจำแนกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวตามลำดับศักยภาพ

เมื่อได้ค่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งแล้ว นำมาจัดกลุ่มความสำคัญตามค่าของกลุ่มคะแนนทั้งหมด โดยแบ่งกลุ่มค่าความสำคัญตามศักยภาพออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง กลุ่มที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวปานกลาง กลุ่มที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวต่ำ โดยมีวิธีการทางสถิติเพื่อหาค่าช่วงชั้น (Class Interval) ในการแบ่งค่าคะแนน เพื่อใช้ในการแบ่งกลุ่มศักยภาพ ดังนี้

$$\text{ช่วงชั้น} = \frac{\text{ค่าคะแนนสูงสุด} - \text{ค่าคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

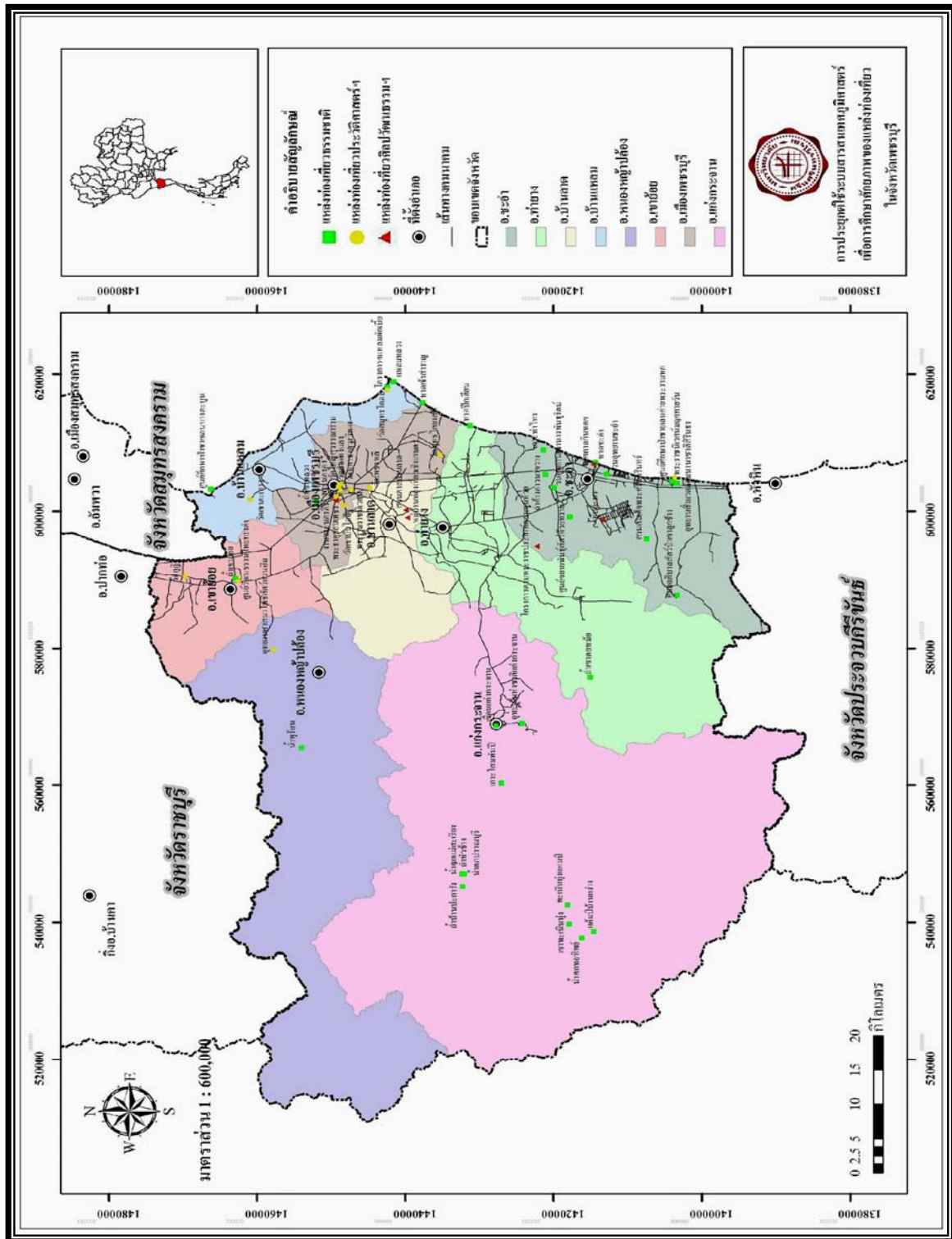
บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้ข้อมูลเชิงพื้นที่ ข้อมูลลักษณะประจำ ข้อมูลที่ใช้ในการจัดลำดับศักยภาพ ทำการศึกษาและวิเคราะห์ร่วมกัน มีรายละเอียดดังนี้

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องแล้วนำเข้าข้อมูลเชิงพื้นที่โดยการ ดิจิไทซ์ (Digitize) ซึ่งเป็นการแปลงข้อมูลแผนที่หรือข้อมูลภาพให้อยู่ในลักษณะของตัวเลข (Digital) ส่วนข้อมูลลักษณะประจำ นำเข้าโดยโปรแกรมไมโครซอฟท์เอ็กเซล (Microsoft Excel) ทำการตรวจสอบข้อมูล และนำเสนอข้อมูลโดยแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวแยกตามประเภทของการท่องเที่ยว (ภาพประกอบ 3)

1. ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว แบ่งเป็น 3 ประเภทได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวประเพณีและกิจกรรม แสดงดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรีแยกตามประเภทท่องเที่ยว

1.1 แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติมีดังนี้ ถ้าเขาย้อย ถ้าเขาหลวง หาดแหลมเหลว แหลมผักเบี้ย หาดปึกเตียน หาดแหลมหลวง หาดเจ้าสำราญ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เขาพะเนินทุ่ง พะเนินทุ่งแคมป์ น้ำตกทอทิพย์ แคมป์บ้านกร่าง น้ำตกแม่สะเรียง น้ำตกปรานบุรี ถ้าหัวช้าง ถ้าเขาปะการัง เขื่อนแก่งกระจาน หาดชะอำ ศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์ห้วยทราย สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ น้ำพุร้อน วนอุทยานชะอำ วนอุทยานเขานางพันธุรัต ถ้าค้างคาวนาขวาง ศูนย์อภิบาลสัตว์ป่าเขาลูกช้าง ถ้าเขาเตาหม้อ เกาะโลซิน เกาะท่าทราย อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนบางตะนูน ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนค่ายพระรามหก แสดงดังภาพประกอบ 4

แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติของจังหวัดเพชรบุรีมีความหลากหลายทั้งภูเขา น้ำตก ถ้า ชายหาด ซึ่งแต่ละแห่งกระจายตัวอยู่ตามอำเภอต่างๆ ของจังหวัดเริ่มตั้งแต่ ถ้าเขาย้อยเป็นถ้าหินปูนสวยงาม ตั้งอยู่ริมถนนเพชรเกษมสามารถเข้าถึงได้สะดวก ส่วนถ้าเขาหลวงเป็นถ้าที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง ภายในถ้ามีทัศนียภาพที่สวยงาม มีพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ ถ้าหัวช้างและถ้าเขาปะการังตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีลักษณะเด่นคือเป็นถ้าหินปูนที่มีรูปร่างเหมือนหัวช้างและหินงอกหินย้อยที่มีรูปร่างคล้ายปะการังในทะเล หาดแหลมเหลวเป็นหาดโคลนตั้งอยู่ตามแนวชายฝั่งทางตอนเหนือของอำเภอบ้านแหลมมีระบบนิเวศชายฝั่งที่น่าสนใจเนื่องจากเป็นแหล่งทรัพยากรชายฝั่งที่สำคัญ

รวมถึงแหลมผักเบี้ย แหลมหลวง ซึ่งมีลักษณะทางกายภาพเป็นหาดโคลนที่มีระบบนิเวศชายฝั่งด้านตะวันออกที่สมบูรณ์ เป็นที่ตั้งของสถานีวิจัยระบบนิเวศของสถาบันการศึกษาหลายสถาบัน หาดเจ้าสำราญ หาดปึกเตียน และหาดชะอำเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมของนักท่องเที่ยว เพราะมีแนวชายหาดยาวหลายกิโลเมตร เต็มไปด้วยทรายละเอียด น้ำทะเลใสสะอาด น้ำไม่ลึกและไม่ มีแนวร่องน้ำในเขตเล่นน้ำ เป็นหาดที่ปลอดภัยและตั้งอยู่ไม่ไกลจากถนนสายหลัก อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานเป็นอุทยานแห่งชาติที่มีเนื้อที่มากที่สุด มีความอุดมสมบูรณ์และหลากหลายทางชีวภาพ เต็มไปด้วยสัตว์ป่าหายาก พืชพรรณนานาชนิด มีสภาพภูมิประเทศเป็นป่าดิบชื้น สภาพภูมิอากาศเย็นสบาย เวลาเช้าจะมีทะเลหมอกในจุดสูงสุดคือบริเวณเขาพะเนินทุ่ง แคมป์พะเนินทุ่งเป็นจุดชมวิวที่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวขึ้นไปตั้งแคมป์ เพื่อเดินทางต่อไปยอดเขาพะเนินทุ่ง น้ำตกทอทิพย์ น้ำตกแม่สะเรียง น้ำตกปรานบุรี ส่วนแคมป์บ้านกร่างเป็นสถานที่สำหรับดูนกและผีเสื้อนานาพันธุ์ เขื่อนแก่งกระจานเป็นเขื่อนดินที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีทะเลสาบเหนือเขื่อนที่กว้างใหญ่ที่มีทัศนียภาพสวยงาม มีเกาะซึ่งเป็นที่ตั้งหมู่บ้านกะเหรี่ยงและเกาะโลซินที่ที่ตั้งของสำนักสงฆ์ที่เคารพนับถือของประชาชน ศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทรายเป็นส่วนหนึ่งของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย เป็นสถานที่เพาะขยายพันธุ์สัตว์ป่าที่สำคัญคือเนื้อทรายซึ่งเป็นสัตว์ประจำถิ่นในปัจจุบันเพาะขยายพันธุ์

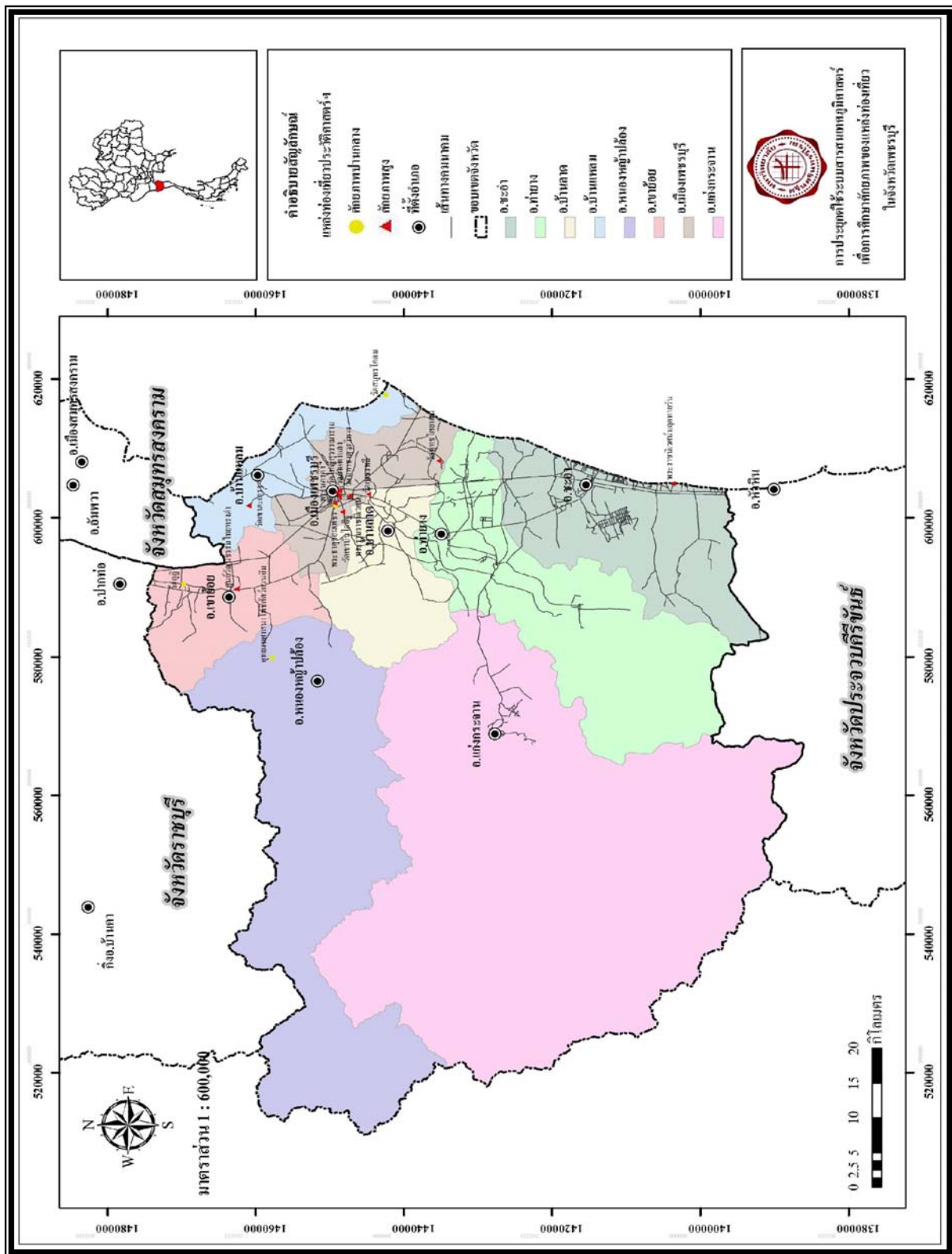
สัตว์หายากอื่นๆ และเปิดเป็นสวนสัตว์ นอกจากนี้ในบริเวณใกล้เคียงมีหมู่บ้านมุสลิมสำหรับสาธิตอาชีพประชาชนเช่น การนวดแผนไทย การเจียรไนยพลอย การเลี้ยงโคนม เป็นต้น

สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์เป็นสถานที่ศึกษาทดลองการเกษตรแบบผสมผสานเพาะขยายพันธุ์พืชเศรษฐกิจและเป็นที่รวมของสมุนไพร รวมทั้งเป็นศูนย์สาธิตการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ กาแฟ โกโก้ หม่อน ผักหวาน น้ำพุร้อนตั้งอยู่ที่อำเภอหนองหญ้าปล้อง เป็นแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติที่มีอุณหภูมิพอเหมาะแก่การแช่เพื่อสุขภาพ บริเวณแวดล้อมร่มรื่น เงียบสงบ วนอุทยานชะอำและวนอุทยานเขานางพันธุรัต มีลักษณะเป็นสวนสาธารณะที่อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวเป็นสถานที่พักผ่อนและออกกำลังกาย เป็นเขาที่มีลักษณะเหมือนผู้หญิงนอนทอดตัวตามแนวตะวันออกตะวันตกของอำเภอชะอำ มีตำนานพื้นบ้านเกี่ยวกับเรื่องสังข์ทอง นอกจากนี้บริเวณใกล้เคียงยังมีถ้ำค้างคาวนาขวางซึ่งมีค้างคาวอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากในเวลาพลบค่ำจะมีฝูงค้างคาวบินออกจากถ้ำ ศูนย์อภิบาลสัตว์เขาลูกช้างอยู่ในเขตอำเภอยางตลาดติดกับวัดเขาลูกช้าง เป็นที่ตั้งของมูลนิธิที่ให้การดูแลรักษาสัตว์ป่าที่บาดเจ็บให้การดูแลโดยชาวอเมริกัน ถ้าเขาเตาหม้ออยู่ติดกับวัดเขาลูกช้างเป็นสถานที่ที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือเพราะมีการขุดพบซากเรือโบราณ เกาะทำไทรตั้งอยู่ในเขตตำบลบางเก่าอำเภอชะอำเป็นหมู่บ้านชาวประมงบนเกาะเล็กๆ ที่เกิดจากการเปลี่ยนทิศทางของกระแสน้ำ สามารถนั่งเรือดูนกรอบเกาะและศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธรตั้งอยู่ในเขตค่ายพระรามหก เป็นศูนย์ศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลนตามแนวชายฝั่งมีทางเดินศึกษาธรรมชาติ ติดกับศูนย์ศึกษาป่าชายเลนค่ายพระรามหก ส่วนศูนย์ศึกษาป่าชายเลนบางตะบูนตั้งอยู่ในอำเภอบ้านแหลม ในโรงเรียนบางตะบูนวิทยา เป็นสถานที่ศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลนที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งที่มีการพัฒนาทางเดินศึกษาธรรมชาติลงไปทะเลโคลน

1.2 แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ และโบราณคดีมีดังนี้ วัดกุฎีเขาย้อย ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา วัดพระพุทไธยาสน์ วัดเขานันไดอิฐ วัดมหาธาตุวรวิหาร วัดใหญ่สุวรรณาราม วัดกำแพงแลง วัดเพชรพลี วัดเขาตะเครา วัดสมุทรโคดม พระรามราชนิเวศน์ อุทยานศาสนาโพธิ์สัตว์กวนอิม พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน แสดงดังภาพประกอบ 5

วัดกุฎีเขาย้อยวัดเก่าแก่ของจังหวัดเพชรบุรี พระอุโบสถสร้างด้วยไม้สักทองทั้งหลัง รอบพระอุโบสถด้านนอกแกะสลักฝีมือช่างเมืองเพชรเป็นเรื่องทศชาติมหาชาติและไสอิ๋ว หน้าบันโบสถ์ทิศตะวันออก แกะสลักเป็นเหรียญตรามงกุฎ สมัยรัชกาลที่ 4 ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำอยู่ กิโลเมตรที่ 138.5 เลย์ที่ทำการไปรษณีย์เขาย้อย อำเภอเขาย้อยมาทางเพชรบุรี ประมาณ 1 กิโลเมตร ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชาวไทยทรงดำ หรือลาวโซ่ง วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ชาวลาวโซ่ง ซึ่งเป็นชนกลุ่มหนึ่งที่มีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่เมืองแกหรือในปัจจุบันเรียกว่าเมืองเดียนเบียนฟู อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาโบราณสถานเก่าแก่คูเมืองเพชรบุรี ตั้งอยู่บนยอดเขาใหญ่ 3 ยอด ยอดที่สูงที่สุดสูง 95 เมตร แต่เดิมชาวบ้านเรียกภูเขานี้ว่า เขาสมน(สะมะนะ) พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงสร้างพระราชวังสำหรับเสด็จแปรพระราชฐานขึ้นบนยอดเขาแห่งนี้ วัดพระพุทไธยาสน์ เป็นวัดเก่าแก่สมัยอยุธยา ประดิษฐานพระพุทธรูปปางไสยาสน์ที่มีลักษณะงดงามและมีขนาดใหญ่ สร้างด้วยอิฐตลอดทั้งองค์และลงรักปิดทอง ฝีมือช่างสมัยอยุธยา วัดมหาธาตุวรวิหารตั้งอยู่ริมแม่น้ำเพชร ห่างจากศาลากลางจังหวัดประมาณ 500 เมตร ภายในวัดมีพระปรางค์ห้ายอด สร้างตามศิลปะขอม ปรางค์แต่ละองค์สร้างด้วยศิลาแลงปรางค์องค์ใหญ่สูง 42 เมตร ภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ สิ่งที่น่าสนใจอีกสิ่งหนึ่งคือ ภาพปูนปั้นที่ประดับอยู่ตามพระอุโบสถวิหารหลวง รวมถึงศาลาภายในวัดล้วนเป็นฝีมือช่างเมืองเพชร วัดใหญ่สุวรรณารามวัดสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยา และได้มีการบูรณะในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ภายในวัดมีศาลาการเปรียญ เป็นพระตำหนักไม้สักทั้งหลังที่พระเจ้าเสือแห่งกรุงศรีอยุธยา พระราชทานแด่พระสังฆราชชาวเพชรบุรี ศาลาการเปรียญนี้มีการแกะสลักไม้ที่สวยงาม โดยเฉพาะบานประตูสลักลายก้านขดปิดทอง และยังมีธรรมาสันเทศน์ ซึ่งแกะสลักลงรักปิดทอง รูปทรงเป็นบุษบกทั้งงดงามและสมบูรณ์ บนผนังภายในพระอุโบสถ มีภาพเขียนเทพชุมนุม อายุกว่า 300 ปี วัดกำแพงแลงเดิมเป็นเทวสถานในสมัยขอม สร้างตามลัทธิศาสนาพราหมณ์ ต่อมาเมื่ออิทธิพลของศาสนาพุทธได้แผ่ขยายเข้ามาในบริเวณนั้น จึงได้ดัดแปลงเทวสถานเป็นศาสนสถานในพุทธศาสนานิกายมหายาน และหันตามลำดับ เทวสถานที่สร้างขึ้นเดิมมีปรางค์ 5 หลัง ทำด้วยศิลาแลง ปัจจุบันเหลือเพียง 4 หลัง วัดเพชรพลีเดิมชื่อวัดพิริบพิริ ตั้งอยู่ถนนเพชรพลี ต.ท่าราบ อ.เมือง เพชรบุรี ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าสร้างขึ้นเมื่อใด สันนิษฐานว่าน่าจะสร้างในสมัยอยุธยา สิ่งที่สำคัญในวัดนี้ ได้แก่ เสาชิงช้า และเทวสถานโบสถ์พราหมณ์ นอกจากนั้นในวัดยังมีสิ่ง

มหามงคล ได้แก่ พระบรมสารีริกธาตุ จำนวน 5 องค์ ได้แก่ พระบรมสารีริกธาตุจันทบุรี พระบรมธาตุทันตธาตุ (พระเขี้ยวแก้ว) พระเสนธาตุ พระบรมสารีริกธาตุขนาดต่างๆ และพระธาตุของพระอรหันต์โดยทั้งหมดประดิษฐานในบุษบก ซึ่งสามารถยกตัวขึ้นไปเก็บซ่อนบนเพดานได้อย่างมิดชิด ภายใต้แผ่นไม้จำหลักที่งดงาม วัดเขาตะเคราวัดนี้เป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อบาเตาตะเครา เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย สูง 29 นิ้ว หน้าตักกว้าง 21 นิ้ว มีประวัติว่าหลวงพ่อบาเตาตะเครา เป็นพระพี่พระน้อง 3 องค์กับหลวงพ่อบาตรึง จังหวัดฉะเชิงเทรา หลวงพ่อบ้านแหลม จังหวัดสมุทรสงคราม วัดสมุทรโคดมเป็นวัดเก่าแก่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอบ้านแหลมพระอุโบสถหลังเดิมถูกน้ำทะเลท่วมถึงและจมหายไปใต้น้ำเหลือเพียงเสาที่โผล่พ้นน้ำ ชาวบ้านได้ช่วยกันสร้างโบสถ์หลังใหม่ทำด้วยไม้สักมีลวดลายเพดานที่สวยงาม พระรามราชาเนวินสถาปตยกรรมยุโรป พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชประสงค์ให้สร้างด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อเป็นพระราชนิเวศน์สำหรับประทับแรมในฤดูฝนออกแบบโดยมิสเตอร์คาล เดอริง ชาวเยอรมัน เริ่มก่อสร้างในปี พ.ศ. 2452 แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2459 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว อุทยานศาสนาโพธิสัตว์กวนอิมตั้งอยู่ที่ตำบลพุทธสวรรค์ มีพื้นที่ประมาณ 180 ไร่ ภายในบริเวณแบ่งออกเป็น แดนมหายานเต้าแดนพุทธเกษตร รูปปั้นเทพต่างๆในศาสนาฮินดู-พราหมณ์ รูปปั้นเจ้าแม่กวนอิม ที่น่าสนใจคือ รูปปั้นพระแม่กวนอิมปางพันนตรพันกร แกะสลักจากไม้การบูรหอมจากประเทศจีน องค์สูงใหญ่ที่สุดในโลก พระราชนิเวศน์มฤคทายวันเป็นพระตำหนักที่ประทับริมทะเล ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้รื้อพระตำหนักหาดเจ้าสำราญมาปลูกขึ้นใหม่เมื่อปี พ.ศ.2466 ได้รับขนานนามว่า พระราชนิเวศน์แห่งความรักและความหวัง ลักษณะเป็นพระตำหนักแบบไทยผสมยุโรป เป็นอาคารไม้ใต้ถุนสูง สร้างด้วยไม้สักทอง พระตำหนักฝ่ายในอยู่ปีกขวา ทางปีกซ้ายเป็นส่วนของฝ่ายหน้า

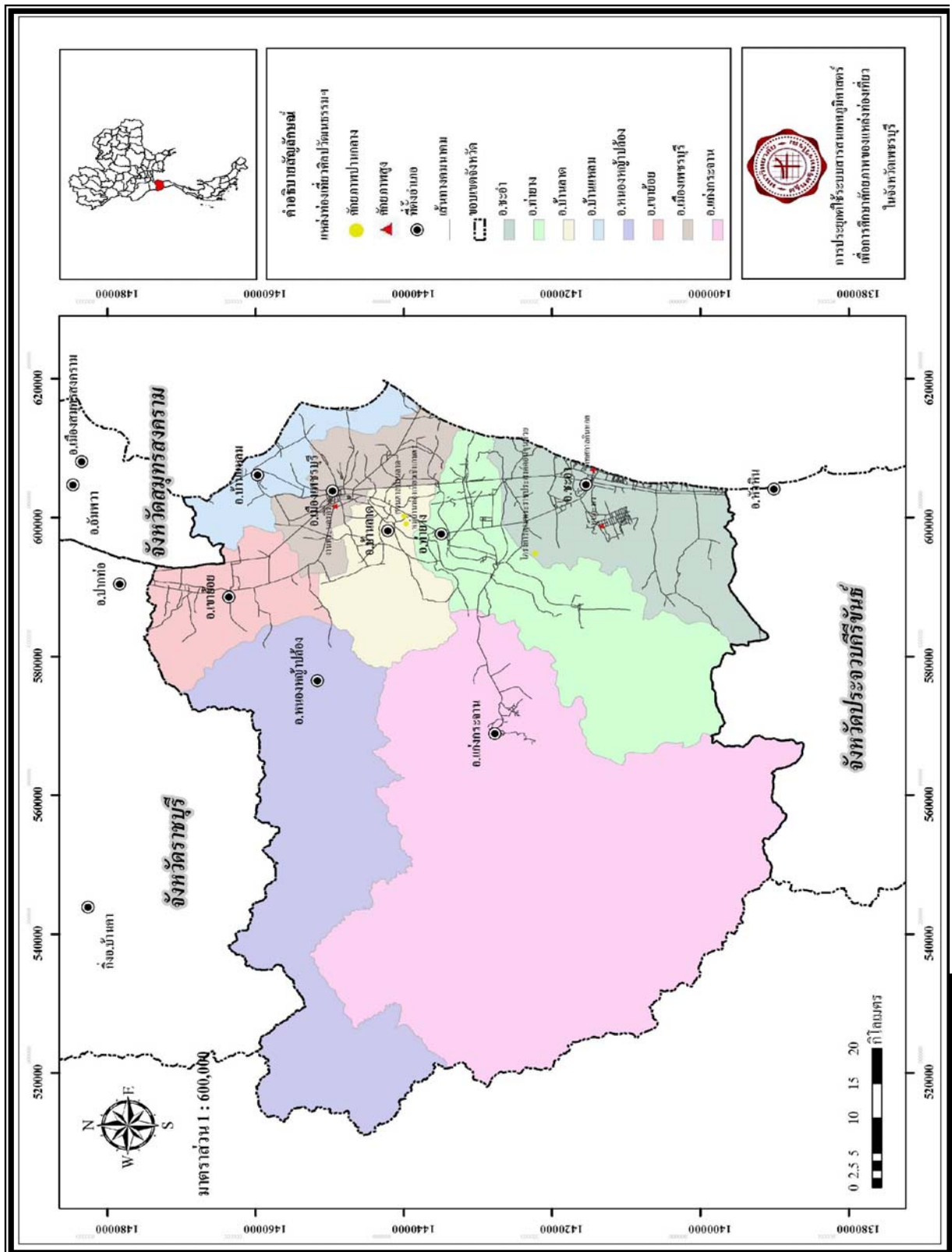

ภาพประกอบ 5 แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ และโบราณสถาน

1.3 แหล่งท่องเที่ยวประเพณีและกิจกรรมมีดังนี้ โครงการตามพระราชดำริหุบกะพง โครงการตามพระราชประสงค์ดอนขุนห้วย หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรถ้ำรงค์ สวนตาลบ้านลาด ประเพณีวิ่งวัวลาน ประเพณีแข่งเรือยาว การแข่งขันวัวเทียมเกวียน เทศกาลกินหอย งานพระนครคีรี ดังภาพประกอบ 6

โครงการตามพระราชดำริหุบกะพงเป็นศูนย์สาธิตทดลองการเกษตร ปรับปรุงและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกพืชผลต่าง ๆ ตามความต้องการของตลาด แนะนำให้เกษตรกรรู้จักการปลูกพืชตามหลักวิชาการ และจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง ส่งเสริมให้เกษตรกรแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร และทำหัตถกรรมเครื่องจักสานจากป่านศรนารายณ์และหญ้าแฝก นักท่องเที่ยวสามารถซื้อผลิตผลทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์จากป่านศรนารายณ์และหญ้าแฝก โครงการตามพระราชประสงค์ดอนขุนห้วยเป็นศูนย์สาธิตสหกรณ์การเกษตร ตั้งขึ้นเมื่อพุทธศักราช 2516 สำหรับเป็นที่ทำกินของราษฎรที่ยากจนโดยการจัดสรรที่ดินให้ครอบครัวละ 5 ไร่ปลูกสับปะรดที่มีคุณภาพดีที่สุดในประเทศไทย ปัจจุบันเป็นสถานที่ศึกษาดูงานด้านการส่งเสริมอาชีพเกษตรที่สำคัญ หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรถ้ำรงค์และสวนตาลบ้านลาด เป็นกลุ่มส่งเสริมอาชีพท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีจุดเด่นเกี่ยวกับตาลโตนดพืชพื้นเมืองของจังหวัดเพชรบุรี รวมทั้งมีการสาธิตการขึ้นตาล การทำน้ำตาล ประเพณีวิ่งวัวลาน เป็นการละเล่นของสังคมชาวนาเมืองเพชรบุรีหลังฤดูเก็บเกี่ยวที่มีวิวัฒนาการมาจากการนวดข้าว ซึ่งจะต้องต้อนวัวโดยการผูกติดกันเป็นพรวนให้ย่ำไปบนข้าว และบังคับให้เดินเป็นวงกลม ชาวเมืองเพชรจึงนำวิธีการดังกล่าวมาปรับเป็นการแข่งขัน โดยรูปแบบจะมีการปักหลักเกียด ซึ่งเป็นหลักไม้ไว้กลางลาน แล้วนำวัวตัวผู้มาผูกติดเป็นรัศมีออกไปยาวประมาณ 19 ตัว และจะแบ่งวัวออกเป็น 2 ฝ่าย คือ วัวรอง และวัวนอก(ตัวที่อยู่นอกสุด) การแข่งขันถือว่าวัวฝ่ายใดวิ่งแซงอีกฝ่ายหนึ่งได้ถือว่าฝ่ายนั้นชนะ ประเพณีแข่งเรือยาว การแข่งขันเรือยาวประเพณีลุ่มแม่น้ำเพชรบุรี การแข่งขันเรือยาวประเพณีเป็นการแสดงถึงวิถีชีวิตของคนไทยที่ดำเนินชีวิตอยู่แถบลุ่มน้ำ ชาวเพชรบุรีก็เช่นกันเมื่อสิ้นฤดูฝนน้ำเต็มตลิ่งประกอบกับอยู่ในช่วงเวลาออกพรรษา ประชาชนจึงจัดกิจกรรมแข่งเรือเพื่อความสนุกสนานขึ้น การแข่งขันเรือระหว่างหมู่บ้านและความเข้มแข็งพร้อมเพรียงของผู้ชายในหมู่บ้านต่างๆ สร้างความสำราญและตื่นเต้นให้กับผู้ชมได้เป็นอย่างดี กลายเป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบเนื่องต่อกันมาทุกปี การแข่งขันวัวเทียมเกวียน เป็นการแสดงให้เห็นถึงสภาพวิถีชีวิตของคนบ้านลาดที่ผูกพันอยู่กับสภาพแวดล้อมและการทำมาหากินของชาวนา เทศกาลกินหอยช่วง วันที่ 30 กันยายน ถึง 8 ตุลาคม ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคกลางเขต 2 ร่วมกับเทศบาล ตำบล และชมรมพ่อค้า อำเภอยะอำ จังหวัดเพชรบุรี ได้จัดงานเทศกาลกินหอย ดูนก ตกหมึก ล่องเรือ ออกทะเล ดูธรรมชาติ ของท้องทะเลไทยและ ลงมือตก หมึกหรือปลาหมึกกันเองดู ได้ออกแรง ตกปลาหมึก ในเทศกาลนี้ยังมีการจัดให้ ดูนกพันธุ์ต่างๆ ทั้งหาได้ทั่วไป หรือหาดยากมาก งานพระนครคีรีเป็นงานที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของคน

เมืองเพชรและของประเทศไทย จัดคู่ขนานกับงานแข่งขันวู้ทเทียมเกวียน วิธีชีวิตบ้านลาด ภายในงาน นอกจากจะมีกิจกรรมทั่วไปแล้วยังมีการแสดงนิทรรศการศิลปวัฒนธรรมของช่างสกุลเมืองเพชรที่หาดูได้ยาก การประกวดแข่งขันและการละเล่นพื้นเมืองที่ตื่นตาตื่นใจและไม่ควรพลาดการชม การจุดพลุสีทุกคืน

ภาพประกอบ 6 แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี กิจกรรม

2. ศักยภาพและการจัดลำดับศักยภาพ

การจัดลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี

การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี ตามตัวแปรที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 แล้วนำมาคำนวณค่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ค่าคะแนนมาตรฐานจากตัวแปรทั้ง 14 ตัวแปรได้ค่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งแล้วนำมาจัดกลุ่มความสำคัญตามค่าของคะแนนทั้งหมด โดยแบ่งกลุ่มค่าความสำคัญตามศักยภาพออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง กลุ่มที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวปานกลาง และกลุ่มที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวต่ำ

กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง มีค่าคะแนนระหว่าง 368.41 ถึง 273.83 จำนวน 24 แห่ง คือ งานพระนครคีรี อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี เทศกาลกินหมอย พระรามราชินีเวศน์อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร วัดใหญ่สุวรรณาราม วัดเขابันไดอิฐ วัดมหาธาตุวรวิหารวัดพระพุทธไสยาสน์ ประเพณีแข่งเรือยาว หาดเจ้าสำราญ ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ ถ้ำเขาหลวงศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์หายาก อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน พระราชินีเวศน์มฤคทายวัน หาดปึกเตียน วัดเพชรพลี วัดกำแพงแลง วนอุทยานชะอำ การแข่งขันวัวเทียมเกวียน เชื้อนแก่งกระจาน โครงการพระราชดำริหุบกะพง วัดเขาตะเครา

แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง มีค่าคะแนนระหว่าง 249.89 ถึง 200.20 จำนวน 20 แห่ง คือ พระธาตุจอมเพชร โครงการตามพระราชประสงค์ดอนขุนห้วย ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนค่ายพระรามหก วนอุทยานเขานางพันธุรัตน์ ถ้ำเขาย้อย วัดกุฎเขาย้อย สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ศูนย์อภิบาลสัตว์ป่าเขาลูกช้าง วัดสมุทโคดม ศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์หายาก ประเพณีวิ่งวัวลานสวนตาลบ้านลาด หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรถ้ำรงค์ น้ำพุร้อน อุทยานศาสนาโพธิสัตว์กวนอิม หาดแหลมเหลว เกาะท่าไทร หาดแหลมหลวง แค้มป์บ้านกร่าง โครงการตามพระราชดำริซั้งห้วยมันและศูนย์ศึกษาป่าชายเลนบางตะบูน แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มศักยภาพปานกลางส่วนใหญ่เป็นท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งส่วนใหญ่มีความสวยงามและมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี แต่เนื่องจากปัจจัยในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวกยังไม่มีความพร้อม นอกจากนี้ระยะทางค่อนข้างห่างไกลจากตัวเมือง

กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ มีค่าคะแนนระหว่าง 193.10 ถึง 52.34 จำนวน 11 แห่ง ดังตาราง 20 คือ น้ำตกแม่สะเรียง น้ำตกปราณบุรี ถ้ำห้วยช้าง ถ้ำปะการัง น้ำตกทอทิพย์เกาะโสมพันปี พระเนินทุ่งแค้มป์ เขาพระเนินทุ่ง ถ้ำค้างคาวนาขวาง แหลมบกเบี้ย และถ้ำเขาตอหม้อ ซึ่งส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่ในเขตอำเภอแก่งกระจาน มีเพียงแห่งเดียวที่อยู่ในอำเภอบ้านแหลมคือแหลมผักเบี้ย แสดงดังตาราง (ภาคผนวก) และภาพประกอบ 7

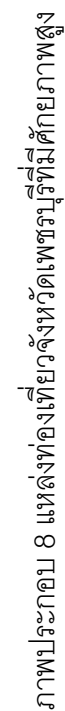
3. ลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

ค่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง นำมาจัดกลุ่มความสำคัญตามค่าคะแนนทั้งหมด โดยแบ่งกลุ่มค่าความสำคัญตามศักยภาพออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง กลุ่มที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวปานกลาง กลุ่มที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวต่ำ

1. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง มีค่าคะแนนระหว่าง 368.41 ถึง 273.83 จำนวน 24 แห่ง คือ งานพระนครคีรี อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี เทศกาลกินหมอย พระรามราชนิเวศน์ อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร วัดใหญ่สุวรรณาราม วัดเขابันไดอิฐ วัดมหาธาตุวรวิหารวัดพระพุทธไสยาสน์ ประเพณีแข่งเรือยาว หาดเจ้าสำราญ ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ ถ้ำเขาหลวงศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์หายาก อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน หาดปึกเตียน วัดเพชรพลี วัดกำแพงแลง วนอุทยานชะอำ การแข่งขันวัวเทียมเกวียน เชื้อนแก่งกระจาน โครงการพระราชดำริหุบกะพง วัดเขาตะเครา ดั่งตารางและภาพประกอบ แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มศักยภาพสูงนี้มีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงสะดวก มีบริการด้านที่พัก ร้านอาหาร ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และสุขภาพที่ทันสมัย มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันทั่วไป สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดปี มีการรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ภายในเวลาจำกัด รวมทั้งมีความปลอดภัยสูง แสดงดังตาราง 17 และภาพประกอบ 8

ตาราง 17 แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง

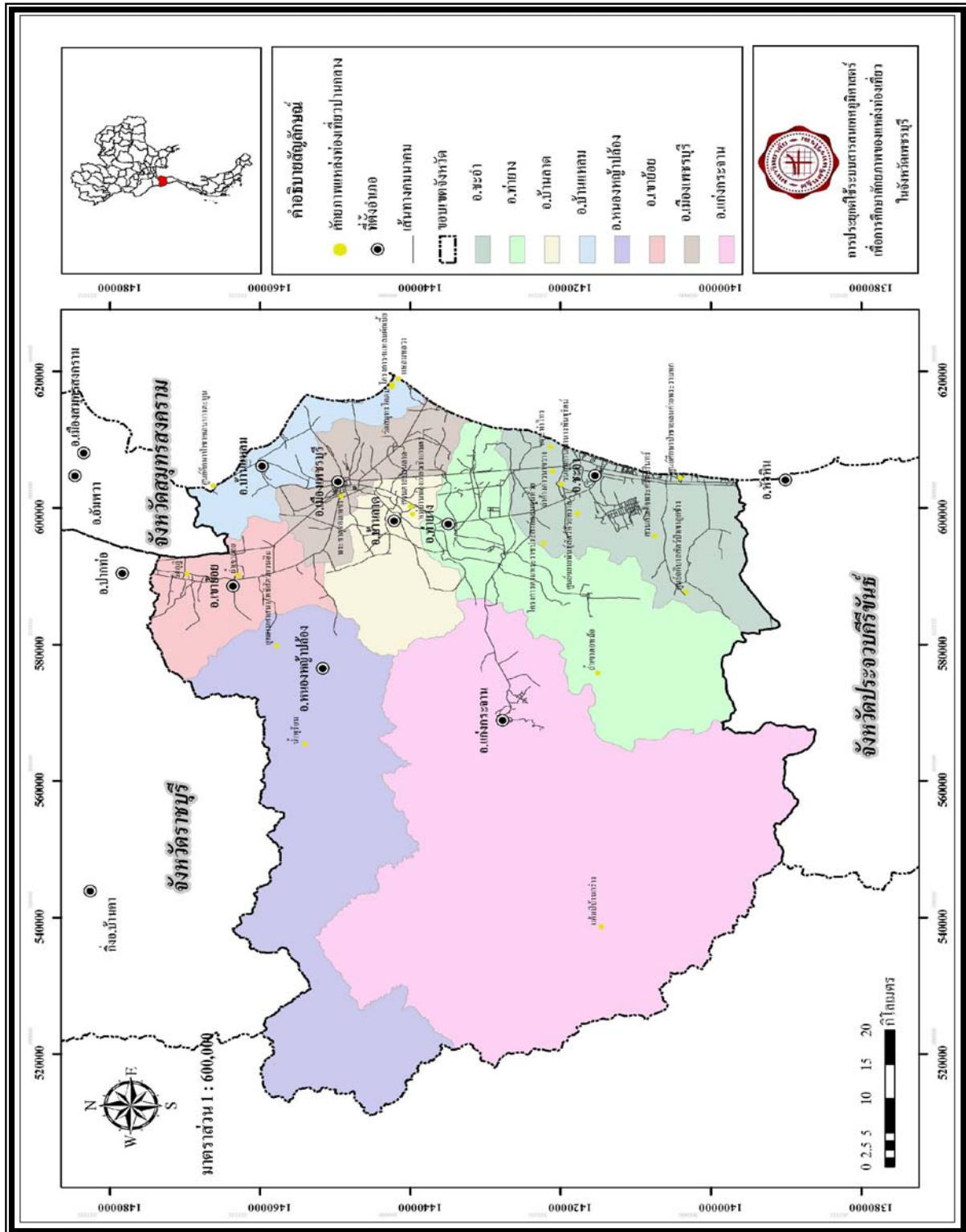
ลำดับที่	แหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	อำเภอ	ค่าศักยภาพ
1	งานพระนครคีรี	กิจกรรม	เมือง	368.41
2	อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี	ประวัติศาสตร์	เมือง	363.44
3	เทศกาลกินหอย	กิจกรรม	ชะอำ	320.83
4	พระรามราชนิเวศน์	ประวัติศาสตร์	เมือง	316.39
5	อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร	ธรรมชาติ	ชะอำ	314.27
6	วัดใหญ่สุวรรณาราม	ประวัติศาสตร์	เมือง	313.41
7	วัดเขabanไดอิฐ	ประวัติศาสตร์	เมือง	313.13
8	วัดมหาธาตุวรวิหาร	ประวัติศาสตร์	เมือง	311.91
9	วัดพระพุทธไสยาสน์	ประวัติศาสตร์	เมือง	311.91
10	ประเพณีแข่งเรือยาว	กิจกรรม	เมือง	309.31
11	หาดเจ้าสำราญ	ธรรมชาติ	เมือง	299.30
12	ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ	ประวัติศาสตร์	เขาย้อย	299.30
13	ถ้ำเขาหลวง	ธรรมชาติ	เมือง	296.74
14	หาดชะอำ	ธรรมชาติ	ชะอำ	295.98
15	อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	ธรรมชาติ	แก่งกระจาน	295.10
16	พระราชวังสนามจันทร์	ประวัติศาสตร์	ชะอำ	294.40
17	หาดปึกเตียน	ธรรมชาติ	ท่ายาง	293.10
18	วัดเพชรพลี	ประวัติศาสตร์	เมือง	286.77
19	วัดกำแพงแลง	ประวัติศาสตร์	เมือง	286.77
20	วนอุทยานชะอำ	ธรรมชาติ	ชะอำ	285.37
21	การแข่งขันวัวเทียมเกวียน	กิจกรรม	ชะอำ	281.41
22	เขื่อนแก่งกระจาน	ธรรมชาติ	แก่งกระจาน	281.41
23	โครงการพระราชดำริหุบกะพง	ธรรมชาติ	ชะอำ	275.52
24	วัดเขาตะเครา	ประวัติศาสตร์	บ้านแหลม	273.83

2. แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง มีค่าคะแนนระหว่าง 249.89 ถึง 200.20 จำนวน 20 แห่ง คือ พระธาตุจอมเพชร โครงการตามพระราชประสงค์ดอนขุนห้วย ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนค่ายพระรามหก วนอุทยานเขานางพันธุรัตน์ ถ้ำเขาย้อย วัดกุฎเขาย้อย สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ศูนย์อภิบาลสัตว์ป่าเขาลูกช้าง วัดสมุทรโคดม ศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์หายทราย ประเพณีวิ่งวัวลานสวนตาลบ้านลาด หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรถ้ำรงค์ น้ำพุร้อน อุทยานศาสนาโพธิสัตว์กวนอิม หาดแหลมเหลว เกาะท่าไทร หาดแหลมหลวง แค่มปีบ้านกว้าง โครงการตามพระราชดำริชั่งหัวมันและศูนย์ศึกษาป่าชายเลนบางตะบูน แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มศักยภาพปานกลางส่วนใหญ่เป็นท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งส่วนใหญ่มีความสวยงามและมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี แต่เนื่องจากปัจจัยในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวกยังไม่มีความพร้อม นอกจากนี้ระยะทางค่อนข้างห่างไกลจากตัวเมือง เส้นทางเข้าถึงบางแห่ง จึงทำให้มีนักท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย ฉะนั้นจึงสมควรได้รับการพิจารณาส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้อาจมีความสำคัญและมีศักยภาพสูงขึ้นได้ ดังตาราง 18 และภาพประกอบ 9

ตาราง 18 แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง

ลำดับที่	แหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	อำเภอ	ค่าศักยภาพ
1	โครงการตามพระราชประสงค์ ดอนขุนห้วย	ธรรมชาติ	ชะอำ	248.70
2	ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนค่าย พระรามหก	ธรรมชาติ	ชะอำ	247.18
3	อุทยานเขานางพันธุรัตน์	ธรรมชาติ	ชะอำ	246.01
4	ถ้ำเขาย้อย	ธรรมชาติ	เขาย้อย	242.08
5	วัดกุฎเขาย้อย	ประวัติศาสตร์	เขาย้อย	242.07
6	สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์	ธรรมชาติ	ชะอำ	236.96
7	ศูนย์อภิบาลสัตว์ป่าเขาลูกช้าง	ธรรมชาติ	ท่ายาง	236.62
8	วัดสมุทรโคดม	ประวัติศาสตร์	บ้านแหลม	236.55
9	ศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์หายทหาย	ธรรมชาติ	ชะอำ	235.57
10	ประเพณีวิ่งวัวลาน	กิจกรรม	ชะอำ	234.48
11	สวนตาลบ้านลาด	ธรรมชาติ	บ้านลาด	233.08
12	หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรถ้ำรงค์	ธรรมชาติ	บ้านลาด	232.74
13	น้ำพุร้อน	ธรรมชาติ	หนองหญ้าปล้อง	232.26
14	อุทยานศาสนาพุทธสัตว์กวนอิม	ธรรมชาติ	แก่งกระจาน	231.96
15	หาดแหลมเหลว	ธรรมชาติ	บ้านแหลม	231.07
16	เกาะท่าไทร	ธรรมชาติ	ชะอำ	223.93
17	หาดแหลมหลวง	ธรรมชาติ	บ้านแหลม	221.32
18	แคมป์บ้านกร่าง	ธรรมชาติ	แก่งกระจาน	218.85
19	โครงการตามพระราชดำริ ช้างหัวมัน	ธรรมชาติ	ท่ายาง	217.08
20	ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนบางตะบูน	ธรรมชาติ	บ้านแหลม	200.20

3. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ มีค่าคะแนนระหว่าง 193.10 ถึง 52.34 จำนวน 11 แห่ง ดังตาราง 20 คือ น้ำตกแม่สะเรียง น้ำตกปรางบุรี ถ้ำหัวช้าง ถ้ำปะการัง น้ำตกทอทิพย์ เกาะโสมพันปี พระเนินทุ่งแคมป์ เขาพระเนินทุ่ง ถ้ำค้างคาวนาขวาง แหลมบกเบี้ย และถ้ำเขาคอหม้อ ซึ่งส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่ในเขตอำเภอแก่งกระเจาน มีเพียงแห่งเดียวที่อยู่ในอำเภอบ้านแหลมคือแหลมบกเบี้ย แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้อยู่ห่างไกลจากตัวเมือง เส้นทางรถเข้าถึงยากลำบากบางแห่งไม่มีถนนลาดยาง บางแห่งต้องเดินเท้าเข้าไป ไม่มีที่พัก ร้านอาหาร ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและห้องสุขา ด้านช่วงเวลาที่ท่องเที่ยวได้นั้น แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้จำกัดเวลาท่องเที่ยวไม่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดปี อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งอยู่ห่างไกลไม่รวมกลุ่มกันต้องใช้เวลาในการเข้าถึงมาก ด้านความปลอดภัย แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความปลอดภัยน้อยเพราะต้องเสี่ยงกับอันตรายจากสัตว์ป่าและภัยธรรมชาติที่ไม่อาจคาดหมายได้ล่วงหน้าแสดงดังตาราง 19 และภาพประกอบ 10

ตาราง 19 แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ

ลำดับที่	แหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	อำเภอ	ค่าศักยภาพ
1	น้ำตกแม่สะเรียง	ธรรมชาติ	แก่งกระเจาน	52.34
2	น้ำตกปรางบุรี	ธรรมชาติ	แก่งกระเจาน	52.34
3	ถ้ำหัวช้าง	ธรรมชาติ	แก่งกระเจาน	52.34
4	ถ้ำปะการัง	ธรรมชาติ	แก่งกระเจาน	52.34
5	น้ำตกทอทิพย์	ธรรมชาติ	แก่งกระเจาน	83.66
6	เกาะโสมพันปี	ธรรมชาติ	แก่งกระเจาน	89.89
7	พระเนินทุ่งแคมป์	ธรรมชาติ	แก่งกระเจาน	130.55
8	เขาพระเนินทุ่ง	ธรรมชาติ	แก่งกระเจาน	142.745
9	ถ้ำค้างคาวนาขวาง	ธรรมชาติ	ชะอำ	177.52
10	แหลมบกเบี้ย	ธรรมชาติ	บ้านแหลม	183.34
11	ถ้ำเขาคอหม้อ	ธรรมชาติ	ท่ายาง	193.10

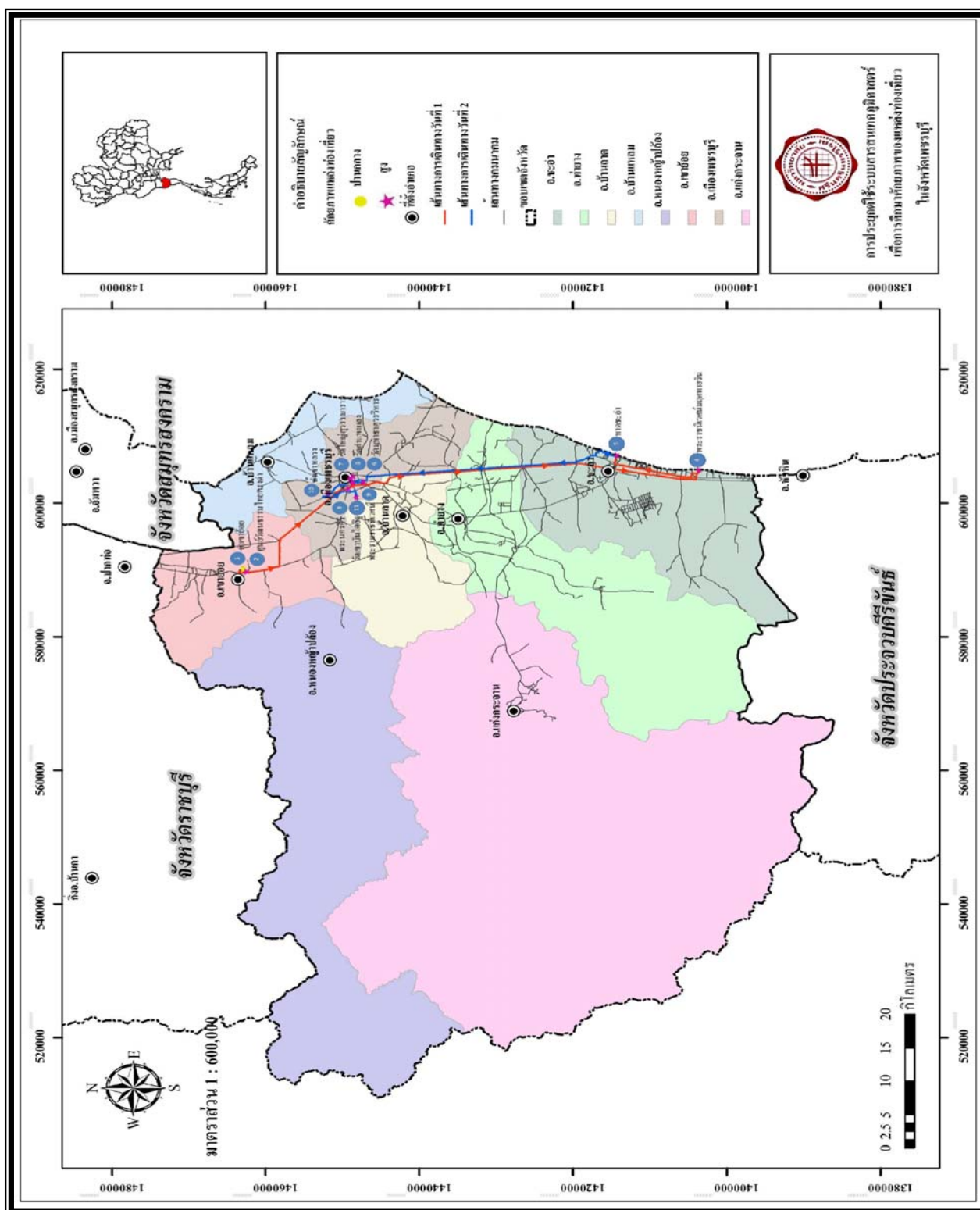
4.3 การเปรียบเทียบลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

1. เส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรีของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางที่ 1 มีการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติและประวัติศาสตร์ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับลำดับศักยภาพพบว่า อยู่ในระดับศักยภาพสูงแสดงดังตาราง 20 และภาพประกอบ 11 ทั้งนี้เส้นทางท่องเที่ยวเริ่มที่ ถ้ำเขาย้อย หมู่บ้านไทยทรงดำ พระนครคีรี พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน หาดชะอำ วัดมหาธาตุวรวิหาร วัดใหญ่สุวรรณาราม วัดกำแพงแลง พระรามราชนิเวศน์ ถ้ำเขาหลวง และวัดเขานันไดอิฐ แล้วจึงเดินทางกลับ

ตาราง 20 เปรียบเทียบแหล่งท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางที่ 1 ระยะเวลา 1 วัน

ที่	แหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	ศักยภาพ		
			สูง	กลาง	ต่ำ
1	ถ้ำเขาย้อย	ธรรมชาติ	/ (242.08)		
2	หมู่บ้านไทยทรงดำ	วัฒนธรรม	/ (299.30)		
3	พระนครคีรี	ประวัติศาสตร์	/ (368.41)		
4	พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน	ประวัติศาสตร์	/ (294.40)		
5	หาดชะอำ	ธรรมชาติ	/ (295.98)		
6	วัดมหาธาตุวรวิหาร	ประวัติศาสตร์	/ (311.91)		
7	วัดใหญ่สุวรรณาราม	ประวัติศาสตร์	/ (313.41)		
8	วัดกำแพงแลง	ประวัติศาสตร์	/ (286.77)		
9	พระรามราชนิเวศน์	ประวัติศาสตร์	/ (316.39)		
10	ถ้ำเขาหลวง	ธรรมชาติ	/ (296.74)		
11	วัดเขานันไดอิฐ	ประวัติศาสตร์	/ (313.13)		

ที่มา: พัฒนาจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

ภาพประกอบ 11 เส้นทางท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเส้นทางที่ 1

2. เส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรีของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เส้นทางที่ 2 ระยะเวลา 2 วัน 1 คืน มีการท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์และธรรมชาติ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว พบว่าอยู่ในระดับศักยภาพสูง ศักยภาพปานกลาง และศักยภาพต่ำ แสดงดังตาราง 21 และภาพประกอบ 12 เส้นทางท่องเที่ยวเริ่มจาก อุทยานศาสนาโพธิสัตว์กวนอิม เชื้อนแก่งกระจาน ล่องเรือยางใต้เชื้อนแก่งกระจาน พักค้างแรมที่เชื้อนแก่งกระจาน แล้วเดินทางขึ้นเขาพะเนินทุ่งเวลาเช้ามีด ต่อจากนั้นเดินเท้าไปยังน้ำตกทอทิพย์ แล้วเดินทางกลับลงจากเขาพะเนินทุ่ง เพื่อเดินทางกลับไปอาบน้ำพุร้อนที่หนองหญ้าปล้อง

ตาราง 21 เปรียบเทียบแหล่งท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางที่ 2 ระยะเวลา 2 วัน 1 คืน

ที่	แหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	ศักยภาพ		
			สูง	กลาง	ต่ำ
1	อุทยานศาสนาพระโพธิสัตว์กวนอิม	ประวัติศาสตร์	/ (231.96)		
2	เชื้อนแก่งกระจาน	ธรรมชาติ	/ (281.41)		
3	ล่องเรือยางใต้เชื้อนแก่งกระจาน	ธรรมชาติ	/ (281.41)		
4	ชมทะเลหมอกพะเนินทุ่ง	ธรรมชาติ	/ (142.75)		
5	น้ำตกทอทิพย์	ธรรมชาติ	/ (83.66)		
6	น้ำพุร้อน หนองหญ้าปล้อง	ธรรมชาติ	/ (232.26)		

แหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางที่ 2 ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนำเสนอ มีแหล่งท่องเที่ยวทุกลำดับศักยภาพ ทั้ง กลุ่มศักยภาพสูง ศักยภาพปานกลางและกลุ่มศักยภาพต่ำ โดยเริ่มที่อุทยานศาสนาโพธิสัตว์กวนอิมซึ่งอยู่บนเส้นทางค่อนข้างไกลใช้เวลาเดินทางมาก บนเส้นทางไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและเส้นทางบางช่วงทางชำรุด แล้วเดินทางต่อไปยังเชื้อนแก่งกระจานซึ่งอยู่ห่างจากจุดแรกประมาณ 40 กิโลเมตร นักท่องเที่ยวต้องพักค้างที่เชื้อนแก่งกระจาน แล้วจึงเดินทางขึ้นเขาพะเนินทุ่งในเวลาเช้ามีดเพื่อให้ทันชมทะเลหมอกและพระอาทิตย์ขึ้น หลังจากนั้นจึงเดินเท้าต่อไปยังน้ำตกทอทิพย์ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง โดยไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกใดๆ นักท่องเที่ยวต้องเตรียมอาหารไปเอง จากนั้นเดินทางกลับลงมาเพื่อเดินทางต่อไปยังน้ำพุร้อนหนองหญ้าปล้องซึ่งต้องใช้เวลาเดินทาง อีกประมาณ 1 ชั่วโมง จึงเดินทางกลับ

เส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรีของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เส้นทางที่ 3 ระยะเวลา 3 วัน 2 คืน มีการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ประเภท ธรรมชาติและประวัติศาสตร์ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับลำดับศักยภาพพบว่า อยู่ในกลุ่มศักยภาพสูง ศักยภาพปานกลางและศักยภาพต่ำ ตามลำดับ แสดงดังตาราง 22 และภาพประกอบ 13 ทั้งนี้เส้นทางท่องเที่ยวเริ่มจาก แหลมผักเบี้ย หาดเจ้าสำราญ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน พักค้างแรมที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เข้ามีดเดินทางขึ้นเขาพะเนินทุ่ง แล้วเดินทางต่อไปยังน้ำตกทอทิพย์ พักค้างแรมที่พะเนินทุ่งแคมป์ จากนั้นเดินทางไปชมทะเลหมอกที่จุดชมวิวกม.31 เดินทางกลับลงมายังอุทยานศาสนาพุทธจักรวาล และเดินทางต่อไปยังน้ำพุร้อนหนองหญ้าปล้อง และเดินทางกลับ

ตาราง 22 เปรียบเทียบแหล่งท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว
เส้นทางที่ 3 ระยะเวลา 3 วัน 2 คืน

ที่	แหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	ศักยภาพ		
			สูง	กลาง	ต่ำ
1	ศึกษาแหลมผักเบี้ย	ธรรมชาติ			/ (183.34)
2	หาดเจ้าสำราญ	ธรรมชาติ		/ (299.30)	
3	อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	ธรรมชาติ	/ (295.10)		
4	พักที่อุทยานแห่งชาติ แก่งกระจาน 1 คืน	ธรรมชาติ	/ (295.10)		
5	พะเนินทุ่งแคมป์	ธรรมชาติ			/ (130.55)
6	น้ำตกทอทิพย์	ธรรมชาติ			/ (83.66)
7	พักแรมที่พะเนินทุ่งแคมป์ 1 คืน	ธรรมชาติ			/ (130.55)
8	ชมทะเลหมอกที่จุดชมวิวกม.ที่ 31	ธรรมชาติ			/ (130.55)
9	เจ้าแม่กวรมิมปางพันนตรพันกร	ประวัติศาสตร์			/ (231.96)
10	อาบน้ำร้อน ที่พุร้อนหนอง หญ้าปล้อง	ธรรมชาติ		/ (232.26)	

4. การวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี

เพชรบุรีเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวสูง เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน วัฒนธรรม สถาปัตยกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและหัตถกรรมพื้นบ้าน อีกทั้งมีที่ตั้งที่ไม่ไกลนักจากกรุงเทพมหานคร การคมนาคมสะดวก นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวและกลับได้ภายในวันเดียว หรือหากนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักค้างคืน เพชรบุรีก็มีที่พัก ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ในทุกระดับ

การมีเอกลักษณ์อันโดดเด่นและความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว อาทิ วัด วัง หรือธรรมชาติ ประกอบกับที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว ที่ไม่ไกลกันนัก สามารถจัดเป็นกลุ่มเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ ทำให้เพชรบุรีมีโอกาสในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวสูง การพัฒนาการท่องเที่ยว ของเพชรบุรีอาจทำได้โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยววัด การท่องเที่ยววัง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสวนเกษตร การท่องเที่ยวเฉพาะกิจกรรม และส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบเป็นกลุ่ม เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม อุปสรรคที่สำคัญยิ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี คือขาดการประชาสัมพันธ์และทำการตลาดอย่างเป็นระบบ ศูนย์บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวตั้งอยู่ในจุดที่ไม่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง ขาดระบบสื่อความหมาย ในแหล่งท่องเที่ยว ขาดแคลนสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันก็ถูกพัฒนาอย่างไม่ถูกทิศทาง รวมทั้งปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งด้านอ่าวไทยซึ่งเป็นพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่เป็นจุดเด่นของจังหวัด

จากการศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีพบว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง มี 24 แห่ง ศักยภาพปานกลาง 21 แห่งและศักยภาพต่ำ 11 แห่ง ถึงแม้ว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงจะมีอยู่มากก็ตาม แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ยังต้องการการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงอย่างยั่งยืนต่อไป ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลางและศักยภาพต่ำ ควรได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพสูงขึ้นเป็นลำดับเพื่อให้สามารถสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควรพิจารณาการพัฒนาเชิงรุกด้านต่างๆ ดังนี้

1. การจัดการการท่องเที่ยวให้มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมน้อยที่สุด และก่อให้เกิดมูลค่าสูง ต้องมีการลงทุนในการศึกษา เกี่ยวกับความเป็นมา ประวัติศาสตร์ ตำนานและวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งเพื่อตอบสนองกับความต้องการ(และมูลค่า)ท่องเที่ยว ในระดับที่สูงกว่า ซึ่งไม่ได้ต้องการแค่ความบันเทิง (Entertainment) แต่ต้องการสาระบันเทิง (Infotainment) ดังนั้น การลงทุน ในด้านการท่องเที่ยวก็เหมือนกับการลงทุนด้าน IT คือต้องมีการลงทุนทั้ง Hardware Human Ware

2. การกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการวางแผนและ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวจากหน่วยงานของรัฐ ส่วนกลาง ไปสู่ส่วนท้องถิ่นมากขึ้น

3. การบริหารจัดการท่องเที่ยวในชุมชนกำลังเป็นที่สนใจมากขึ้น ซึ่งอาจมีทั้งผลดีและผลเสีย โดยเฉพาะด้านการกระจายรายได้ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนจึงเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการจัดการบริหารการท่องเที่ยวท้องถิ่น ให้ราบรื่นและเป็นธรรมชาติลักษณะเมื่อนำเที่ยวในบริบทของเพชรบุรี โดยพิจารณาประเด็นหลักต่อไปนี้ คือ

3.1 เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาทางด้านศิลปประเพณีให้เพชรบุรีเป็นแหล่งศึกษาประวัติศาสตร์ด้านการตั้งถิ่นฐานของชุมชนในอดีต และเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางด้านศิลปกรรมเมืองเพชรที่มีเอกลักษณ์แบบสกุลช่างที่เรียกว่าสกุลช่างเพชรบุรี ซึ่งเป็นช่างฝีมือระดับเดียวกับช่างในสมัยอยุธยามากกว่า 400 ปี

3.2 เป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม วิถีชีวิตและธรรมชาติศึกษา มุ่งให้เกิดการพัฒนาแม่น้ำเพชรฯ เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามนโยบายริเริ่มของเทศบาลเมืองเพชรบุรีซึ่งตลอดแนวลำน้ำเพชรตั้งแต่ต้นน้ำถึงปากอ่าวบางตะบูน มีหลักฐานทางสถาปัตยกรรมและโบราณสถานมากมายที่บอกให้รู้ถึงประวัติความเป็นมาอันยาวนานนับพันปี เป็นหลักฐานที่ยังทรงคุณค่าอีกทั้งวิถีชีวิตและธรรมชาติริมสองฝั่งแม่น้ำ ที่มีการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนและยังคงมีวิถีชีวิตที่ผูกพันอยู่กับแม่น้ำเพชรตลอดมานับเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพยิ่ง

3.3 เป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงกิจกรรมทางพุทธศาสนา มุ่งให้กิจกรรมทางพุทธศาสนาต่างๆที่จัดขึ้นเป็นประจำในเมืองเพชรบุรี ขยายเครือข่ายการมีส่วนร่วมในกิจกรรมไปสู่กลุ่มนักท่องเที่ยว

3.4 เป็นครัวคุณภาพ มุ่งให้เพชรบุรีเป็นแหล่งรวมความอร่อยของอาหารที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเพชรบุรี มุ่งให้ชนมพื้นบ้านอาหารพื้นถิ่นเมืองเพชร เป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวทั้งประเภทซื้อหารับประทานเองและซื้อเป็นของฝากญาติมิตรเพื่อนฝูง

5. แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อกระจายนักท่องเที่ยว

1. การจัดการการท่องเที่ยวให้มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด และก่อให้เกิดมูลค่าสูง

2. การกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการวางแผนและ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวจากหน่วยงานของรัฐ ส่วนกลาง ไปสู่ส่วนท้องถิ่นมากขึ้น

3. การบริหารจัดการท่องเที่ยวในชุมชนกำลังเป็นที่สนใจมากขึ้น ซึ่งอาจมีทั้งผลดีและผลเสีย โดยเฉพาะด้านการกระจายรายได้ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนจึงเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการจัดการบริหารการท่องเที่ยวท้องถิ่น ให้ราบรื่นและเป็นธรรม

จากผลการวิจัยครั้งนี้ได้แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้ไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่ยังมีศักยภาพปานกลาง และศักยภาพต่ำ ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าน่าจะเป็นการกระจายนักท่องเที่ยวที่กระจุกตัวอยู่ตามแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง เช่น หาดชะอำ พระนครคีรี พระรามราชนิเวศ เป็นต้น ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมีนักท่องเที่ยวหนาแน่นโดยเฉพาะวันหยุดสุดสัปดาห์และเทศกาลสำคัญ ส่งผลกระทบถึงสภาพการจราจร สิ่งอำนวยความสะดวก ที่พัก ขยะมูลฝอย ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ต้องได้รับการพัฒนาระบบการจัดการที่ดีต่อไป ในขณะเดียวกันแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลางและต่ำ ต้องวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั้งระบบ ซึ่งผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

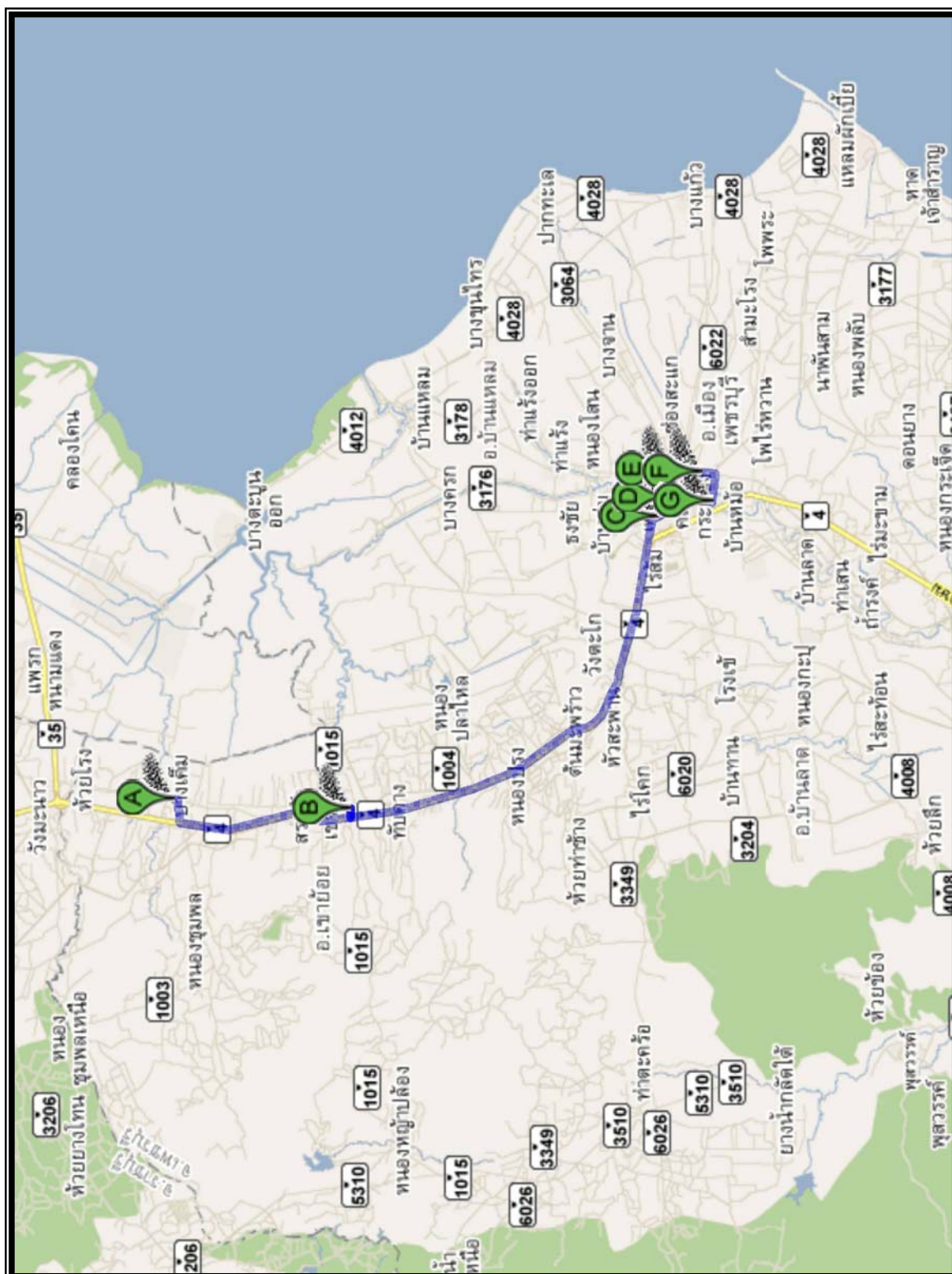
1. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยพัฒนาไปตามค่าระดับศักยภาพของตัวแปรแต่ละตัว โดยเฉพาะกิจกรรมและกระบวนการด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา
2. ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เผยแพร่ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลางและต่ำ ด้วยสื่อต่างๆ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งให้รายละเอียดต่างๆ เช่น เส้นทางเข้าถึง ที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก รูปแบบการเดินทาง กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่ง และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง รวมทั้งมีการติดตามประเมินความก้าวหน้าในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง
1. เน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบต่างๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงนิเวศตามสภาพภูมิศาสตร์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและใช้เวลาอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยวนานขึ้น
1. การสร้างภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีลักษณะเด่นแตกต่างกันจึงควรนำลักษณะเด่นเหล่านั้นมาสร้างภาพลักษณ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว
2. จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่สามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง เพื่อเป็นทางเลือกให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกโดยจัดให้สอดคล้องกับความต้องการ ระยะเวลา ค่าใช้จ่าย ของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม

6. เสนอแนะเส้นทางท่องเที่ยวใหม่

6.1 เส้นทางท่องเที่ยวใหม่

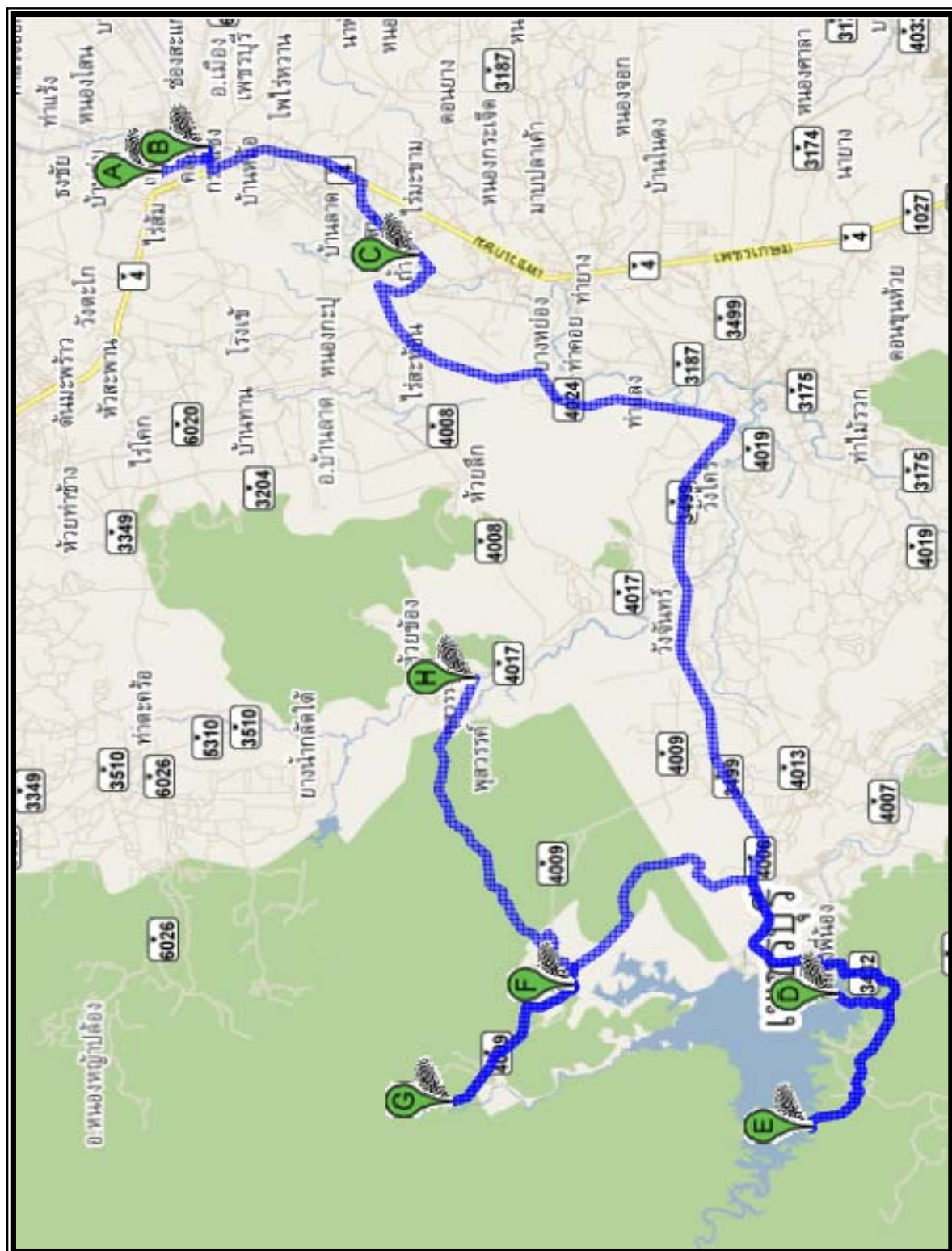
จากการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดบุรีรัมย์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเส้นทางท่องเที่ยวใหม่โดยพิจารณาจากกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเป็นเกณฑ์ เพื่อเป็นทางเลือกแก่นักท่องเที่ยวดังนี้

1. เส้นทางที่ 1 เส้นทางท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ระยะเวลา 1 วัน โดยไม่พักค้าง เริ่มต้นตั้งแต่ วัดกุฏิเขาย้อย ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี วัดมหาธาตุวรวิหาร วัดพระพุทไธยาสน์ วัดใหญ่สุวรรณาราม วัดเพชรพลี ซึ่งนักท่องเที่ยวที่มีเวลาจำกัดสามารถใช้เส้นทางท่องเที่ยวเส้นนี้ได้อย่างคุ้มค่าเพราะแหล่งท่องเที่ยวที่น่าเสนอนี้อยู่บนเส้นทางเดียวกัน มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบ มีร้านอาหาร ห้องสุขาที่ทันสมัย มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว การเข้าถึงสะดวก มีบริการรถสาธารณะที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้บริการได้ตามความพึงพอใจแสดงดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 14 เส้นทางท่องเที่ยวใหม่เส้นทาง

2. เส้นทางที่ 2 ระยะเวลา 2 วัน 1 คืน เป็นเส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ เริ่มต้นที่อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา นิเวศน์ สวนตาลบ้านลาด เชื้อนแก่งกระจาน ไหว้พระที่เกาะโสมพันปี ค้างคืนที่แคมป์บ้านกร่าง วันที่ 2 เดินทางขึ้นเขาพะเนินทุ่ง ชมทะเลหมอกที่เขาค้อ แล้วเดินทางกลับลงมาตามเส้นทางแก่งกระจานหนองหญ้าปล้องเพื่อไหว้เจ้าแม่กวนอิม ที่อุทยานศาสนาโพธิสัตว์กวนอิม จากนั้นเดินทางกลับแวะซื้อของฝากระหว่างทาง แล้วเดินทางกลับ สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลามาก สามารถพักค้างแรมได้ สามารถเลือกเส้นทางที่ 2 นี้ เพราะเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่มีทั้งการชมศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในเส้นทางนี้แม้ว่าบางแห่งจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่มากและเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของแต่ละแห่งมีความดึงดูดใจสูง แสดงดังภาพประกอบ 15

ภาพประกอบ 15 เส้นทางท่องเที่ยวใหม่เส้นทางที่ 2 A

3. เส้นทางที่ 3 เส้นทางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแนวชายฝั่ง เริ่มต้นบนทางสายคลองโคก-ชะอำ แลมหักเปี้ย หาดเจ้าสำราญ หาดปึกเตียน วนอุทยานเขานางพันธุรัต พักค้างคืนที่หาดชะอำ วันที่ 2 ชมตลาดเช้าชะอำ พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร โครงการช้างหัวมัน โครงการตามพระราชดำริหุบกะพง หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรหนองชุมแสง เดินทางกลับ เส้นทางการท่องเที่ยวเส้นทางที่ 3 ที่นำเสนอ เป็นเส้นทางที่เน้นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีเสน่ห์ของจังหวัดเพชรบุรี เพราะแนวชายฝั่งของจังหวัดเพชรบุรีมีความหลากหลายของสภาพภูมิประเทศ อีกทั้งยังอยู่บนเส้นทางเดียวกัน นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังสามารถไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่กำลังเป็นที่นิยม เพื่อเลือกซื้อสินค้าเกษตรทั้งจากโครงการในพระราชดำริและเกษตรกรรายย่อยอื่นๆ ในบริเวณเดียวกัน แสดงดังภาพประกอบ 16

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อรวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้นำตัวแปรที่เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวด้านการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ด้านช่วงเวลาที่ท่องเที่ยวได้ ด้านการรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยวและด้านความปลอดภัย รวม 6 ตัวแปร ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้จากการเก็บข้อมูลในพื้นที่ศึกษารวบรวมจากเอกสารและจากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วยเจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เจ้าหน้าที่วนอุทยานชะอำ ผู้ประกอบการด้านที่พัก ร้านอาหารและนักท่องเที่ยว แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการถ่วงน้ำหนัก เพื่อจัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี เมื่อจัดลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวแล้วได้นำมาเปรียบเทียบกับเส้นทางการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และเสนอแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลและอุปกรณ์ต่อพ่วง โปรแกรมทางด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ประกอบด้วยโปรแกรม ARC/INFO เวอร์ชัน 3.5 และ ARCVIEW เวอร์ชัน 3.1 อุปกรณ์การนำเข้าข้อมูล ได้แก่ ดิจิไทเซอร์ สแกนเนอร์ อุปกรณ์สำรวจภาคสนามประกอบด้วย เครื่องบอกพิกัดทางภูมิศาสตร์ (GPS) สมุดบันทึก กล้องถ่ายภาพ

สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ตัวแปรหลักมีผลการศึกษาดังนี้

1. **ตัวแปรด้านการเข้าถึง** พิจารณาจากการเดินทางจากถนนเพชรเกษมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยมีข้อพิจารณา 3 ลักษณะซึ่งเป็นตัวแปรย่อยได้แก่ลักษณะของผิวถนน พาหนะและการบริการโดยสารสาธารณะ จากการศึกษาพบว่า ถนนที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีเป็นถนนลาดยางที่เชื่อมต่อกับถนนเพชรเกษมสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก รถยนต์สามารถเข้าถึงได้ ยกเว้น แหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานต้องใช้พาหนะประเภทขับเคลื่อนสี่ล้อ และเดินเท้า ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเกาะสามารถเข้าถึงได้โดยทางเรือ แหล่งท่องเที่ยวที่รวมกลุ่มอยู่ในเขตอำเภอเมืองซึ่งเป็นกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง จะมีบริการโดยสารสาธารณะ

2. ตัวแปรด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พิจารณาจากสาขา ที่พัก ร้านอาหารและสถานบันเทิง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและศูนย์กลางเมืองหลัก จากการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี มีสาขา 52 แห่ง ไม่มีสาขา 4 แห่งคือ น้ำตกแม่สะเรียง น้ำตกปรายณบุรี ถ้ำปะการัง และถ้ำหัวช้าง ด้านที่พักแหล่งท่องเที่ยวที่มีที่พักจะรวมกลุ่มอยู่ในเขตอำเภอเมือง อำเภอชะอำ และอำเภอแก่งกระจาน ที่พักประเภทโรงแรมจะตั้งอยู่ในเขตอำเภอชะอำ อำเภอเมือง และอำเภอยางส่วนที่พักประเภทเกสต์เฮาส์จะกระจายอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวทุกอำเภอ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวจะตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงในเขตอำเภอเมือง ชายหาดชะอำ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน วนอุทยานพันธุ์รัตน ส่วนในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสถานที่สำคัญจะมีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ และมัคคุเทศก์ท้องถิ่นซึ่งให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ตัวแปรด้านความเป็นศูนย์กลางเมืองหลักซึ่งพิจารณาจากระยะทางจากแหล่งท่องเที่ยวถึงตัวจังหวัดเพชรบุรีพบว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงจะรวมกลุ่มอยู่ในเขตอำเภอเมืองได้แก่อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี พระราชมราชนิเวศน์ และวัดสำคัญๆ ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลางจะตั้งอยู่ไกลจากตัวจังหวัดเพชรบุรีประมาณ 30- 50 กิโลเมตร และแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำจะอยู่ห่างจากตัวจังหวัดเพชรบุรีอย่างน้อย 50 กิโลเมตรนอกจากนี้ยังตั้งอยู่ในป่าลึกมี 4 แห่ง คือ น้ำตกแม่สะเรียง น้ำตกปรายณบุรี ถ้ำหัวช้าง และถ้ำปะการัง

3. ตัวแปรด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาจากความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ความมีชื่อเสียง และลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยว พบว่าแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มที่มีศักยภาพสูงจะมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์สูงเช่น พระราชมราชนิเวศน์ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี วัดใหญ่อู่สุวรรณาราม วัดมหาธาตุวรวิหาร และวัดอื่นๆ ส่วนแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติจะมีความสำคัญในระดับรองลงมาและมีลักษณะเด่นในตัวเอง เช่น น้ำตกทอทิพย์ เขาพะเนินทุ่ง พะเนินทุ่งแคมป์ แคมป์บ้านกร่าง สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์น้อยจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นศูนย์ศึกษาด้านระบบนิเวศวิทยา ได้แก่ อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนบางตะบูน ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนค่ายพระรามหก แหลมผักเบี้ยพื้นที่สาธิตการบำบัดน้ำเสีย ซึ่งมีจุดเด่นด้านการทัศนศึกษาสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นโครงการตามพระราชดำริและโครงการตามพระราชประสงค์นั้นจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้นสำหรับศึกษาดูงานด้านการเกษตรในพื้นที่แห้งแล้ง

4. ตัวแปรด้านช่วงเวลาที่ต้องเที่ยวได้ พิจารณาจากช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้ ส่วนใหญ่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี นักท่องเที่ยวสามารถมาท่องเที่ยวได้ตลอดปี ยกเว้นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานจะจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวและ

ช่วงเวลาในการท่องเที่ยวในฤดูฝน เนื่องจากอาจเกิดอันตรายจากสภาพภูมิอากาศ เช่นน้ำป่าไหลหลาก ดินถล่ม น้ำท่วม หมอกจัด

5. ตัวแปรด้านการรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาจากการรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ในระยะทางที่ใกล้เคียงสามารถไปท่องเที่ยวได้โดยไม่ต้องใช้เวลาเดินทางมาก เหมาะสมในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวได้หลายแห่งภายในเวลาเพียงวันเดียว จากการศึกษาพบว่า การรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยวจะขึ้นอยู่กับเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ จะรวมกลุ่มอยู่ในเขตอำเภอเมือง แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ประเภทหาดทราย จะรวมกลุ่มอยู่ตามแนวชายฝั่งของจังหวัดเพชรบุรีเขตอำเภอเมือง อำเภอชะอำ อำเภอบ้านแหลมและอำเภอยาย่าง โดยนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ภายในเวลาหนึ่งวัน เพราะอยู่บนเส้นทางเดียวกัน แม้แต่ละแห่งจะอยู่ห่างกันประมาณ 5 -10 กิโลเมตร ส่วนแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติประเภทน้ำตก ถ้ำ หรือเกาะจะรวมกลุ่มอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานแต่อย่างไรก็ตามการเดินทางท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานอาจใช้เวลาเดินทางระหว่างแหล่งท่องเที่ยวมาก

6. ตัวแปรด้านความปลอดภัย พิจารณาจากโอกาสที่จะเกิดอันตรายด้านต่างๆ ต่อนักท่องเที่ยว ได้แก่อันตรายจากยานพาหนะ อันตรายจากการเดินทาง อันตรายจากกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น ลื่นตกเขา เรือล่ม อันตรายจากสัตว์ป่า เป็นต้น ซึ่งจากการศึกษาพบว่าแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีมีความปลอดภัยสูง ยกเว้นแหล่งท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานที่มีสัตว์ป่าอยู่เป็นจำนวนมากอันอาจทำให้เกิดอันตรายจากสัตว์ทั้งสี่ หมี ช้าง ได้ นอกจากนี้ยังมีอันตรายจากการเดินทางขึ้นเขาพะเนินทุ่ง และบ้านกร่างแคมป์ ยังจำเป็นต้องใช้พาหนะที่ขับเคลื่อนสี่ล้อเท่านั้น และห้ามเดินทางขึ้นไปท่องเที่ยวด้วยตนเอง ต้องมีเจ้าหน้าที่อุทยานขึ้นไปด้วย อนึ่งการท่องเที่ยวประเภทกิจกรรมเช่นการวิ่งวัวลาน การแข่งวัวเทียมเกวียน นักท่องเที่ยวต้องระมัดระวังอันตรายจากกิจกรรมเป็นพิเศษเพราะวัวอาจอยู่เหนือการควบคุมของผู้จัดกิจกรรม

2. การจัดลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง 24 แห่ง ได้แก่ งานพระนครคีรี อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี เทศกาลกินหอย พระรามราชนิเวศน์ อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร วัดใหญ่สุวรรณาราม วัดเขابันไดอิฐ วัดมหาธาตุวรวิหาร วัดพระพุทธไสยาสน์ ประเพณีแข่งเรือยาว หาดเจ้าสำราญ ศูนย์พัฒนาธรรมไทยทองดำ ถ้ำเขาหลวง หาดชะอำ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน พระราชานิเวศน์มฤคทายวัน หาดปึกเตียน วัดเพชรพลี วัดกำแพงแลง วนอุทยานชะอำ การแข่งขันวัวเทียมเกวียน เชื้อนกแก้ว

กระจาน โครงการพระราชดำริหุบกะพงและวัดเขาตะเครา โดยแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะอยู่ในเขตอำเภอเมือง 12 แห่ง อำเภอชะอำ 7 แห่ง อำเภอแก่งกระจาน 2 แห่ง และอำเภอบ้านแหลม เขาย้อย ท่ายาง อำเภอละ 1 แห่ง โดยมีคะแนนลำดับศักยภาพระหว่าง 368.1 ถึง 273.83

แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง 20 แห่ง ได้แก่ โครงการตามพระราชประสงค์ดอนขุนห้วย ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนค่ายพระรามหก อุทยานเขานางพันธุรัตน์ ถ้ำเขาย้อย วัดกุฏิเขาย้อย สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ ศูนย์อภินิหารสัตว์ป่าเขาลูกช้าง วัดสมุทรโคดม ศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์หายาก ประเพณีวิ่งวัวลาน สวนตาลบ้านลาด หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรถ้ำรงค์ น้ำพุร้อน อุทยานศาสนาโพธิสัตว์กวนอิม หาดแหลมเหลว เกาะท่าไทร หาดแหลมหลวง แค้มป์บ้านกร่าง โครงการตามพระราชดำริห้วยห้วยม้น ศูนย์ศึกษาป่าชายเลน บางตะบูน โดยกระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ ดังนี้ อำเภอชะอำ 7 แห่ง อำเภอบ้านแหลม 4 แห่ง อำเภอเขาย้อย ท่ายาง บ้านลาด แก่งกระจาน อำเภอละ 2 แห่ง และอำเภอเมือง 1 แห่ง โดยมีคะแนนลำดับศักยภาพระหว่าง 249.89 ถึง 200.20

แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ 11 แห่ง ได้แก่ น้ำตกแม่สะเรียง น้ำตกปรายบุรี ถ้ำหัวช้าง ถ้ำปะการัง น้ำตกทอทิพย์ เกาะโลหมันพี ทะเลนทุ่งแค้มป์ เขาพะเนินทุ่ง ถ้ำค้างคาวนาขวาง แหลมผักเบี้ยและถ้ำเขาตอหม้อ โดยมีคะแนนลำดับศักยภาพระหว่าง 193.10 ถึง 52.34

3. การเปรียบเทียบลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

ในจังหวัดเพชรบุรีกับเส้นทางท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่มีลำดับศักยภาพสูงมีความสัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนำเสนอ กล่าวคือนักท่องเที่ยวที่เลือกเส้นทางท่องเที่ยวที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนำเสนอจะสามารถท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มศักยภาพสูงได้ไม่น้อยกว่า 10 แห่งในเวลา 2 วัน ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีระดับศักยภาพปานกลางและศักยภาพต่ำ อยู่บนเส้นทางท่องเที่ยวที่ค่อนข้างไกลต้องใช้เวลาในการเดินทางมาก

4. การอภิปรายผล

การจัดลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี ทั้ง 55 แห่ง สามารถจัดกลุ่มศักยภาพได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีศักยภาพสูง จำนวน 24 แห่ง คือ งานพระนครคีรี อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี เทศกาลกินหอย พระรามราชนิเวศน์อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร วัดใหญ่สุวรรณาราม วัดเขาน้อยโคธิฐ วัดมหาธาตุวรวิหาร วัดพระพุทธไสยาสน์ ประเพณีแข่งเรือยาว หาดเจ้าสำราญ ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ ถ้ำเขาหลวง ศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์หายาก อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน พระราชินีเวศน์มฤคทายวัน หาดปึกเตียน วัดเพชรพลี วัดกำแพงแลง

วนอุทยานชะอำ การแข่งขันวัวเทียมเกวียน เชื้อนแก่งกระจาน โครงการพระราชดำริหุบกะพง วัดเขาตะเครา กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลางมีจำนวน 20 แห่ง คือ โครงการตามพระราชประสงค์ดอนขุนห้วย ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนค่ายพระรามหก อุทยานเขานางพันธุรัตน์ ถ้ำเขาย้อย วัดกุฎเขาย้อย สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ ศูนย์อภิบาลสัตว์ป่าเขาลูกช้าง วัดสมุทรโคดม ศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์หายาก ประเพณีวิ่งวัวลาน สวนตาลบ้านลาด หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรถ้ำรงค์ น้ำพุร้อน อุทยานศาสนาโพธิ์สัตว์กวนอิม หาดแหลมเหลว เกาะท่าไทร หาดแหลมหลวง แค้มป์บ้านกร่าง โครงการตามพระราชดำริชิงห้วยมันและศูนย์ศึกษาป่าชายเลนบางตะนูน กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำมี 11 แห่ง คือ น้ำตกแม่สะเรียง น้ำตกปราณบุรี ถ้ำหัวช้าง ถ้ำปะการัง น้ำตกทอทิพย์ เกาะโลหมันปี พะเนินทุ่งแค้มป์ เขาพะเนินทุ่ง ถ้ำค้างคาวนาขวาง แหลมบกเบี้ย เมื่อพิจารณาที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงพบว่าแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง และเขตอำเภอชะอำ ซึ่งมีความสะดวกในการเข้าถึงและมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบ รวมทั้งมีความปลอดภัยสูง ส่วนกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง จะกระจายตัวอยู่ตามอำเภอต่างๆ ทั้งอำเภอเมือง อำเภอชะอำ อำเภอแก่งกระจาน อำเภอบ้านแหลม อำเภอท่ายาง กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานเป็นส่วนใหญ่แต่แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นด้านธรรมชาติ มีความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศที่สมบูรณ์ ผู้รับผิดชอบควรให้ความสนใจในการพัฒนาด้านการเข้าถึงที่เหมาะสมไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และควรเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ผลการศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษาจังหวัดเพชรบุรี พบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่มีลำดับศักยภาพสูง จะตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง เนื่องจากมีปัจจัยสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวสมบูรณ์ ทั้งที่พัก ร้านอาหาร ศูนย์บริการการท่องเที่ยว จึงทำให้นักท่องเที่ยว หนาแน่นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ช่วงวันหยุดราชการหรือ ช่วงเทศกาลต่างๆ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบด้านสภาพพื้นที่ทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ด้านการจัดการสู่ความยั่งยืน ด้านกิจกรรมและกระบวนการด้านสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของชุมชน จากผลการศึกษาระดับศักยภาพ ในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือการดึงดูดนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวเลือกมาเที่ยวในกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวศักยภาพสูงเป็นจำนวนมาก ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลางและกลุ่มที่มีศักยภาพต่ำ นักท่องเที่ยวไม่หนาแน่นเท่ากับกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่าสภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวมีดัชนีชี้วัดด้านความสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติ มีทัศนียภาพที่สวยงาม มีโอกาสในการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวได้หลากหลาย ซึ่งถ้าได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวสูง ไม่กระจุกตัวอยู่เฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง

5. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว สังคมและวัฒนธรรม ประกอบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
2. ควรนำเสนอผลการวิจัยต่อผู้เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวทุกฝ่ายเพื่อพิจารณา สนับสนุน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีแบบแผนและทิศทางเดียวกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, กองวางแผนโครงการ. (2540). *สรุปแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับจังหวัดภาคกลาง*. กรุงเทพฯ: กองวางแผนโครงการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สำนักงาน ททท.ภาคกลางเขต 2. (2545). *ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี*. สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2551, จาก <http://www.tat.or.th/>.
- (2542). *ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์*. (อัดสำเนา)
- เกษรา เกิดมงคล. (2546). *รูปแบบการดำเนินชีวิต การแสวงหาข้อมูลเพื่อการตัดสินใจท่องเที่ยวและพฤติกรรมกรการท่องเที่ยวของคนวัยทำงาน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จารุณี กลิ่นดี. (2541). *การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. *กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติไทรโยค*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การท่องเที่ยว). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จุฑามาศ ไชยสร. (2536). *การศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การท่องเที่ยว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม. (2539). *การศึกษาทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวภาคกลางฝั่งตะวันตก*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวิกา ลิ้มประเสริฐ. (2544). *แนวทางในการจัดการสวนป่าทุ่งเกวียนเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การท่องเที่ยว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ทรงศักดิ์ ชยานุเคราะห์. (2542). *ระบบสารสนเทศความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อการจัดการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การท่องเที่ยว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ทวีศิลป์ อุณหปัญญกุล. (2543). *การพัฒนาซอฟต์แวร์สำหรับมาตรฐานการอธิบายข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การท่องเที่ยว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- นวรรตน์ เกียวมาศ. (2541). *การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตชายฝั่งทะเล: กรณีศึกษา จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การจัดการสารสนเทศสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

- บุญเลิศ ตั้งจิตวัฒนา. (2542). *การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประยงค์ เรืองดำ. 2546. *การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. ถ่ายเอกสาร
- ภราเดช พยัณวิเชียร. (2527). *การวางแผนพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว*. รายงานการสัมมนาหัวหน้าอุทยานแห่งชาติครั้งที่ 1. 20-30 กรกฎาคม 2527. กรุงเทพฯ: กรมป่าไม้.
- ระหัตถ์ โจนประดิษฐ์. (1999). *Responsive Environment*. เอกสารประกอบคำบรรยายวิชา Urban Planning หน้า 7-10. ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง. กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- รัชดา คชแสงสันต์. (2543). *แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวประเภทเกาะกรณีกีฬาเกาะลิบง จังหวัดสตูล*. นครศรีธรรมราช: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วรรณ วะษ์วานิช. (2539). *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วัชร ดำศรี. (2548). *โครงการศักยภาพของโรงพยาบาลเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.
- วิวัฒน์ชัย บุญยศักดิ์. (2532, เมษายน-มิถุนายน). *ศักยภาพสำคัญอย่างไรต่อการท่องเที่ยว*. *จุลสารการท่องเที่ยว*. 8(2): 42.
- วุฒิพงศ์ น้อยหัวหาด. (2545). *ระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้าง จ.ตรวาด*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การท่องเที่ยว). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร
- ศิริ คูอาริยะกุล. (2543). *ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์และแบบฝึกปฏิบัติการคอมพิวเตอร์*. เชียงใหม่: ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศูนย์วิจัยมอเทชนิงและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2544). *เทคโนโลยีมอเทชนิงและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2551, จาก <http://www.rspsu.ac.th/>.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2544). *โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545-2549)*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง.(2548). *โครงการศึกษายุทธศาสตร์การทำ FTA ของไทย*.

สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2550, จาก <http://www.thaits.org/thaifta.com>

สันติ ชูตินธรา. (2525). *การศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. วิทยานิพนธ์

ค.ม. (ฝั่งเมือง). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร

สาโรจน์ นราศรี. (2545). *การวางแผนการตลาดธุรกิจการท่องเที่ยวภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม.

(การตลาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. ถ่ายเอกสาร.

สีใส ยี่สุนแสง. (2546). *การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงภัย*

แล้งในจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (ภูมิศาสตร์). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

สุเพชร จิรัชกุล. (2544). *เรียนรู้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ด้วย PC ARCVIEW*. อุบลราชธานี:

ศิริธรรมออฟเซต.

สุระ พัฒนเกียรติ. (ม.ป.ป.). *หลักเบื้องต้นระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ในการจัดการทรัพยากร*

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ.

สุวิทย์ อ่องสมหวัง. (2538). *ความรู้พื้นฐานระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ส่วนวิเคราะห์

ทรัพยากรป่าไม้ สำนักวิชาการกรมป่าไม้.

เสรี เวชบุษกร.(2538). *เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ*. สืบค้นเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2551, จาก

<http://www.dnp.go.th>.

สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว. *ข้อมูลสถิติรายได้จากนักท่องเที่ยว*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2551, จาก

<http://www.tourism.go.th>.

อภาภรณ์ เกษรจันทร์. (2538). *เทคโนโลยีสารสนเทศปริภูมิเพื่อการจัดการข้อมูลทางด้านการ*

ท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิศวกรรมสำรวจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดมพร ตุงคะศิริ. (2543). *การหาประสิทธิภาพของโปรแกรมสื่อผสมเพื่อการท่องเที่ยวถ้าเชิงอนุรักษ์*.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การท่องเที่ยว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ถ่ายเอกสาร.

อวยพร เอกรัมย์. (2545). *กลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดบนอินเทอร์เน็ตของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์*

ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. ถ่ายเอกสาร.

Abdus Salam¹, M.; Ross²Lindsay, G; & Beveridge Malcolm C. M. (2000). *Eco-tourism to*

protect the reserve mangrove forest the Sundarbans and its flora and fauna

Published in: Anatolia. 11: (1), 56-66.

- Bukenya, James Obadiah. (2000). *APPLICATION OF GIS IN ECOTOURISM DEVELOPMENT DECISIONS: Evidence from the Pearl of Africa*. Natural Resource Economics Program, West Virginia University
- (2001). *APPLICATION OF GIS IN ECOTOURISM DEVELOPMENT DECISIONS : Evidence from the Pearl of Africa*. Natural Resource Economics Program, West Virginia University
- Burrough, P.A. (1986). *Principles of Geographical Information Systems for Land Resources Assessment*. Oxford: Claredon Press.
- Environmental Systems Research Institute. (1989). *Understanding GIS*. Redlands, C.A.: Environmental Systems Research Institute Inc.
- Environmental Systems Research Institute. (2002). *ArcScript -Script for ESRI Software*. (Online). Available. 2002, October 05, from. <http://esri.com/>.
- Phua, Mui-How; Furuya, Naoyuki; Tsuyuki, Satoshi; & Lee, Jung Soo . (2008) *Detecting deforestation with a spectral change detection approach using multitemporal Landsat data: A case study of Kinabalu Park, Sabah, Malaysia Journal of Environmental Management*. 88(4): 784-795.
- Razavi, Amir H; & Velerie Warvict. (2000). *ArcView GIS/Avenue Programmer's Reference: Class Hierarchy Quick Reference and 100+scripts*. Albany, New York: Onword Press.
- Razavi, H. Amir. (1999). *ArcView GIS/Avenue developer's guide*. Santa Fe, N.M.: Onword Press.
- TYDAC Technologies Inc. (1987). *System overview and information*. In Spatial Analysis System, reference guide version 3.6 PP. 1-9 Ontario, Canada.
- Villa, Ferdinando; Tunesi, Leonardo; & Agardy, Tundi. (2002). *Zoning Marine Protected Areas through Spatial Multiple-Criteria Analysis: the Case of the Asinara Island National Marine Reserve of Italy. Contributed Papers Conservation Biology*. 16(2):515-526

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ข้อมูลที่ปัก ในจังหวัดเพชรบุรี

ข้อมูลที่พัก ในจังหวัดเพชรบุรี

ที่	ที่พัก	จำนวน ห้อง	หมายเลขโทรศัพท์	ราคา(บาท)
อำเภอเมือง				
1	เขาวังโฮเต็ล	49	032-425167	250-600
2	สงวนชัย	17	032-425-051	160-220
3	เบสท์ 88	20	032-424-790	400 -500
4	เพชรวิรัช	33	032-412-748	250 - 350
5	เพชรเฮอร์ส	52	032-426-375	250 -500
6	เพชรเกษมโฮเต็ล	50	032-425-581	170 -600
7	เพชรไพลิน	28	032-40-1434	120 -300
8	พีชเชอร์แมน วิลเลจรีสอร์ท	35	032-441-370	4,800 -10,800
9	ระเปียงเรือ รีสอร์ท	15	032-441-366	2,800-3,300
10	รอยัลไดมอนด์	59	032-411-061-70	800 -1,500
11	ชัน	52	032-400-000	590-1,500
12	แฮปปี้อินน์	55	032-428998	500-600
13	โรเซ่ รีสอร์ท	22	032-415-805-7	210-800
14	สบายเฮอร์ส	20	032-427-710	250-500
15	ไดแอน อินน์	28	086 - 300-3376	350 - 650
อำเภอบ้านแหลม				
	ชมทะเล รีสอร์ท	9	032-441-386	1,200-2,300
	ไวท์บีช รีสอร์ท	9	032-478192, 03244-1401	1,200-4,700
อำเภอท่ายาง				
	ท่ายางรีสอร์ท	36	032-463889-90	250 -400
	เพชรวารินทร์ รีสอร์ท	31	032-422071-2	2,200 -8,100
	โรสเฮอร์ส	20		150 - 200
	สวนเพชรวิเวกรีวิว			

ที่	ที่พัก	จำนวน ห้อง	หมายเลขโทรศัพท์	ราคา(บาท)
อำเภอบ้านลาด				
	พรรณ	10	081-856-6298	200 - 350
	ปาล์มวิ	25	032-440588	300 -550
	ท้อปอินน์	21	06-700-1612	200 -400
	เทร็กซ์เซอร์	58	032-586448	600 - 800
	ต้นตาล รีสอร์ท	40	032-4290088	300-600
อำเภอเขาย้อย				
	บี เค เฮ้าส์	19	01-4098405	180 -380
	ปิอบเฮ้าส์	30	032-447-134-4	200-400
อำเภอชะอำ				
	แก่นจันทร์	71	032-425-167	780 - 4,900
	แกรนด์แปซิฟิกซอฟต์แวร์รีสอร์ท	224	032-709899	4,000-12,000
	แอนด์สปา			
	โกลด์บีช ชะอำ	72	032-433-833-41	1,500-4,200
	เขาใหญ่วิลล่า	108	032-471-352	150-300
	ขวัญหาด	9	032-471-312	300-1,000
	จันทน์รีสอร์ท	29	032-471-473-4	300-500
	เจมส์ ชะอำ	105	032-434-060-79	800 - 1,000
	เจ เจ เฮ้าส์	30	032-471-231	400 -1,200
	ชะอำ วิลล่า	68	032-471-241	300 -600
	ชะอำวิลล่า บีช	58	032-471-595	500 -1,000
	ชะอำ วิลล่า ชัน	49	032-471-382	300 - 800
	ชะอำ การ์เดน	34	032-470441-2	800 -1,600
	ชะอำ เฟิร์มสุข	17	032-471-347	900-1,500
	ชาลีเพลส	19	032-433-756	400-2,500
	เชอราตัน หัวหิน รีสอร์ท แอนด์สปา	244	032-538999	12,000 - 45,900
	ดิอิมพีเรียลเลควิว ไฮเต็ล แอนด์	75	032-456-233-40	4,000 - 12,000
	กอล์ฟคลับ			

ที่	ที่พัก	จำนวน ห้อง	หมายเลขโทรศัพท์	ราคา(บาท)
	ไทยเวิลด์สปอร์ตคอมเพล็กซ์	48	032-404860-8	600 - 1,000
	นฤมลล์ก๊ี้เฮ้าส์	58	032-471-440	1,000-1,500
	คอร์ทยาร์ด โดยแมริออท ชะอำบีช หัวหิน	243	032-471-984-88	4,000-25,000
	นิพนธ์ รีสอร์ท	30	032-471-826	600 -800
	นิรันดร์ รีสอร์ท	24	032-471-038	300 - 700
อำเภอชะอำ				
	นิรันดร์ รีสอร์ท 3	52	032-470-300	250 - 800
	บายพาส 97	30	01-212-6424	200 - 400
	บ้านรุ่งธรรม	6	032-471-373	800 -1,200
	บ้านพักชะอำ รีสอร์ท	22	032-472-244	250 - 500
	บังกาโลสันติสุข	62	032-471-211-2	300 -3,000
	บ้านลานสวน	34	032-433-171	400 -1,000
	บ้านพันทาย	7	(032 433-111)	3,600 - 4800
	ไพน์แอปเปิ้ลรีสอร์ท การ์เดนท์	34	032-471-622-3	900 - 4,800
	ไพศิรี ชะอำ	50	032-471-047	500 - 600
	ชะอำฟิชซิ่งอินน์ แอนด์รีสอร์ท	48	032-449141	300 -1,000
	เมธาวลัย ชะอำ	134	032-471-028	1,100 -1,900
	มันคง รีสอร์ท	28	032-471-329	400 - 600
	ยูเรเชีย ชะอำ ลาภูน	20	032-471-326	1,200-2,800
	รุ่งอรุณ เดอ ซาเลย์	8	032-471-226	800 1,300
	ริ้วมะขามวิลล่า	76	032-471-073	400 - 800
	ลองบีช ชะอำ	193	032-472-444	1,000 - 1,500
	วิวัฒนา	13	032-471-289	500 -3,000
	วิรันดา รีสอร์ทแอนด์สปา	79	032-451-461-70	5,880 -31,500
	ไวท์โฮเต็ล	34	032-471-118	200 -1,800
	วิสาขราตรี	6	032-471-176	500 -600
	สุโขทัย	45	032-471-365	300 -600

ที่	ที่พัก	จำนวน ห้อง	หมายเลขโทรศัพท์	ราคา(บาท)
	สมเกียรติวิลล่า	48	032-471-243	300 -800
	สวนบวกหาด	199	032-508-236-7	2,400 -4,700
	สันติคาม	44	032-471-512	400 -500
อำเภอชะอำ				
	สวัสดีรีสอร์ท	10	032-434-088-91	300 - 500
	สปริงฟิลด์ บีช รีสอร์ท	50	032-451-181-5	1,200 -3,400
	สยามบีช รีสอร์ท	5	032-442485	1,000 - 2,000
	เวสทิวรีสอร์ท	26	032-433-368	400- 1,200
	เวฟไฮเต็ล	8	032-442433	300 - 1,000
	ดุสิตธานี	300	032-520-008-9	7,769 -48,847
	ที เค แฮาส์	10	032-434-118	400 - 600
	อลีลา ชะอำ	79	032-709555	10,500-21,000
	ฮอลิเดย์รีสอร์ท	20	032-471-473-4	1,000 - 2,500
	ฮอลิเดย์อินน์รีสอร์ท รีเจนท์บีช ชะอำ	584	032-451-240-9	5,473 -12,923
	ฮาเวน รีสอร์ท	53	032-523-023	3,800-4,400
	ห้วยหิน พูลสวิต	32		5,300-10,000

ที่มา::จากการศึกษา

ภาคผนวก ข

คะแนนมาตรฐาน

ตาราง 28 คะแนนมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี

ลำดับ	แหล่งท่องเที่ยว	ค่าคะแนนมาตรฐาน													
	ตัวแปร	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11	V12	V13	V14
1	ถ้ำเขาย้อย	10	10	10	10	0	6.67	0	0	0	3.33	5	10	0	6.67
2	ถ้ำเขาหลวง	10	10	10	10	0	6.67	10	2	7.5	6.67	5	10	0	6.67
3	หาดแหลมเหล็ก	10	10	2	6.67	2.5	6.67	0	0	0	3.33	5	10	0	6.67
4	แหลมผักเบี้ย	4	10	2	6.67	0	6.67	10	0	0	6.67	5	10	0	0
5	หาดปึกเตียน	10	10	2	10	10	10	10	0	0	6.67	5	10	0	3.33
6	หาดแหลมหลวง	10	10	0	10	2.5	6.67	0	0	0	3.33	5	10	0	6.67
7	หาดเจ้าสำราญ	10	10	2	10	10	10	10	0	2.5	6.67	5	10	0	3.33
8	อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	10	10	2	10	10	6.67	10	0	0	10	10	10	0	3.33
9	เขาพะเนินทุ่ง	2	2.5	0	6.67	2.5	6.67	10	0	0	10	10	5	0	0
10	พะเนินทุ่งแคมป์	0	2.5	0	10	2.5	6.67	10	0	0	10	10	5	0	0
11	น้ำตกทอทิพย์	0	0	0	0	2.5	0	0	0	0	10	10	5	0	0
12	แคมป์บ้านกร่าง	8	10	0	10	2.5	6.67	10	0	0	10	5	10	0	0
13	น้ำตกแม่สะเรียง	0	0	0	0	2.5	0	0	0	0	3.33	5	5	0	0
14	น้ำตกปรายสน	0	0	0	0	2.5	0	0	0	0	3.33	5	5	0	0
15	ถ้ำหัวช้าง	0	0	0	0	2.5	0	0	0	0	3.33	5	5	0	0
16	ถ้ำปะการัง	0	0	0	0	2.5	0	0	0	0	3.33	5	5	0	0
17	เขื่อนแก่งกระจาน	10	10	2	10	10	6.67	10	0	0	6.67	10	10	0	3.33
18	หาดชะอำ	10	10	2	10	10	10	10	0	2.5	10	5	10	0	0
19	ศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์หายาก	10	10	2	6.67	0	6.67	0	0	0	6.67	10	10	0	6.67
20	สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์	10	10	2	6.67	0	3.33	0	0	0	6.67	10	10	0	10
21	น้ำพุร้อน	10	10	2	10	0	6.67	10	0	0	3.33	10	10	0	6.67
22	วนอุทยานชะอำ	10	10	2	10	5	6.67	10	0	0	6.67	5	10	0	10

ตาราง 28 (ต่อ)

ลำดับ	แหล่งท่องเที่ยว	ค่าคะแนนมาตรฐาน													
		ตัวแปร	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11	V12	V13
23	อุทยานเขานางพันธุรัตน์	8	10	2	10	2.5	6.67	10	0	0	6.67	5	10	0	6.67
24	ถ้ำค้างคาวนาขวาง	8	10	2	6.67	0	0	0	0	0	3.33	5	10	0	6.67
25	ศูนย์อภิบาลสัตว์ป่าเขา ลูกช้าง	10	10	2	6.67	0	3.33	10	0	0	3.33	10	10	0	10
26	ถ้ำเขาค้อหม้อ	8	10	2	6.67	0	3.33	0	0	0	3.33	5	10	0	6.67
27	เกาะโลแพนปี	0	0	0	10	0	0	0	0	0	3.33	10	10	0	6.67
28	เกาะท่าไทร	8	10	2	6.67	0	6.67	0	0	0	3.33	10	10	5	6.67
29	อุทยานสิ่งแวดล้อม นานาชาติสิรินธร	10	10	2	10	5	6.67	10	0	0	10	10	10	5	10
30	ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนบาง ตะบูน	8	10	2	10	0	3.33	10	0	0	6.67	5	10	0	3.33
31	ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนค่าย พระรามหก	8	10	2	6.67	0	6.67	10	0	0	6.67	5	10	5	6.67
32	วัดกุฎเขาย้อย	10	10	2	10	0	6.67	0	0	2.5	3.33	10	10	0	10
33	ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ	10	10	2	6.67	2.5	6.67	10	0	7.5	6.67	10	10	0	10
34	อุทยานประวัติศาสตร์พระ นครคีรี	10	10	2	6.67	5	6.67	10	10	7.5	10	10	10	5	6.67
35	พระธาตุจอมเพชร	8	0	2	6.67	0	3.33	10	10	7.5	6.67	5	10	5	6.67
36	วัดพระพุทธไสยาสน์	10	10	2	6.67	0	6.67	0	10	7.5	6.67	5	10	0	10
37	วัดเขานันไดอิฐ	10	10	2	10	2.5	6.67	0	8	7.5	6.67	5	10	0	10
38	วัดมหาธาตุวรวิหาร	10	10	2	6.67	0	6.67	0	10	7.5	6.67	5	10	0	10
39	วัดใหญ่สุวรรณาราม	10	10	2	10	0	6.67	10	8	7.5	6.67	5	10	0	10
40	วัดกำแพงแลง	10	10	2	10	0	6.67	0	8	7.5	3.33	5	10	0	10
41	วัดเพชรพลี	10	10	2	10	0	6.67	0	8	7.5	3.33	5	10	0	10
42	วัดเขาตะเครา	10	10	2	10	2.5	6.67	10	0	7.5	6.67	5	10	0	6.67
43	วัดสมุทรโคดม	10	10	2	6.67	0	6.67	0	0	7.5	3.33	5	10	0	6.67

ตาราง 28 (ต่อ)

ลำดับ	แหล่งท่องเที่ยว	ค่าคะแนนมาตรฐาน														
		ตัวแปร	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11	V12	V13	V14
44	พระบรมราชินีเวศน์		10	10	2	6.67	0	6.67	10	8	7.5	6.67	5	10	0	10
45	อุทยานศาสนาโพธิสัตว์ กวนอิม		10	10	2	10	0	6.67	0	0	0	3.33	5	10	0	10
46	พระราชินีเวศน์มฤคทายวัน		10	10	2	6.67	0	6.67	10	0	7.5	10	5	10	0	10
47	โครงการตามพระราชดำริหุบ กะพง		10	10	2	6.67	2.5	6.67	0	0	0	10	5	10	0	10
48	โครงการตามพระราช ประสงค์คอนขุนห้วย		10	10	2	6.67	0	6.67	0	0	0	6.67	5	10	0	10
49	โครงการตามพระราชดำริซึ่ง ห้วยมัน		8	10	0	6.67	0	3.33	0	0	0	6.67	5	10	0	10
50	ท่องเที่ยวเชิงเกษตรถ้ำรงค์		10	10	2	6.67	0	3.33	10	0	0	3.33	5	10	0	10
51	สวนตาลบ้านลาด		10	10	2	6.67	0	3.33	0	0	0	6.67	5	10	0	10
52	ประเพณีวิ่งวัวลาน		10	10	2	6.67	2.5	6.67	0	0	0	6.67	5	5	5	6.67
53	ประเพณีแข่งเรือยาว		10	10	4	6.67	5	6.67	0	10	0	6.67	5	10	0	6.67
54	การแข่งขันวัวเทียมเกวียน		10	10	2	0	2.5	6.67	0	6	0	6.67	10	10	0	6.67
55	เทศกาลกินหอย		10	10	4	10	10	10	10	0	0	6.67	10	10	0	6.67
56	งานพระนครคีรี		10	10	4	6.67	10	10	10	10	0	6.67	10	10	0	6.67

คะแนนมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี

ลำดับ	แหล่งท่องเที่ยว	ค่าคะแนนมาตรฐาน														
		ตัวแปร	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11	V12	V13	V14
1	ถ้ำเขาย้อย		10	10	10	10	0	6.67	0	0	0	3.33	5	10	0	6.67
2	ถ้ำเขาหลวง		10	10	10	10	0	6.67	10	2	7.5	6.67	5	10	0	6.67
3	หาดแหลมเหลว		10	10	2	6.67	2.5	6.67	0	0	0	3.33	5	10	0	6.67
4	แหลมผักเบี้ย		4	10	2	6.67	0	6.67	10	0	0	6.67	5	10	0	0
5	หาดปึกเตียน		10	10	2	10	10	10	10	0	0	6.67	5	10	0	3.33
6	หาดแหลมหลวง		10	10	0	10	2.5	6.67	0	0	0	3.33	5	10	0	6.67
7	หาดเจ้าสำราญ		10	10	2	10	10	10	10	0	2.5	6.67	5	10	0	3.33
8	อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน		10	10	2	10	10	6.67	10	0	0	10	10	10	0	3.33
9	เขาพะเนินทุ่ง		2	2.5	0	6.67	2.5	6.67	10	0	0	10	10	5	0	0
10	พะเนินทุ่งแคมป์		0	2.5	0	10	2.5	6.67	10	0	0	10	10	5	0	0
11	น้ำตกทอทิพย์		0	0	0	0	2.5	0	0	0	0	10	10	5	0	0
12	แคมป์บ้านกร่าง		8	10	0	10	2.5	6.67	10	0	0	10	5	10	0	0
13	น้ำตกแม่สะเรียง		0	0	0	0	2.5	0	0	0	0	3.33	5	5	0	0

คะแนนมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี (ต่อ)

ลำดับ	แหล่งท่องเที่ยว	ค่าคะแนนมาตรฐาน														
		ตัวแปร	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11	V12	V13	V14
14	น้ำตกปรายบุรี		0	0	0	0	2.5	0	0	0	0	3.33	5	5	0	0
15	ถ้ำหัวช้าง		0	0	0	0	2.5	0	0	0	0	3.33	5	5	0	0
16	ถ้ำปะการัง		0	0	0	0	2.5	0	0	0	0	3.33	5	5	0	0
17	เขื่อนแก่งกระจาน		10	10	2	10	10	6.67	10	0	0	6.67	10	10	0	3.33
18	หาดชะอำ		10	10	2	10	10	10	10	0	2.5	10	5	10	0	0
19	ศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์หายาก		10	10	2	6.67	0	6.67	0	0	0	6.67	10	10	0	6.67
20	สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์		10	10	2	6.67	0	3.33	0	0	0	6.67	10	10	0	10
21	น้ำพุร้อน		10	10	2	10	0	6.67	10	0	0	3.33	10	10	0	6.67
22	วนอุทยานชะอำ		10	10	2	10	5	6.67	10	0	0	6.67	5	10	0	10
23	อุทยานเขานางพันธุรัตน์		8	10	2	10	2.5	6.67	10	0	0	6.67	5	10	0	6.67
24	ถ้ำค้างคาวนาขวาง		8	10	2	6.67	0	0	0	0	0	3.33	5	10	0	6.67
25	ศูนย์อภิบาลสัตว์ป่าเขาลูกช้าง		10	10	2	6.67	0	3.33	10	0	0	3.33	10	10	0	10
26	ถ้ำเขาตอหม้อ		8	10	2	6.67	0	3.33	0	0	0	3.33	5	10	0	6.67

คะแนนมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี (ต่อ)

ลำดับ	แหล่งท่องเที่ยว	ค่าคะแนนมาตรฐาน														
		ตัวแปร	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11	V12	V13	V14
27	เกาะโสมพันปี		0	0	0	10	0	0	0	0	0	3.33	10	10	0	6.67
28	เกาะท่าไทร		8	10	2	6.67	0	6.67	0	0	0	3.33	10	10	5	6.67
29	อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร		10	10	2	10	5	6.67	10	0	0	10	10	10	5	10
30	ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนบางตะนูน		8	10	2	10	0	3.33	10	0	0	6.67	5	10	0	3.33
31	ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนค่ายพระรามหก		8	10	2	6.67	0	6.67	10	0	0	6.67	5	10	5	6.67
32	วัดกุฎีเขาย้อย		10	10	2	10	0	6.67	0	0	2.5	3.33	10	10	0	10
33	ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ		10	10	2	6.67	2.5	6.67	10	0	7.5	6.67	10	10	0	10
34	อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี		10	10	2	6.67	5	6.67	10	10	7.5	10	10	10	5	6.67
35	วัดพระพุทธไสยาสน์		10	10	2	6.67	0	6.67	0	10	7.5	6.67	5	10	0	10
36	วัดเขabanไดอิฐ		10	10	2	10	2.5	6.67	0	8	7.5	6.67	5	10	0	10
37	วัดมหาธาตุวรวิหาร		10	10	2	6.67	0	6.67	0	10	7.5	6.67	5	10	0	10
38	วัดใหญ่สุวรรณาราม		10	10	2	10	0	6.67	10	8	7.5	6.67	5	10	0	10

คะแนนมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี (ต่อ)

ลำดับ	แหล่งท่องเที่ยว	ค่าคะแนนมาตรฐาน														
		ตัวแปร	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11	V12	V13	V14
39	วัดกำแพงแลง		10	10	2	10	0	6.67	0	8	7.5	3.33	5	10	0	10
40	วัดเพชรพลี		10	10	2	10	0	6.67	0	8	7.5	3.33	5	10	0	10
41	วัดเขาตะเครา		10	10	2	10	2.5	6.67	10	0	7.5	6.67	5	10	0	6.67
42	วัดสมุทรวรโคดม		10	10	2	6.67	0	6.67	0	0	7.5	3.33	5	10	0	6.67
43	พระรามราชินีเวศน์		10	10	2	6.67	0	6.67	10	8	7.5	6.67	5	10	0	10
44	อุทยานศาสนาโพธิสัตว์กวนอิม		10	10	2	10	0	6.67	0	0	0	3.33	5	10	0	10
45	พระราชินีเวศน์มฤคทายวัน		10	10	2	6.67	0	6.67	10	0	7.5	10	5	10	0	10
46	โครงการตามพระราชดำริหุบกะพง		10	10	2	6.67	2.5	6.67	0	0	0	10	5	10	0	10
47	โครงการตามพระราชประสงค์ดอนขุนห้วย		10	10	2	6.67	0	6.67	0	0	0	6.67	5	10	0	10
48	โครงการตามพระราชดำริขังห้วยมัน		8	10	0	6.67	0	3.33	0	0	0	6.67	5	10	0	10
49	หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรถ้ำรงค์		10	10	2	6.67	0	3.33	10	0	0	3.33	5	10	0	10

คะแนนมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี (ต่อ)

ลำดับ	แหล่งท่องเที่ยว	ค่าคะแนนมาตรฐาน														
		ตัวแปร	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11	V12	V13	V14
50	สวนตาลบ้านลาด		10	10	2	6.67	0	3.33	0	0	0	6.67	5	10	0	10
51	ประเพณีวิ่งวัวลาน		10	10	2	6.67	2.5	6.67	0	0	0	6.67	5	5	5	6.67
52	ประเพณีแข่งเรือยาว		10	10	4	6.67	5	6.67	0	10	0	6.67	5	10	0	6.67
53	การแข่งขันวัวเทียมเกวียน		10	10	2	0	2.5	6.67	0	6	0	6.67	10	10	0	6.67
54	เทศกาลกินหอย		10	10	4	10	10	10	10	0	0	6.67	10	10	0	6.67
55	งานพระนครคีรี		10	10	4	6.67	10	10	10	10	0	6.67	10	10	0	6.67

ตารางสหสัมพันธ์(Correlation matrix)

ตัวแปร	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11	V12	V13	V14
V1		0.8780	0.3340	-0.0510	0.5030	0.7070	-0.0630	0.4000	0.0870	0.2940	0.0500	0.6130	0.0470	0.8110
V2	0.8780		0.1430	-0.1120	0.4850	0.7270	-0.0100	0.3610	0.1010	0.3010	-0.0070	0.7810	0.0240	0.8160
V3	0.3340	0.1430		-0.0410	0.4350	0.3510	0.1100	0.6190	0.2410	0.3370	-0.0180	0.2930	0.2280	0.3560
V4	-0.0510	-0.1120	0.0410		0.3180	0.0520	0.0370	0.3200	-0.3620	0.0320	-0.2230	-0.1180	0.1160	0.1170
V5	0.5030	0.4850	0.4350	0.3180		0.6070	0.1940	0.5790	0.2460	0.4310	0.0180	0.4310	0.4580	0.5430
V6	0.7070	0.7270	0.3510	-0.0520	0.6070		0.0190	0.4950	0.1000	0.3430	0.0280	0.6420	0.0020	0.7090
V7	-0.0630	-0.0100	0.1100	0.0370	0.1940	0.0190		0.1580	0.1890	0.4230	0.0600	0.0860	0.1800	0.0430
V8	0.4000	0.3610	0.6190	-0.3200	0.5790	0.4950	0.1580		0.3770	0.3290	0.0910	0.4300	0.4270	0.5150
V9	0.0870	0.1010	0.2410	-0.3620	0.2460	0.1000	0.1890	0.3770		0.3400	0.5190	0.1550	0.2740	0.2130
V10	0.2940	0.3010	0.3370	0.0320	0.4310	0.3430	0.4230	0.3290	0.3400		0.2950	0.2930	0.3080	0.3870
V11	0.0500	-0.0070	0.0180	-0.2230	0.0180	0.0280	0.0600	0.0910	0.5190	0.2950		-0.0110	-0.0170	0.0080
V12	0.6130	0.7810	0.2930	-0.1180	0.4310	0.6420	0.0860	0.4300	0.1550	0.2930	-0.0110		0.0110	0.7220
V13	0.0470	0.0240	0.2280	0.1160	0.4580	0.0020	0.1800	0.4270	0.2740	0.3080	-0.0170	0.0110		0.2060
V14	0.8110	0.8160	0.3560	-0.1170	0.5430	0.7090	-0.0430	0.5150	0.2130	0.3870	-0.0080	0.7220	0.2060	
	4.6100	4.4880	3.3880	-0.8930	5.2480	4.6780	1.3400	4.4610	2.4800	4.1130	0.7770	4.3280	2.2640	5.1100

คะแนนของตัวแปรที่ถ่วงน้ำหนักแล้ว

ลำดับ ที่	แหล่งท่องเที่ยว	ค่าตัวแปรที่ถ่วงน้ำหนักแล้ว														ศักยภาพ
		v1	v2	v3	v4	v5	v6	v7	v8	v9	v10	v11	v12	v13	v14	
1	ถ้าเขาย้อย	46.10	44.88	33.88	-8.930	0.000	31.20	0.000	0.000	0.000	13.70	3.885	43.28	0.000	34.08	242.08
2	ถ้าเขาหลวง	46.10	44.88	33.88	-8.930	0.000	31.20	13.40	8.922	18.60	27.43	3.885	43.28	0.000	34.08	296.74
3	หาดแหลมเหลว	46.10	44.88	6.776	-5.956	13.12	31.20	0.000	0.000	0.000	13.70	3.885	43.28	0.000	34.08	231.07
4	แหลมผักเบี้ย	18.44	44.88	6.776	-5.956	0.000	31.20	13.40	0.000	0.000	27.43	3.885	43.28	0.000	0.000	183.34
5	หาดปึกเตียน	46.10	44.88	6.776	-8.930	52.48	46.78	13.40	0.000	0.000	27.43	3.885	43.28	0.000	17.02	293.10
6	หาดแหลมหลวง	46.10	44.88	0.000	-8.930	13.12	31.20	0.000	0.000	0.000	13.70	3.885	43.28	0.000	34.08	221.32
7	หาดเจ้าสำราญ	46.10	44.88	6.776	-8.930	52.48	46.78	13.40	0.000	6.200	27.43	3.885	43.28	0.000	17.02	299.30
8	อุทยานแห่งชาติแก่ง กระเจาน	46.10	44.88	6.776	-8.930	52.48	31.20	13.40	0.000	0.000	41.13	7.770	43.28	0.000	17.02	295.10
9	เขาพะเนินทุ่ง	9.220	11.22	0.000	-5.956	13.12	31.20	13.40	0.000	0.000	41.13	7.770	21.64	0.000	0.000	142.75
10	พะเนินทุ่งแคมป์	0.000	11.22	0.000	-8.930	13.12	31.20	13.40	0.000	0.000	41.13	7.770	21.64	0.000	0.000	130.55
11	น้ำตกทอทิพย์	0.000	0.000	0.000	0.000	13.12	0.000	0.000	0.000	0.000	41.13	7.770	21.64	0.000	0.000	83.66

ค่าตัวแปรที่ถ่วงน้ำหนักแล้ว																ศักยภาพ
ลำดับ ที่	แหล่งท่องเที่ยว	v1	v2	v3	v4	v5	v6	v7	v8	v9	v10	v11	v12	v13	v14	
12	แคมป์บ้านกร่าง	36.88	44.88	0.000	-8.930	13.12	31.20	13.40	0.000	0.000	41.13	3.885	43.28	0.000	0.000	218.85
13	น้ำตกแม่สะเรียง	0.000	0.000	0.000	0.000	13.12	0.000	0.000	0.000	0.000	13.70	3.885	21.64	0.000	0.000	52.34
14	น้ำตกปรายบุญ	0.000	0.000	0.000	0.000	13.12	0.000	0.000	0.000	0.000	13.70	3.885	21.64	0.000	0.000	52.34
15	ถ้ำหัวช้าง	0.000	0.000	0.000	0.000	13.12	0.000	0.000	0.000	0.000	13.70	3.885	21.64	0.000	0.000	52.34
16	ถ้ำปะการัง	0.000	0.000	0.000	0.000	13.12	0.000	0.000	0.000	0.000	13.70	3.885	21.64	0.000	0.000	52.34
17	เขื่อนแก่งกระจาน	46.10	44.88	6.776	-8.93	52.48	31.20	13.40	0.000	0.000	27.43	7.770	43.28	0.000	17.02	281.41
18	หาดชะอำ	46.10	44.88	6.776	-8.93	52.48	46.78	13.40	0.000	6.200	41.13	3.885	43.28	0.000	0.000	295.98
19	ศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์ หายาก	46.10	44.88	6.776	-5.956	0.000	31.20	0.000	0.000	0.000	27.43	7.770	43.28	0.000	34.08	235.57
20	สวนสมเด็จพระศรี นครินทร์	46.10	44.88	6.776	-5.956	0.000	15.58	0.000	0.000	0.000	27.43	7.770	43.28	0.000	51.10	236.96
21	น้ำพุร้อน	46.10	44.88	6.776	-8.930	0.000	31.20	13.40	0.000	0.000	13.70	7.770	43.28	0.000	34.08	232.26
22	วนอุทยานชะอำ	46.10	44.88	6.776	-8.93	26.24	31.20	13.40	0.000	0.000	27.43	3.885	43.28	0.000	51.10	285.37

ลำดับ ที่	แหล่งท่องเที่ยว	ค่าตัวแปรที่ถ่วงน้ำหนักแล้ว														ศักยภาพ
		v1	v2	v3	v4	v5	v6	v7	v8	v9	v10	v11	v12	v13	v14	
23	อุทยานเขานางพันธุ รัตน์	36.88	44.88	6.776	-8.93	13.12	31.20	13.40	0.000	0.000	27.43	3.885	43.28	0.000	34.08	246.01
24	ถ้ำค้างคาวนาขวาง	36.88	44.88	6.776	-5.956	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	13.70	3.885	43.28	0.000	34.08	177.52
25	ศูนย์อภิบาลสัตว์ป่า เขาลูกช้าง	46.10	44.88	6.776	-5.956	0.000	15.58	13.40	0.000	0.000	13.70	7.770	43.28	0.000	51.10	236.62
26	ถ้ำเขาดอหม้อ	36.88	44.88	6.776	-5.956	0.000	15.58	0.000	0.000	0.000	13.70	3.885	43.28	0.000	34.08	193.10
27	เกาะโลสมันปี	0.000	0.000	0.000	-8.930	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	13.70	7.770	43.28	0.000	34.08	89.90
28	เกาะท่าไทร	36.88	44.88	6.776	-5.956	0.000	31.20	0.000	0.000	0.000	13.70	7.770	43.28	11.32	34.08	223.93
29	อุทยานสิ่งแวดล้อม นานาชาติสิรินธร	46.10	44.88	6.776	-8.930	26.24	31.20	13.40	0.000	0.000	41.13	7.770	43.28	11.32	51.10	314.27
30	ศูนย์ศึกษาป่าชาย เลนบางตะนูน	36.88	44.88	6.776	-8.930	0.000	15.58	13.40	0.000	0.000	27.43	3.885	43.28	0.000	17.02	200.20
31	ศูนย์ศึกษาป่าชาย เลนค่ายพระรามหก	36.88	44.88	6.776	-5.956	0.000	31.20	13.40	0.000	0.000	27.43	3.885	43.28	11.32	34.08	247.18

ค่าตัวแปรที่ถ่วงน้ำหนักแล้ว																ศักยภาพ
ลำดับ ที่	แหล่งท่องเที่ยว	v1	v2	v3	v4	v5	v6	v7	v8	v9	v10	v11	v12	v13	v14	
32	วัดกุฎเขาย้อย	46.10	44.88	6.776	-8.930	0.000	31.20	0.000	0.000	6.200	13.70	7.770	43.28	0.000	51.10	242.07
33	ศูนย์วัฒนธรรมไทย ทรงดำ	46.10	44.88	6.776	-5.956	13.12	31.20	13.40	0.000	18.60	27.43	7.770	43.28	0.000	51.10	297.71
34	อุทยาน ประวัติศาสตร์พระ นครคีรี	46.10	44.88	6.776	-5.956	26.24	31.20	13.40	44.61	18.60	41.13	7.770	43.28	11.32	34.08	363.44
35	พระธาตุจอมเพชร	36.88	0.00	6.776	-5.956	0.000	15.58	13.40	44.61	18.60	27.43	3.885	43.28	11.32	34.08	249.89
36	วัดพระพุทธไสยาสน์	46.10	44.88	6.776	-5.956	0.000	31.20	0.000	44.61	18.60	27.43	3.885	43.28	0.000	51.10	311.91
37	วัดเขานันไดอิฐ	46.10	44.88	6.776	-8.930	13.12	31.20	0.000	35.69	18.60	27.43	3.885	43.28	0.000	51.10	313.13
38	วัดมหาธาตุวรวิหาร	46.10	44.88	6.776	-5.956	0.000	31.20	0.000	44.61	18.60	27.43	3.885	43.28	0.000	51.10	311.91
39	วัดใหญ่สุวรรณาราม	46.10	44.88	6.776	-8.930	0.000	31.20	13.40	35.69	18.60	27.43	3.885	43.28	0.000	51.10	313.41
40	วัดกำแพงแดง	46.10	44.88	6.776	-8.930	0.000	31.20	0.000	35.69	18.60	13.70	3.885	43.28	0.000	51.10	286.28
41	วัดเพชรพลี	46.10	44.88	6.776	-8.930	0.000	31.20	0.000	35.69	18.60	13.70	3.885	43.28	0.000	51.10	286.28
42	วัดเขาตะเครา	46.10	44.88	6.776	-8.930	13.12	31.20	13.40	0.000	18.60	27.43	3.885	43.28	0.000	34.08	273.83

ลำดับ ที่	แหล่งท่องเที่ยว	ค่าตัวแปรที่ถ่วงน้ำหนักแล้ว														ศักยภาพ
		v1	v2	v3	v4	v5	v6	v7	v8	v9	v10	v11	v12	v13	v14	
43	วัดสมุทรโคดม	46.10	44.88	6.776	-5.956	0.000	31.20	0.000	0.000	18.60	13.70	3.885	43.28	0.000	34.08	236.55
44	พระรามราชนิเวศน์	46.10	44.88	6.776	-5.956	0.000	31.20	13.40	35.69	18.60	27.43	3.885	43.28	0.000	51.10	316.39
45	อุทยานศาสนา โพธิสัตว์กวนอิม	46.10	44.88	6.776	-8.930	0.000	31.20	0.000	0.000	0.000	13.70	3.885	43.28	0.000	51.10	231.99
46	พระราชนิเวศน์ มฤคทายวัน	46.10	44.88	6.776	-5.956	0.000	31.20	13.40	0.000	18.60	41.13	3.885	43.28	0.000	51.10	294.40
47	โครงการตาม พระราชดำริหุบ กะพง	46.10	44.88	6.776	-5.956	13.12	31.20	0.000	0.000	0.000	41.13	3.885	43.28	0.000	51.10	275.52
48	โครงการตามพระ ราชประสงค์ดอนขุน ห้วย	46.10	44.88	6.776	-5.956	0.000	31.20	0.000	0.000	0.000	27.43	3.885	43.28	0.000	51.10	248.70
49	โครงการตาม พระราชดำริซั้ง ห้วยมัน	36.88	44.88	0	-5.956	0.000	15.58	0.000	0.000	0.000	27.43	3.885	43.28	0.000	51.10	217.08

ค่าตัวแปรที่ถ่วงน้ำหนักแล้ว																ศักยภาพ
ลำดับ ที่	แหล่งท่องเที่ยว	v1	v2	v3	v4	v5	v6	v7	v8	v9	v10	v11	v12	v13	v14	
50	หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิง เกษตรถ้ำรงค์	46.10	44.88	6.776	-5.956	0.000	15.58	13.40	0.000	0.000	13.70	3.885	43.28	0.000	51.10	232.74
51	สวนตาลบ้านลาด	46.10	44.88	6.776	-5.956	0.000	15.58	0.000	0.000	0.000	27.43	3.885	43.28	0.000	51.10	233.08
52	ประเพณีวิ่งวัวลาน	46.10	44.88	6.776	-5.956	13.12	31.20	0.000	0.000	0.000	27.43	3.885	21.64	11.32	34.08	234.48
53	ประเพณีแข่งเรือยาว การแข่งขันวัวเทียม	46.10	44.88	13.55	-5.956	26.24	31.20	0.000	44.61	0.000	27.43	3.885	43.28	0.000	34.08	309.31
54	เกวียน	46.10	44.88	6.776	0.000	13.12	31.20	0.000	26.77	0.000	27.43	7.770	43.28	0.000	34.08	281.41
55	เทศกาลกินหอย	46.10	44.88	13.55	-8.930	52.48	46.78	13.40	0.000	0.000	27.43	7.770	43.28	0.000	34.08	320.83
56	งานพระนครคีรี	46.10	44.88	13.55	-5.956	52.48	46.78	13.40	44.61	0.000	27.43	7.770	43.28	0.000	34.08	368.41

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	เสาวณีย์ พ่วงทอง
วันเดือนปีเกิด	3 มิถุนายน พ.ศ. 2504
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	240 หมู่ 1 ตำบลเขาใหญ่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู คศ.3 ชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านดอนขุนห้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2519	มัธยมศึกษา จาก โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
พ.ศ. 2522	ป.กศ. จาก วิทยาลัยครูธนบุรี
พ.ศ. 2527	กศ.บ. (ภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2537	ปริญญาตรี (ภาษาอังกฤษ) จาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2553	วท.ม. (การวางแผนและการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ